

Stowarzyszenie Doradców Gospodarczych

PRO-AKADEMIA

90-360 Łódź, ul. Piotrkowska 238

tel. 42 636 12 48, 42 636 12 59, fax 42 636 12 26

e-mail: proakademia@proakademia.eu

www.proakademia.eu

PROWADZI
DZIAŁALNOŚĆ OD
KWIETNIA 1996 ROKU

Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013

RAPORT KOŃCOWY

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

*Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
oraz środków budżetu województwa opolskiego w ramach pomocy technicznej
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*

Raport wykonany przez SDG Pro-Akademia na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w ramach badania ewaluacyjnego pt.

Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.

Autorzy:

Iwona Adamkiewicz

dr Ewa Kochańska

Monika Stojan

dr Dariusz Trzmielak

Listopad 2009

Resume

Głównym celem niniejszego badania była ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w zakresie: ochrony środowiska, równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego (w aspekcie instytucjonalnym i projektowym) oraz wskazanie czynników, które przyczynią się do właściwego i kompleksowego wdrożenia tych polityk w procesie zarządzania, a w szczególności prognozowania, programowania, zarządzania oraz wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.

Badaniem zostali objęci przewodniczący oraz członkowie Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013, kadra zarządzająca oraz pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007-2013, członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 oraz wnioskodawcy i wnioski o dofinansowanie.

Badanie pozwoliło na wyciągnięcie szeregu ważnych wniosków:

1. Ogólna ocena stanu wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 jest pozytywna. Występuje pełna zgodność pomiędzy strategicznymi i operacyjnymi dokumentami RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych a regulacjami na poziomie Polski i Unii Europejskiej.
2. Osoby i instytucje zaangażowane w zarządzanie i wdrażanie RPO WO 2007-2013 posiadają teoretyczną wiedzę na temat polityk horyzontalnych na wysokim poziomie, jednak stopień zrozumienia i akceptacji dla europejskich polityk horyzontalnych jest różny tak w zależności od badanej grupy, jak i w odniesieniu do konkretnej polityki.
3. Polityka horyzontalna ochrony środowiska jest w sposób naturalny w pełni akceptowana na poziomie deklaracyjnym, jak i w znacznym stopniu na poziomie indywidualnych postaw i zachowań.
4. Akceptowana, ale niedostatecznie wprowadzana w życie, jest polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Jej znaczenie jest rozumiane i doceniane, lecz wdrożenie pozostawia się na przyszłość.
5. Najwięcej problemów wszystkim grupom badawczym przysparza polityka równości szans. Prawidłowe rozumienie i rzeczywista akceptacja dla kwestii równości szans, a zwłaszcza równego traktowania kobiet i mężczyzn nie są satysfakcjonujące.
6. Najpoważniejszym zdiagnozowanym problemem związanym z wdrażaniem polityk horyzontalnych jest brak zintegrowanego i holistycznego podejścia do inwestycji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WO 2007-2013.

Ważnym wnioskiem z badania jest konieczność podjęcia działań, które zmienią postrzeganie RPO WO 2007-2013 i polityk horyzontalnych w kontekście przyszłego okresu programowania, kiedy to fundusze strukturalne będą odgrywały mniejszą rolę.

Resume

The main aim of the research was to evaluate implementation of horizontal policies: environment protection, equal opportunities and information society in particular (in the project and institutional aspects) and to indicate factors that are conducive to appropriate and complex implementation of these policies in the processes of management (prognosis, programming, implementation and monitoring in particular) of the Regional Operational Programme of the Opolskie Voivodeship for the years 2007-2013 (ROP OV 2007-2013).

The following target groups were researched:

- President of the Monitoring Committee of ROP VO 2007-2013 and Members of the Monitoring Committee of ROP VO 2007-2013 (7 people);;
- Management staff of Managing Authority of ROP VO 2007-2013 and of Intermediary Body of ROP VO 2007-2013 (4 people);
- Employees of IZ ROP VO 2007-2013 and of IP2 ROP VO 2007-2013 (60 people);
- Members of the Monitoring Committee of ROP VO 2007-2013 (75 people);
- Applicants within ROP VO 2007-2013 (100 people).
- Applications (30).

The research conducted draws a number of conclusions. The most crucial are as follows:

1. The result of implementation of the horizontal policies in the Regional Operational Programme of the Opolskie Voivodeship for the years 2007-2013 is positive. There is a full compliance of strategic documents of the ROP OV 2007-2013 with horizontal policies and regulations on the level of Poland and the European Union.
2. Persons and institutions engaged in management of ROP OV 2007-2013 have sufficient theoretical knowledge about the horizontal policies. However, the level of acceptance for them varies from a group evaluated to a group as well as from a policy to a policy.
3. Environment protection is fully accepted both on the declaratory level and on the level of attitudes of individuals to a great extent.
4. The policy of information society developing is accepted, however it is not sufficiently enforced. Its importance is well understood and appreciated, although it remains to be fully implemented in the future.
5. The policy of equal opportunities creates the biggest number of problems to all target groups of the research. Correct understanding and real acceptance for such issues as gender mainstreaming is not satisfactory.
6. The most significant problem diagnosed is lack of integrated and holistic approach towards investments financed by the European Regional Development Fund within the ROP OV 2007-2013 in the context of the horizontal policies.
7. One of major conclusion of the research is to take measures which would change perception of the ROP OV 2007-2013 and the horizontal policies in the context of future programming period of the EU, when the structural funds are supposed to play somewhat different role to the current one.

SPIS TREŚCI

1.	STRESZCZENIE	6
2.	SUMMARY	10
3.	SPIS UŻYTYCH SKRÓTÓW	14
4.	WPROWADZENIE	15
5.	ZAŁOŻENIA BADANIA	19
5.1.	Cel badania ewaluacyjnego	19
5.2.	Kryteria badawcze	20
5.3.	Zakres badania	21
6.	METODOLOGIA I ŹRÓDŁA DANYCH	22
6.1.	Koncepcja i metodologia badania	22
6.2.	Źródła danych	23
6.3.	Sposoby zagwarantowania rzetelności ewaluacji	28
6.4.	Dobór grupy badawczej	28
7.	OPIS WYNIKÓW BADANIA	31
7.1.	Wyniki badania na poziomie Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013	31
7.2.	Wyniki badania na poziomie kadry zarządzającej IZ i IP2 RPO WO 2007-2013	38
7.3.	Wyniki badania na poziomie pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013	44
7.4.	Wyniki badania na poziomie członków KKOW RPO WO 2007-2013	58
7.5.	Wyniki badania na poziomie wnioskodawców RPO WO 2007-2013	70
8.	ANALIZA SWOT WDRAŻANIA POLITYK HORYZONTALNYCH W RAMACH RPO WO 2007-2013	88
9.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	89
9.1.	Wnioski i rekomendacje	89
9.2.	Tabela rekomendacji	106
10.	ZAŁĄCZNIKI	110
10.1.	Pytania ankietowe CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013	110
10.2.	Pytania ankietowe CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013	119
10.3.	Pytania ankietowe CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013	127
11.	WYKAZ TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	136

1. STRESZCZENIE

1.1. Cel i przedmiot badania

Głównym celem niniejszego badania ewaluacyjnego była ocena wdrożenia polityk horyzontalnych, w szczególności ochrony środowiska, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego (w aspekcie instytucjonalnym i projektowym) oraz wskazanie czynników, które przyczynią się do właściwego i kompleksowego wdrożenia tych polityk w procesie zarządzania, a w szczególności prognozowania, programowania, zarządzania oraz wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (RPO WO 2007-2013).

Celami szczegółowymi badania ewaluacyjnego było zdobycie pogłębionej wiedzy na temat wdrożenia polityk horyzontalnych w procesie zarządzania RPO WO 2007-2013, w tym:

1. w aspekcie instytucjonalnym

- a. ocena spójności dokumentów programowych RPO WO 2007-2013 z zasadami wynikającymi z polityk horyzontalnych;
- b. ocena poziomu wiedzy osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych, tj. członków Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013, kadry zarządzającej i pracowników IZ RPO WO 2007-2013, IP2 RPO WO 2007-2013, KKOW RPO 2007-2013;
- c. ocena postrzegania polityk horyzontalnych przez osoby zaangażowane w proces zarządzania RPO WO 2007-2013;
- d. ocena doboru osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 w kontekście realizacji polityk horyzontalnych.

2. w aspekcie projektowym

- e. ocena wpływu RPO WO 2007-2013 na upowszechnianie polityk horyzontalnych w regionie;
- f. diagnoza stanu wiedzy wnioskodawców RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych i ich wpływu na zrównoważony rozwój regionu (w tym również oceny sposobu postrzegania i stosowania zasad wynikających z polityk horyzontalnych przez wnioskodawców oraz kwestii związanych z oceną wniosków o dofinansowanie).

1.2. Metodologia badania

Badanie zostało zrealizowane w oparciu o pięć następujących narzędzi ewaluacyjnych:

- analiza danych zastanych (desk research/badanie gabinetowe);
- wywiad kwestionariuszowy typu CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview);
- indywidualny wywiad pogłębiony IDI (ang. Individual in-Depth Interview);
- diada homogeniczna (wywiad z dwoma respondentami jednocześnie);
- analiza SWOT.

Aby osiągnąć obiektywne i rzetelne rezultaty, badanie zostało przeprowadzone z wykorzystaniem triangulacji źródeł danych oraz metod i perspektyw badawczych. Wykorzystanie zróżnicowanej i komplementarnej metodologii pozwoliło na zebranie całościowych i wyczerpujących informacji. Uzyskano efekt kumulowania się i wzajemnego uzupełnienia danych. W badaniu wykorzystano szerokie spektrum danych wtórnych, jak i dane pierwotne.

Badanie miało charakter wyczerpujący i objęło następujące grupy respondentów:

- Przewodniczący Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013 /1 osoba/;
- Kadra zarządzająca IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 /4 osoby/;
- Pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 /60 osób/;
- Członkowie Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013 /6 osób/;
- Członkowie Komisji Konkursowych Oceniających Wnioski o dofinansowanie projektów w ramach RPO WO 2007-2013 /75 osób/;
- Wnioskodawcy RPO WO 2007-2013 /100 osób/.

1.3. Wnioski i rekomendacje

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne pozwoliło wysnuć wnioski prezentowane poniżej.

Ocena procesu wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 jest pozytywna. Istnieje pełna zgodność dokumentów programowych RPO WO 2007-2013 z zasadami wynikającymi z polityk horyzontalnych i przepisami na poziomie Unii Europejskiej i kraju.

Osoby i instytucje zaangażowane w zarządzanie i wdrażanie RPO WO 2007-2013 posiadają teoretyczną wiedzę na temat polityk horyzontalnych na wysokim poziomie, jednak stopień zrozumienia i akceptacji dla europejskich polityk horyzontalnych jest różny, tak w zależności od badanej grupy, jak i w odniesieniu do konkretnej polityki.

Polityka horyzontalna ochrony środowiska jest w sposób naturalny w pełni akceptowana na poziomie deklaratywnym, jak i w znacznym stopniu na poziomie indywidualnych postaw i zachowań.

Akceptowana, ale niedostatecznie wprowadzana w życie jest **polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego**. Jej znaczenie jest rozumiane i doceniane, lecz wdrożenie pozostawia się na przyszłość.

Brak natomiast prawidłowego rozumienia i realnej akceptacji dla **polityki równości szans**: polityka ta, a w ramach polityki równości szans polityka równego traktowania kobiet i mężczyzn, sprawia badanym grupom największy problem.

Dobór osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 odbywa się wg kryterium kompetencji i wiedzy. Pomimo funkcjonowania Regulaminu Pracy uwzględniającego równość szans respondenci prezentują przekonanie, że nie ma wewnętrznych uregulowań, promujących równość szans, ani specjalnych udogodnień, które ułatwiałyby pracę lub niwelowały ewentualne nierówności (np. dla kobiet czy osób niepełnosprawnych).

Wnioskodawcy RPO WO 2007-2013 posiadają teoretyczną wiedzę na temat polityk horyzontalnych, jednak przeanalizowane wnioski pozwalają stwierdzić, że wnioskodawcy najlepiej znają politykę ochrony środowiska i stosują się do jej zasad w ramach prowadzonych inwestycji.

Jeśli chodzi o pozostałe polityki – w większości przypadków wnioskodawcy ograniczają się albo do „papierowych” deklaracji lub stwierdzają, że ich inwestycje mają neutralny wpływ na wdrażanie polityki równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Przeanalizowane wnioski o dofinansowanie uzasadniają stwierdzenie, że wnioskodawcy - zarówno badani przedsiębiorcy, jak i podmioty publiczne, nie w pełni doceniają korzyści, jakie płyną z wdrażania polityk horyzontalnych. W części analizowanych wniosków zalecenia polityk traktowane są instrumentalnie. Deklarowane wdrażanie polityk horyzontalnych w większości badanych wniosków sprowadza się do ogólnikowych stwierdzeń, które rzadko przekładają się na konkretne działania. Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego, choć obecna i sygnalizowana we wnioskach przygotowanych przez przedsiębiorców, to jej przełożenie na konkretne działania w przebadanych wnioskach był stosunkowo niewielki. Natomiast polityka ta prawie wcale nie była obecna w badanych wnioskach podmiotów publicznych.

Pewien problem dla wszystkich badanych grup stanowi utożsamianie się z deklarowaną akceptacją dla polityk horyzontalnych, co ujawnia się w indywidualnych postawach przejawianych na co dzień w pracy i w życiu prywatnym. Bezsprzecznie brakuje wiedzy o polityce równości szans, a tym bardziej – właściwych postaw w tym zakresie.

Największym zdiagnozowanym problemem w kontekście analizowanych wniosków i polityk horyzontalnych jest brak zintegrowanego, horyzontalnego spojrzenia na inwestycje finansowane w ramach RPO WO 2007-2013.

W związku z tym, najpoważniejszym zadaniem, stojącym przed wszystkimi instytucjami, zaangażowanymi w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 i zainteresowanymi efektywną realizacją programu jest realne i zintegrowane wdrożenie polityk horyzontalnych, jako całościowego, spójnego i kompleksowego podejścia do zarządzania dostępnymi zasobami na wszystkich poziomach wdrażania RPO WO 2007-2013 i przez wszystkich beneficjentów.

Polityki horyzontalne wspierają rozwój regionalny w długim horyzoncie czasowym, pozwalają na uzyskanie długofalowych korzyści z punktu widzenia tak regionu, jak i pojedynczych podmiotów.

Oceniając upowszechnianie i możliwość osiągnięcia zamierzonych efektów podczas realizacji RPO WO 2007-2013 w aspekcie wdrażania i upowszechniania wiedzy o politykach horyzontalnych, nasuwa się wniosek, że działania informacyjno-promocyjne nie są dostatecznie skuteczne, choćby z uwagi na to, że nie zawsze uwzględniają specyficzne potrzeby beneficjenta. Rekomenduje się więc prowadzenie działań informacyjnych na temat polityk horyzontalnych z dużą intensywnością, skumulowanych w czasie i precyzyjnie dostosowanych do oczekiwań wybranych grup beneficjentów.

Poważnym wyzwaniem dla IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 jest dotarcie z właściwym przekazem informacyjnym, dotyczącym polityk horyzontalnych do wnioskodawców, a zwłaszcza do przedsiębiorców, ale także do grupy nie objętej badaniem – osób przygotowujących wnioski: instytucji około biznesowych i firm konsultingowych.

Ważną rekomendacją jest podjęcie działań, które zmienią postrzeganie RPO WO 2007-2013 jako źródła finansowania najpilniejszych inwestycji. Schemat taki powinien ustąpić miejsca zrozumieniu, że środki w ramach RPO WO 2007-2013 winny być wykorzystywane do wykreowania warunków rozwoju w przyszłości, kiedy to fundusze strukturalne będą odgrywały mniejszą rolę niż obecnie. Warto, aby polityka informacyjna IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych przyczyniła się do przygotowania województwa opolskiego do sprostania wyzwaniom społeczno-gospodarczym po roku 2013.

2. SUMMARY

2.1. The goal and subject of research

The main goal of this evaluation research was the assessment of the implementation of horizontal policies, especially concerning environmental protection, equal opportunities and development of information society (in institutional and project aspects), as well as indicating the factors which contribute to the appropriate and complex implementation of these policies in the process of managing – and particularly in forecasting, programming, managing and implementing – Regional Operational Programme for Opolskie Voivodship for the years 2007-2013 (ROP VO 2007-2013).

The particular goal of this evaluation research was to gain in-depth knowledge about the implementation of the horizontal policies in the process of managing ROP VO 2007-2013, such as:

1. in an institutional aspect

- a. the assessment of the cohesion of ROP VO 2007-2013 documents with the principles formulated on the basis of the horizontal policies;
- b. the assessment of the level of knowledge represented by people involved in ROP VO 2007-2013 concerning the horizontal policies, i.e. the members of the Monitoring Committee of ROP VO 2007-2013, management staff and employees of Managing Authority of ROP VO 2007-2013, Intermediary Body of ROP VO 2007-2013 and the Evaluation Committee;
- c. the assessment of the perception of the horizontal policies by the people involved in the process of managing ROP VO 2007-2013;
- d. the assessment of the selection of the people involved in the process of managing ROP VO 2007-2013 in the context of implementation of the horizontal policies;

2. in a project aspect

- e. the assessment of the influence of ROP VO 2007-2013 on the dissemination of the horizontal policies in the region;
- f. the diagnosis of the level of knowledge possessed by the applicants of ROP VO 2007-2013 concerning the horizontal policies and their impact on the regional sustainable development (including the assessment of the ways of perception and of implementing the principles of the horizontal policies by the applicants, as well as of the issues linked with the evaluation of the applications for subsidies).

2.2. Research methodology

The research was carried out on the basis of the following five evaluation tools:

- the analysis of available data (desk research);
- Computer-assisted Web Interview;
- Individual In-depth Interview;
- Group Interview;
- SWOT analysis.

In order to obtain objective and reliable findings, the research was carried out using triangulation of data sources, as well as research methods and perspectives. The utilization of a diversified and complementary methodology enabled the collection of comprehensive and exhaustive information. The effect of accumulation and complementation of data was achieved.

The following target groups were researched:

- President of the Monitoring Committee of ROP VO 2007-2013 (1 person);
- Management staff of Managing Authority of ROP VO 2007-2013 and of Intermediary Body of ROP VO 2007-2013 (4 people);
- Employees of IZ ROP VO 2007-2013 and of IP2 ROP VO 2007-2013 (60 people);
- Members of the Monitoring Committee of ROP VO 2007-2013 (6 people);
- Members of the Evaluation Committee of ROP VO 2007-2013 (75 people);
- Applicants within ROP VO 2007-2013 (100 people).

2.3. Conclusions and recommendations

The evaluation research carried out allowed us to draw the conclusions presented below.

The evaluation of the implementation of the horizontal policies within ROP VO 2007-2013 is positive. A full compliance of the programme documents of ROP VO 2007-2013 to the principles based on the horizontal policies and on the regulation at the EU and national levels was confirmed.

The people and institutions involved in the process of managing and implementing ROP VO 2007-2013 possess theoretical knowledge about the horizontal policies which is at a very high level, yet the extent of understanding and approval of the European horizontal policies is varied depending on the researched groups and particular policies.

The environmental protection horizontal policy is naturally and fully approved of at the declarative level, and to a great degree at the level of individual attitudes and actions.

However, **the equal opportunities policy** lacks appropriate understanding and actual approval; this policy – and within it the policy of equal treatment of sexes – poses the greatest difficulty to the researched groups.

The policy of information society development is approved of, yet inadequately implemented. Its significance is understood and appreciated, but its implementation is postponed.

The selection of people involved in the process of managing ROP VO 2007-2013 takes place in accordance with the competence and knowledge criteria. Despite the fact that the horizontal policies are implemented in the statement of terms and conditions of employment, the respondents state that there are no internal regulations promoting equal opportunities and no special facilities which would make work easier or eliminate possible inequalities (e.g. for women or disabled people).

The ROP VO 2007-2013 applicants possess theoretical knowledge concerning the horizontal policies, yet the analyzed applications make it possible to conclude that the applicants are most knowledgeable about the environmental protection policy and comply to its principles in the investments conducted.

As far as the remaining policies are concerned, in most cases the applicants restrict themselves to “paper” declarations or state that their investments have neutral impact on implementing the equal opportunities policy and the policy of information society development.

The analyzed applications for grants justify the conclusion that the applicants – both entrepreneurs and public institutions – do not fully appreciate the benefits offered by the implementation of the horizontal policies. In a number of the analyzed applications, the guidelines of the policies are treated instrumentally. In most of the analyzed applications, the declared implementation of the horizontal policies is limited to general statements which rarely are translated into concrete actions. Although the policy of information society development is present and signaled in the applications of the companies, the scope of actions presented in the analyzed applications which promote the idea of information society was comparatively insignificant. What is more, this policy was almost inexistent in the analyzed applications from public institutions.

The identification with the declared approval of the horizontal policies poses a difficulty for all the researched groups. It manifests itself in the individual everyday attitudes at work and in private lives.

Unquestionably, there is the lack of knowledge about equal opportunities policy, and what is more, lack of appropriate attitudes in this area.

The greatest problem diagnosed in the context of the analyzed applications and horizontal policies concerns the lack of integrated, horizontal look at the investments financed within ROP VO 2007-2013.

In connection with this, the most serious task that all the institutions involved in managing and implementing ROP VO 2007-2013 and all those interested in effective running of the programme face is the true and integrated implementation of the horizontal policies as an exhaustive, coherent and comprehensive approach to the management of the available resources at all levels of the implementation of ROP VO 2007-2013 and by all the beneficiaries.

The horizontal policies support regional development in the long-term horizon, enable gaining long-term benefits, from the point of view of both the region and the individual institutions and companies.

Having evaluated the dissemination and the possibility of achieving the intended effects in the aspect of the implementation and dissemination of the knowledge about the horizontal policies while running ROP VO 2007-2013, one conclusion comes to mind: information and promotion measures are inadequately effective, one of the reasons for which is the fact that they do not take into consideration special needs of beneficiaries. Thus, it is recommended that information measures concerning the horizontal policies should be conducted with great intensity, cumulated in time and tailor-made, precisely adjusted to the expectations of the selected groups of beneficiaries.

It is a great challenge for the Managing Authority of ROP VO 2007-2013 and the Intermediary Body of ROP VO 2007-2013 to reach applicants – particularly entrepreneurs, but also the group that is not covered by the research, i.e. those preparing the applications (institutions aiding businesses) – with an appropriate message concerning the horizontal policies.

Undertaking the actions which will change the perception of ROP VO 2007-2013 as the source of financing the most urgent investments is a very important recommendation. This perception should be replaced by the understanding that the resources within ROP VO 2007-2013 should be used to create conditions for development in the future, when the structural funds will play a lesser role than at present. The information policy of the Managing Authority of ROP VO 2007-2013 and of the Intermediary Body of ROP VO 2007-2013 concerning the horizontal policies ought to contribute to the preparation of Opolskie Voivodship to face social and economic challenges after 2013.

3. SPIS UŻYTYCH SKRÓTÓW

CAWI	Computer Assisted Web Interview (wywiad wspierany komputerowo, przeprowadzany za pośrednictwem Internetu)
CATI	Computer Assisted Web Telephone Interview (wywiad wspierany komputerowo przeprowadzany za pośrednictwem telefonu)
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme (System Ekozarządzania i Audytu)
IDI	Individual in-Depth Interview (Indywidualny Wywiad Pogłębiony)
IZ RPO WO 2007-2013	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
IP2 RPO WO 2007-2013	Instytucja Pośrednicząca II stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
IT	Information Technology (Technologie Informacyjne)
KE	Komisja Europejska
KJO	Krajowa Jednostka Oceny
KKOW RPO WO 2007-2013	Komisja Konkursowa Oceniająca Wnioski o dofinansowanie projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
KM RPO WO 2007-2013	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
NSS	Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
RPO WO 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
SWOT	Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats Analysis (Analiza Mocnych i Słabych Stron oraz Szans i Zagrożeń)
UE	Unia Europejska

4. WPROWADZENIE

Niniejszy raport końcowy stanowi efekt prac ewaluacyjnych w ramach badania pt. „**Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013**” i zgodnie z umową, zawartą pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego a Stowarzyszeniem Doradców Gospodarczych *Pro-Akademia* zawiera informacje na temat rezultatów przeprowadzonych prac badawczych, opis metodologii oraz zidentyfikowane przez ekspertów podstawowe obszary problemowe jak również rekomendacje dotyczące wdrażania polityk horyzontalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007-2013.

Przy wykonywaniu badania zostały wykorzystane dotychczasowe doświadczenia SDG *Pro-Akademia* oraz zaangażowanych ekspertów z prac nad ewaluacją innych dokumentów strategicznych na poziomie krajowym i regionalnym, a także praktyczna wiedza z zakresu funkcjonowania Regionalnych Programów Operacyjnych i Komitetów Monitorujących (dwóch członków zespołu badawczego bierze udział w pracach KM RPO Województwa Łódzkiego), KKOW (członek zespołu badawczego jest ekspertem w KKOW RPO Województwa Łódzkiego), procedur przygotowywania wniosków z uwzględnieniem polityk horyzontalnych, a następnie realizowania projektów, dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przy ustalaniu szczegółowej metodyki prac nad realizacją badania oraz jego zakresu uwzględnione zostały wymogi postawione w umowie na wykonanie przedmiotowego badania z dnia 14 lipca 2009, także wymagania Rozporządzenia Rady Unii Europejskiej nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r.¹ oraz zalecenia Komisji Europejskiej, Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej, zawarte w dokumencie *Rozwój tematyczny, oddziaływanie, ewaluacja, działania innowacyjne, ewaluacja i dodatkowość*, a także w *Przewodniku po metodach ewaluacji: Wskaźniki monitoringu i ewaluacji*².

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.

² Komisja Europejska. *Przewodnik na temat ewaluacji rozwoju społeczno gospodarczego*: www.evaled.info

”Państwa członkowskie mogą zechcieć włączyć do swoich programów (*dotyczy to również Regionalnych Programów Operacyjnych – przyp. red.*) cele horyzontalne o różnym charakterze, jak np. zrównoważony rozwój, stwarzanie równości szans, współpraca transgraniczna i wiele innych.

W takim przypadku mogą być pomocne pewne ogólne zasady:

- Monitorowanie i ewaluacja tematów horyzontalnych powinny być włączone w ogólny system wskaźników programu, nie należy dla nich tworzyć odrębnych systemów wskaźników.
- Systemy wskaźników dotyczące interwencji funduszy strukturalnych powinny służyć podejmowaniu decyzji. Nie ma potrzeby zbierania danych bez wyraźnego celu.
- Budowa każdego systemu wskaźników jest kosztowna. Wskaźniki dotyczące priorytetów horyzontalnych powinny być zastosowane przede wszystkim dla działań mających istotny wpływ na dany temat horyzontalny.
- Rekomendowane jest używanie podejścia „krok po kroku”. Otwartość na eksperymenty i poznawanie dobrych praktyk są jednakowo ważne. Dla przykładu, nie istnieje jedyny słuszny sposób wdrażania zrównoważonego rozwoju, jest on zawsze uzależniony od sytuacji i priorytetów, które mogą być bardzo różne.”

Jako członek Wspólnoty Europejskiej Polska jest zaangażowana w realizację polityki regionalnej, dążącej do minimalizacji dysproporcji pomiędzy krajami i regionami UE. Działania państw członkowskich Unii w tym zakresie bazują na zasadach i wartościach, które wynikają z systemu regulacji wspólnotowych i krajowych, jak i o dodatkowe zasady w zakresie polityk horyzontalnych, których stosowanie jest niezbędne dla osiągnięcia postawionych celów.

Polityki horyzontalne Unii Europejskiej są kluczowym, strategicznym planem rozwoju UE i krajów członkowskich, wdrażanym w długim okresie czasu³, tak, aby najlepiej, najefektywniej wykorzystać posiadane zasoby i skutecznie konkurować na globalnym rynku.

Niniejsze badanie ewaluacyjne dotyczyło w szczególności:

Polityki ochrony środowiska, realizowanej w ramach koncepcji zrównoważonego rozwoju, która powinna przyczynić się do zachowania zasobów i walorów środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów

³ Zgodnie z ekonomiczną definicją długiego horyzontu czasu, jest on powiązany z inwestycjami, dzięki którym następują jakościowe zmiany społeczno-gospodarcze. Inwestycje mają więc przysparzać zrównoważonych korzyści w przyszłych okresach.

przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym.

Z ekonomicznego punktu widzenia, polityka horyzontalna ochrony środowiska ma na celu zachowanie zasobów naturalnych i przyrodniczych do ich efektywnego wykorzystania w przyszłości. Unia Europejska uznaje troskę o środowisko naturalne za cel powszechny i zobowiązuje wszystkie kraje członkowskie do wspólnych wysiłków w tym zakresie, aby w ten sposób w miarę równomiernie rozłożyć koszty tych działań. Jednocześnie w ostatnich latach do głosu dochodzi nowe podejście do ochrony zasobów naturalnych, polegające nie tyle nałożeniu na ochronę środowiska, lecz na czerpaniu korzyści z działań, polegających na ochronie środowiska. W ten nurt myślenia wpisują się globalne i europejskie działania, związane np. z promocją odnawialnych źródeł energii, czystego transportu, budownictwa inteligentnego i ekologicznego rolnictwa. Polityka horyzontalna ochrony środowiska zmierza w swojej istocie społeczno-ekonomicznej do zwiększenia konkurencyjności Unii Europejskiej, dzięki trosce o środowisko naturalne. Zrównoważony rozwój jest pochodną polityki horyzontalnej ochrony środowiska i akcentuje równowagę pomiędzy gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem naturalnym widzianych w długim okresie czasu.

Żaden z tych komponentów nie powinien brać góry nad pozostałymi: jeśli nakłady na ochronę środowiska są nieefektywne ekonomicznie w długiej perspektywie lub stoją w sprzeczności ze społecznym interesem regionu, to należy szukać innych rozwiązań.

 Celem **polityki równości szans** jest zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Realizacja zasad równości szans ma zapewnić warunki do aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych marginalizacją. Z ekonomicznego punktu widzenia, chodzi nie tylko o aktywność na rynku pracy, ale też udział tych grup w życiu społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej i kreowanie popytu na usługi i produkty. Społeczeństwo bez podziałów, aktywne zawodowo, wykształcone i świadome możliwości rozwojowych jest obok środowiska naturalnego i zasobów gospodarczych w centrum zainteresowań polityk horyzontalnych. Wszelkie napięcia społeczne, które pojawiają się na skutek nierówności rodzą negatywne skutki dla rozwoju.

W ramach polityki równości szans szczególne miejsce zajmuje polityka równego traktowania kobiet i mężczyzn, z uwagi na fakt, że równość szans kobiet i mężczyzn ma charakter totalny – dotyczy całego społeczeństwa, w związku z tym z jednej strony stanowi największy kapitał i pole do zagospodarowania, a z drugiej - stwarza największe problemy z praktyczną realizacją, tak w wymiarze jakościowym i ilościowym.

Polityka równego traktowania kobiet i mężczyzn, tzw. gender mainstreaming, tłumaczy się jako 'włączanie problematyki płci do głównego nurtu' i oznacza społeczne, gospodarcze oraz kulturowe kształtowanie ról przypisywanych kobietom i mężczyznom, a nie płci biologicznej. Celem gender

mainstreaming jest równość i niezależność ekonomiczna kobiet i mężczyzn, możliwość godzenia życia zawodowego i prywatnego, równy udział w podejmowaniu decyzji na wszystkich szczeblach decyzyjnych i we wszystkich obszarach życia społeczno-gospodarczego, eliminacja przemocy ze względu na płeć oraz eliminowanie stereotypów płci.

Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego ma za zadanie przyczynić się do szerokiego wprowadzenia technologii informatycznych /IT/ i technologii cyfrowej do codziennego życia, tworzenia możliwości spożytkowania informacji cyfrowej oraz wzmocnienia potencjału nowoczesnych usług opartych na nowych technologiach. W rozwiniętym społeczeństwie informacyjnym dominuje sektor usług, a towarem staje się informacja, traktowana jako szczególne dobro niematerialne, równoważne lub cenniejsze nawet od dóbr materialnych. Cechą charakterystyczną społeczeństwa informacyjnego jest wysoko rozwinięty sektor usług i gospodarka oparta na wiedzy, rozwój bankowości, finansów, telekomunikacji, sektora IT. W kwestiach społecznych ważne są wysoki poziom scholaryzacji oraz uczenie się przez całe życie /life-long learning/.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego z ekonomicznego punktu widzenia ma na celu kreowanie popytu na usługi i produkty.

Jednocześnie polityka ta harmonijnie łączy się z polityką ochrony środowiska i polityką równości szans. Przykładem może być promowana obecnie jako forma zatrudnienia w usługach, praca na odległość. Wprowadzając do praktyki tę formę organizacji pracy pracodawcy obniżają koszty funkcjonowania firmy, urzędu, organizacji, dzięki temu, że pracownicy nie przebywają na terenie zakładu pracy, chronią środowisko, ponieważ pracownicy nie muszą korzystać z transportu publicznego czy własnych samochodów, żeby dojechać do pracy, nie zużywają papieru, nie korzystają z klimatyzacji itp., mogą zatrudnić osoby z grup marginalizowanych, gwarantując im równość szans.

Poza tym polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego ma za zadanie przyczynić się do zwiększania tzw. dostępności regionu i wszystkich jego zasobów. Rozwój społeczeństwa informacyjnego wspiera rozwój regionalny i jest bezpośrednio powiązany z pozostającą poza obszarem niniejszego badania polityką rozwoju regionalnego i budowania samorządności lokalnej.

O dostępności regionu w długiej perspektywie zadecydują nie tylko dobre drogi, łączność, telekomunikacja, lecz szeroka i zinternacjonalizowana informacja o istniejących zasobach, specjalizacji przedsiębiorstw i poziomie wykształcenia kadry menedżerskiej, kwalifikacjach zawodowych pracowników itp. Dlatego polityka ta realizowana w odniesieniu do każdego projektu inwestycyjnego ma przełożyć się na szeroki spill-over efekt /rezultat, który wywoła synergiczne i „rozlewające się” pozytywne efekty/ w długim okresie czasu.

5. ZAŁOŻENIA BADANIA

5.1. Cel badania ewaluacyjnego

Celem głównym badania była ocena wdrożenia polityk horyzontalnych, w szczególności ochrony środowiska, równości szans, społeczeństwa informacyjnego (w aspekcie instytucjonalnym i projektowym) oraz wskazanie elementów, które przyczyniają się do właściwego i kompleksowego wdrożenia tych polityk w procesie zarządzania, a w szczególności prognozowania, programowania, zarządzania i wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.

Celami szczegółowymi badania ewaluacyjnego było zdobycie szczegółowej wiedzy na temat wdrożenia polityk horyzontalnych w procesie zarządzania RPO WO 2007-2013, w tym:

1. w aspekcie instytucjonalnym

- a. ocena spójności dokumentów programowych RPO WO 2007-2013 z zasadami wynikającymi z polityk horyzontalnych;
- b. ocena poziomu wiedzy osób zaangażowanych w proces zarządzania⁴ RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych;
- c. ocena sposobu postrzegania zasad wynikających z polityk horyzontalnych przez osoby zaangażowane w proces zarządzania RPO WO 2007-2013;
- d. ocena doboru osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 w kontekście realizacji polityk horyzontalnych.

2. w aspekcie projektowym

- e. ocena wpływu RPO WO 2007-2013 na upowszechnianie polityk horyzontalnych w regionie;
- f. diagnoza stanu wiedzy wnioskodawców RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych i ich wpływu na zrównoważony rozwój regionu (w tym również oceny sposobu postrzegania i stosowania zasad wynikających z polityk horyzontalnych przez wnioskodawców oraz kwestii związanych z oceną wniosków o dofinansowanie).

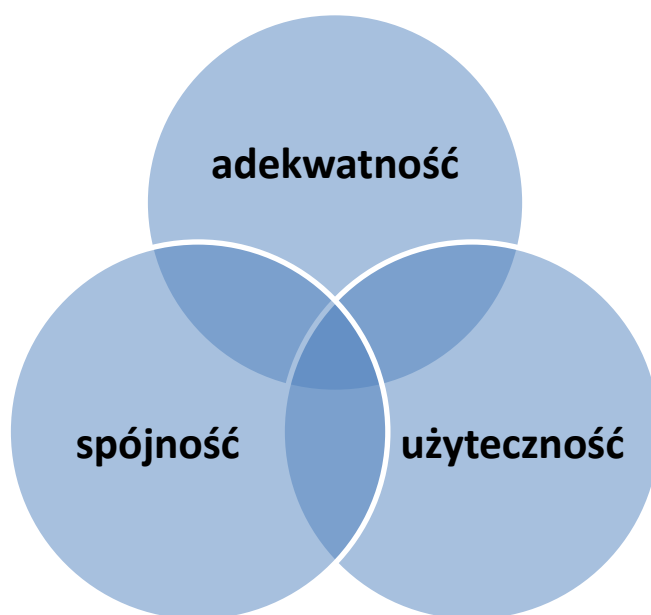
⁴ W rozumieniu niniejszego badania ewaluacyjnego pojęcie *proces zarządzania RPO WO 2007-2013* odnosi się w szczególności do etapów realizacji RPO WO 2007-2013 takich jak etap: prognozowania, programowania, zarządzania oraz wdrażania.

5.2. Kryteria badawcze

W badaniu zostały uwzględnione następujące kryteria badawcze:

- *spójność* – rozumiana jako zgodność oraz komplementarność wewnętrzna i zewnętrzna dokumentów programowych RPO WO 2007-2013 z zapisami unijnymi dot. polityk horyzontalnych;
- *adekwatność* – rozumiana jako zgodność działań podejmowanych w ramach poszczególnych etapów w procesie zarządzania RPO WO 2007-2013 z potrzebami wnioskodawców dotyczących polityk horyzontalnych;
- *użyteczność* – rozumiana jako stopień zaspokojenia potrzeb wnioskodawców oraz instytucji zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 w zakresie zasad, wytycznych, wiedzy dot. polityk horyzontalnych.

Rysunek nr 1. Kryteria ewaluacyjne

Źródło: opracowanie własne

5.3. Zakres badania

Zakres merytoryczny

Do zakresu merytorycznego badania ewaluacyjnego RPO WO 2007-2013 zostały włączone następujące polityki horyzontalne Unii Europejskiej:

- ochrona środowiska,
- równość szans,
- społeczeństwo informacyjne.

Zakres podmiotowy

Badanie miało charakter wyczerpujący i objęło następujące grupy respondentów:

- Przewodniczący KM RPO WO 2007-2013, /1 osoba/;
- Kadra zarządzająca IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 /4 osoby/;
- Pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 /60 osób/;
- Członkowie KM RPO WO 2007-2013 /6 osób/;
- Członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 /75 osób/;
- Wnioskodawcy RPO WO 2007-2013 /100 osób/.

Zakres przedmiotowy

Badaniem gabinetowym (desk research), polegającym na pogłębionej analizie dokumentów zastały objęte dane wtórne, wskazane w punkcie 6.2 niniejszego raportu, a także 15 wniosków, które otrzymały dofinansowanie oraz 15, które nie otrzymały dofinansowania

6. METODOLOGIA I ŹRÓDŁA DANYCH

6.1. Koncepcja i metodologia badania

Badanie zostało zrealizowane w oparciu o pięć następujących narzędzi ewaluacyjnych:

- analiza danych zastanych (desk research/badanie gabinetowe),
- wywiad kwestionariuszowy typu CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview), wsparty wywiadem kwestionariuszowym typu CATI (ang. Computer-Assisted Telephone Interview),
- indywidualny wywiad pogłębiony IDI (ang. Individual in-Depth Interview),
- diada homogeniczna (wywiad z dwoma respondentami jednocześnie),
- analiza SWOT.

Proponowana kolejność działań badawczych była zgodna z przedstawionym poniżej diagramem cyklu ewaluacji.

Rysunek nr 2. Koncepcja badania ewaluacyjnego

Źródło: opracowanie własne

Wybrana metodologia badawcza pozwoliła na zdiagnozowanie problemu badawczego w dwóch wymiarach:

- po pierwsze – w wymiarze ontologicznym: Zespół badawczy mógł dokonać opisu powyższych zagadnień, takimi, jak je zaobserwowano;
- po drugie – w wymiarze etiologicznym: zastosowanie powyższej metodologii umożliwiło Zespołowi badawczemu sformułowanie diagnozy czynników, które miały i mają wpływ na wdrażanie polityk horyzontalnych w realizacji RPO WO 2007-2013 przez poszczególne grupy podmiotów/respondentów badania.

Badanie zostało przeprowadzone z wykorzystaniem triangulacji źródeł danych i metod i perspektyw badawczych, aby osiągnąć obiektywne i rzetelne rezultaty. Różnorodność zaproponowanych metod umożliwiło testowanie postawionych hipotez bez obciążenia błędami wynikającymi z ograniczeń i wad poszczególnych narzędzi.

Wykorzystanie zróżnicowanych i komplementarnych metod badawczych pozwoliło na zebranie kompleksowych i wyczerpujących informacji. Uzyskano efekt kumulowania się i wzajemnego uzupełnienia danych. W badaniu wykorzystano szerokie spektrum danych wtórnych, jak i dane pierwotne.

Triangulacja badawcza była rozumiana jako zwielokrotnienie:

- metod i technik badawczych,
- źródeł informacji,
- typów danych,
- technik analitycznych,
- teorii wyjaśniających,
- liczby osób realizujących badanie.

6.2. Źródła danych

Źródła danych wtórnych

Punktem wyjścia do badania ewaluacyjnego było skonfrontowanie strategicznych dokumentów unijnych, narodowych i regionalnych z wytycznymi, procedurami, kryteriami wyboru projektów w ramach RPO WO 2007-2013, z wypukleniem zagadnień, dotyczących polityk horyzontalnych.

Analiza dokumentów na poziomie RPO WO 207-2013 została dokonana pod kątem:

po pierwsze – zgodności i spójności dokumentów i zapisów na poziomie RPO WO 2007-2013, dotyczących polityk horyzontalnych z dokumentacją europejską i krajową;

po drugie – jakości i zrozumiałości definicji polityk horyzontalnych w poszczególnych dokumentach;

po trzecie – jakości narzędzi, służących wdrażaniu polityk horyzontalnych w realizacji RPO WO 2007-2013.

Przeprowadzono analizę porównawczą w zakresie zgodności i spójności zapisów, dotyczących polityk horyzontalnych w dokumentacji RPO WO 2007-2013 z dokumentami Unii Europejskiej i Polski.

Dokumenty unijne, w tym w szczególności:

- Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. C115 z 9 maja 2008);
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999;
- Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Spójności na lata 2007-2013 przyjęte decyzją Rady UE 6 października 2006;
- Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999;
- Rozporządzenie Rady i Parlamentu Europejskiego 1081/2006, Europejski Fundusz Społeczny, Wstęp, pkt. 16;
- Dokument Komisji Europejskiej DG EMPL A1 D/(2006) ESF (2007 – 2013);
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Dyrektywy Rady 85/337/WE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. U. L 175 z 5 lipca 1985 r., zmieniona dyrektywą 2003/35/WE, Dz. U. L 156 z 25 czerwca 2003 r.);
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, str. 7–5, polskie wydanie specjalne Rozdział 15 Tom 02 P. 102);
- Dyrektywy Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 103 z 25 kwietnia 1979, z późn. zm.);

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. L 197 z 21 lipca 2001 r.);
- Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące zarządzania obszarami NATURA 2000, a także oceny oddziaływania przedsięwzięć na obszary NATURA 2000;
- Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. U. L 180 z 19 lipca 2000 r.);
- Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. U. L 303 z 2 grudnia 2000r.);
- Karta Praw Podstawowych UE;
- Inicjatywa Komisji Europejskiej i2010 – Europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/73/WE z dnia 23 września 2002 r. zmieniająca dyrektywę Rady 76/207/EWG w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy (Dz. Urz. WE L 269 z 5.10.2002, str. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 4, str. 255);
- Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21 grudnia 2004, str. 37);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja preredagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26 lipca 2006, str. 23);

Dokumenty krajowe, w tym w szczególności:

- Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U.06. nr 227, poz.1658 ze zm.);
- Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz. 1227);
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2013 z perspektywą do roku 2016, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008;
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie, Narodowa Strategia Spójności; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, maj 2007;

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych, MRR, maj 2009;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z dnia 3 grudnia 2004 r.);
- Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego do roku 2013, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, grudzień 2008;
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski do roku 2025, Rada Ministrów, październik 2007;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99 poz. 1001 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. Nr 17 z dnia 31 stycznia 2005 r., poz. 141 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. Nr 26 z 2004 r., poz. 319);

Dokumenty regionalne, w tym w szczególności:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013;
- Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013, w tym ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WO 2007-2013;
- Prognoza Oddziaływania Na Środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013;
- Raport z ewaluacji ex ante RPO WO 2007-2013 pt. Ocena szacunkowa projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013;
- Raport ewaluacyjny pt. Ocena systemu kryteriów wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013;
- Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007-2013;
- Sprawozdania roczne z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007-2013 za rok 2007 i za rok 2008;
- Dokumenty dotyczące zakresu zadań i składu KM RPO WO 2007-2013.

Źródła danych pierwotnych

Ocena zapisów, dotyczących polityk horyzontalnych w dokumentach wtórnych została zestawiona z opiniami, jakie na ich temat mieli respondenci badania. Stanowiska te były zdecydowanie odmienne w grupach badawczych. W odniesieniu do różnych grup badawczych, eksperci kładli nacisk na różne kwestie, towarzyszące wdrażaniu bądź stosowaniu się do polityk horyzontalnych:

- w Indywidualnym Wywiadzie Pogłębionym z Przewodniczącym i w wywiadach z członkami KM RPO WO 2007-2007, poszukiwano przede wszystkim odpowiedzi na pytania strategiczne i perspektywiczne: jakie są korzyści dla regionu z wdrażania polityk horyzontalnych, jakie problemy natury legislacyjnej, organizacyjnej, finansowej towarzyszą temu procesowi;
- w wywiadach z kadrą zarządzającą IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 kładziono nacisk na kwestie bieżących problemów, związanych z wdrażaniem polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013;
- w wywiadach kwestionariuszowych CAWI, którymi objęto wszystkich pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013, badano nie tylko poziom znajomości dokumentów i przepisów odnoszących się do polityk horyzontalnych, lecz również postawę, poglądy i przekonania na ich temat;
- w wywiadach kwestionariuszowych CAWI adresowanych do członków KKOW RPO WO 2007-2013 brano pod uwagę przede wszystkim postrzeganie kryteriów oceny wniosków w zakresie polityk horyzontalnych, ocenę wiedzy w zakresie badania zgodności wniosków o dofinansowanie z politykami horyzontalnymi oraz opinię członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat wiedzy wnioskodawców w zakresie praktycznych przykładów zastosowania polityk horyzontalnych;
- w wywiadach CAWI, skierowanych do wnioskodawców zwracano uwagę na zrozumienie przez tą grupę zasad i idei polityk horyzontalnych na różnych poziomach szczegółowości, ale także zbierano opinie na temat jakości wdrażania polityk horyzontalnych w RPO WO 2007-2013;
- analizując wnioski o dotacje, eksperci zwracali uwagę zarówno na opisy, bezpośrednio prezentujące wkład projektu w realizację polityk horyzontalnych, ale także poszukiwali stosownych odniesień w planowanych działaniach, budżetach i harmonogramach, które odzwierciedlałyby deklaracje słowne. Analizie poddano również Karty Oceny Wniosków.

Pytania adresowane do każdej z grup, które miały różne punkty odniesienia do polityk horyzontalnych, pozwoliły na zebranie bogatej wiedzy i dokonanie rzetelnej ewaluacji zadanego tematu.

Ocena wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 ma charakter zintegrowany, wszechstronny i obiektywny. Zidentyfikowano mocne i słabe strony procesu wdrażania polityk

horyzontalnych, sformułowano wnioski i rekomendacje dla podniesienia efektywności powyższego procesu.

6.3. Sposoby zagwarantowania rzetelności ewaluacji

Rzetelność zbieranych danych została zagwarantowana poprzez:

- losowy dobór próby w zakresie badań ilościowych,
- bezpośrednio zaangażowanie się ekspertów na każdym etapie badania, bez udziału ankieterów,
- ograniczenie wpływu czynników sytuacyjnych dzięki zastosowanym usystematyzowanym metodom badawczym.

Badania terenowe, obejmujące indywidualne wywiady pogłębione i diady homogeniczne, zostały przeprowadzone przez doświadczonych ekspertów, dysponujących doświadczeniem badawczym oraz merytorycznym.

Zostały dopełnione wszelkie procedury, zapewniające poufność i bezpieczeństwo danych, zgodnie z Polityką bezpieczeństwa, obowiązującą w SDG Pro-Akademia i zgodną z ustawą o ochronie danych osobowych.

6.4. Dobór grupy badawczej

Zmiany w pierwotnym zakresie podmiotowym badania

Przewodniczący KM RPO WO 2007-2013, został zastąpiony w IDI przez Dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych. Pociągnęło to za sobą konieczność zmiany doboru respondentów w diadzie homogenicznej z kadrą zarządzającą IZ RPO WO 2007-2013, gdzie Dyrektor Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych UMWO została zastąpiona przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych UMWO.

W badaniu z wykorzystaniem wywiadu kwestionariuszowego CAWI wśród wnioskodawców planowany był dobór tej grupy respondentów zarówno spośród wnioskodawców, których aplikacje otrzymały dofinansowanie jak i tych, którzy nie otrzymali dotacji. Ostatecznie w badaniu wzięli udział jedynie wnioskodawcy, którzy otrzymali dofinansowanie.

Metodologia doboru respondentów do wywiadu kwestionariuszowego CAWI

Do badania wylosowano 100 wnioskodawców RPO WO 2007-2013: tych, których wnioski zostały przyjęte do dofinansowania.

Krok 1. - Dobór respondentów badania

Zastosowano dobór losowy ograniczony prosty (bez zwracania) – dał to możliwość wnioskowania o charakterystyce populacji generalnej na podstawie zbadania losowo wybranej próby.

Sposób doboru grupy:

Z list wnioskodawców, którzy otrzymali dofinansowanie i reprezentujących każdą oś priorytetową RPO WO 2007-2013 w arkuszu EXCEL wylosowani zostali konkretni respondenci badania. Losowanie zostało dokonane w oparciu o makra, czyli zestaw rozkazów realizujący algorytm komputerowy przeznaczony do wykonywania losowania przez arkusz kalkulacyjny w celu automatyzacji czynności badawczych. Makro dla niniejszej ewaluacji zostało sporządzone w skrypcowym języku programowania wykonywanym przez interpreter wbudowany w MS Excel.

Krok 2. – Sporządzenie bazy respondentów badania

Sporządzone zostały dwie bazy respondentów badania ewaluacyjnego w podziale na płeć osoby wypełniającej ankietę,

Podział bazy respondentów na płeć umożliwił:

- techniczne dopasowanie narzędzia badawczego (ankiety CAWI) do cech indywidualnego respondenta (pytania do kobiet: Czy zna Pani...?; do mężczyzn: Czy zna Pan...?);
- analizę wniosków z perspektywy płci, co dostarczyło informacji na temat możliwych działań na rzecz eliminacji ewentualnych nierówności.

Krok 3. – Wysyłka e-maili do respondentów

Do każdego respondenta został wysłany e-mail, zawierający link do ankiety CAWI, zlokalizowanej na specjalnej stronie internetowej, która umożliwiła wypełnienie i przesłanie ankiety on-line, bez wpisywania żadnych danych osobowych. Ewaluator nie miał możliwości identyfikacji źródła wysłania ankiety, co zagwarantowało z jednej strony pełną prywatność i poufność danych, a z drugiej rzetelność zebranych danych i przekazanie Zamawiającemu informacji o rzeczywistym poziomie zwrotu ankiet w każdej z grup objętych badaniem CAWI.

Metodologia doboru wniosków do badania gabinetowego

W ramach badania ewaluacyjnego przeanalizowano 15 wniosków, które otrzymały dofinansowanie oraz 15 które nie otrzymały dotacji.

Wybór wniosków został dokonany w sposób losowy, jednak z uwzględnieniem wszystkich osi priorytetowych RPO WO 2007-2013, dla których przeprowadzono nabory wniosków.

Zastosowane zostały następujące typy doborów:

- losowy proporcjonalny warstwowy, co zapewniło reprezentatywność dzięki stworzeniu próby pod kątem cech użytych do podziału na warstwy
- losowy ograniczony prosty (bez zwracania), co dało możliwość wnioskowania o charakterystyce populacji generalnej na podstawie zbadania losowo wybranej próby.

Losowanie zostało dokonane w oparciu o makra, czyli zestaw rozkazów realizujący algorytm komputerowy przeznaczony do wykonywania przez arkusz kalkulacyjny w celu automatyzacji czynności badawczych. Makro dla niniejszej ewaluacji zostały sporządzone w skrypcowym języku programowania wykonywanym przez interpreter wbudowany w MS Excel.

7. OPIS WYNIKÓW BADANIA

7.1. Wyniki badania na poziomie Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013

Badanie reprezentantów Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013 dokonano w oparciu o dobór losowy warstwowy oraz metodologię wywiadu indywidualnego pogłębionego. Operatem losowania, zawierającym cztery warstwy, była lista członków i obserwatorów Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013. Cztery warstwy doboru losowego stanowiły grupy reprezentantów obejmujących różne środowiska wchodzące w skład KM RPO WO 2007-2013. Wśród warstw uwzględniono partnerów społecznych i gospodarczych, przedstawicieli samorządu i rządu oraz obserwatorów. W sumie w badaniu wzięło udział 7 osób.

W badaniu reprezentantów KM RPO 2007-2013 zastosowano kwestionariusz wywiadu indywidualnego obejmujący następujące kwestie ewaluacyjne:

1. spójność dokumentów RPO WO 2007-2013 z politykami horyzontalnymi oraz poziom uwzględnienia polityk na etapie prognozowania i programowania programu,
2. stopień zastosowania polityk horyzontalnych na poszczególnych etapach zarządzania RPO WO 2007-2013,
3. poziom zdolności instytucjonalnych wśród podmiotów uczestniczących we wdrażaniu RPO WO 2007-2013,
4. ocena istniejących form wsparcia i zapisów dotyczących stosowania polityk horyzontalnych.

Spójność dokumentów RPO WO 2007-2013 z politykami horyzontalnymi oraz poziom uwzględnienia polityk na etapie prognozowania i programowania programu

Polityki horyzontalne, zgodnie z opiniami respondentów, zostały uwzględnione w RPO WO 2007-2013. Znajomość dokumentów krajowych grupy badawczej była skorelowana z ich zainteresowaniami osobistymi. Prawie wszyscy badani przedstawiciele KM RPO WO 2007-2013 odnosili się do „Wytycznych w zakresie postępowania oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych”. Wynikało to z dwóch faktów: zrozumienia polityki horyzontalnej dotyczącej ochrony środowiska oraz opóźnień w przyjęciu wytycznych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, co spowodowało opóźnienia w realizacji działań RPO WO 2007-2013 dotyczących ochrony środowiska.

Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące zasad równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształcenia i awansu zawodowego oraz warunków pracy, w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów, w sprawie wprowadzania w życie

zasad równości szans i równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy nie były rozpoznawane. Przy wskazywaniu tych dyrektyw uzyskiwano najczęściej opinię, że polityka równości szans ma znacząco mniejsze zastosowanie w RPO WO 2007-2013. Dokumenty krajowe i zagraniczne odnoszące się do polityki równości szans kojarzone były przez respondentów z działaniami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Z opinii członków KM RPO WO 2007-2013 wyływało przekonanie, że polityki horyzontalne są zawarte w RPO WO 2007-2013, ponieważ tego wymaga Unia Europejska lub Rząd Rzeczypospolitej Polskiej. Nie ma wątpliwości, że na etapie prognozowania i programowania powstawały dokumenty poświęcone politykom horyzontalnym. Jednakże przyjęto założenie graniczące z pewnością, że jeśli Komisja Europejska przyjęła RPO WO 2007-2013, to na każdym poziomie procesu zarządzania uwzględniono zasady wynikające z polityk horyzontalnych.

W kwestii implementacji polityk horyzontalnych istnieją rozbieżności, co do skuteczności ich stosowania. Na pierwszym miejscu przede wszystkim widzą znaczenie polityki horyzontalnej dotyczącej ochrony środowiska. Wynika to z przekonania, że środowisko jest dobrem wspólnym i korzyści z dostosowania się do ww. polityki horyzontalnej będą w przyszłości ogromne. Poza tym członkom KM RPO WO 2007-2013 znane są procedury i zapisy w dokumentach na temat oddziaływania na środowisko, są one wg respondentów klarowne i jasno z nich wynika, co powinno zostać uwzględnione we wnioskach, składanych do RPO WO 2007-2013 jak i przy realizacji inwestycji, finansowanych ze środków Programu.

Wg badanych kolejna polityka horyzontalna - równości szans sprawia duże kłopoty w procesie zarządzania RPO WO 2007-2013. Nie zaobserwowano, by wybór Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013 uwzględniał politykę równości szans. Szczególnie aspekt równości szans uważany jest przez zdecydowaną większość badanych, jako mający małe zastosowanie w RPO WO 2007-2013. Polityka równości szans uważana jest jako konieczność wynikająca z przepisów unijnych, ale bez większego znaczenia dla RPO WO 2007-2013.

Polityka horyzontalna odnosząca się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest jasna dla wszystkich badanych członków KM RPO WO 2007-2013, ważna dla rozwoju regionu, ale zdaniem respondentów, trudno ocenić jej wpływ na proces zarządzania RPO WO 2007-2013.

Znajomość polityk horyzontalnych jest bardzo zróżnicowana – od znakomitej do słabej. Mimo, że badana grupa była nieliczna, to zaskakuje aż taka rozpiętość w tej dziedzinie. Wysoką znajomością polityk horyzontalnych wykazało się 3 członków KM RPO WO 2007-2013: ci respondenci bez problemu wymienili i zreferowali dyrektywy regulujące polityki horyzontalne, przepisy istotne z punktu widzenia ich stosowania oraz potrafili dokładnie i prawidłowo wyjaśnić ich znaczenie i sposób interpretacji w poszczególnych działaniach RPO WO 2007-2013. Znajomością słabą, która praktycznie oznacza zupełny brak wiedzy w najbardziej podstawowych kwestiach takich jak: ile jest polityk horyzontalnych i czym się charakteryzują, wykazało się dwóch członków KM RPO WO

2007-2013. Analizując poszczególne poziomy znajomości polityk horyzontalnych w odniesieniu do konkretnej polityki - w badanej grupie najlepiej wypadła polityka horyzontalna ochrony środowiska. Członkom KM RPO WO 2007-2013 nie obcy jest pogląd, że politykami horyzontalnymi zajmują się IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 i nie ma potrzeby, aby poszczególni członkowie Komitetu wnikaliby w szczegóły.

Należy jednak dodać, że odbiór polityk horyzontalnych jest bardzo dobry. Stosowanie polityk horyzontalnych widziane jest jako element czasami trudny, ale bardzo pozytywny dla rozwoju regionu. IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 uważane są za liderów we wdrażaniu polityk horyzontalnych, a także źródło wiedzy na ich temat. Niektórzy członkowie KM RPO WO 2007-2013 oczekują od nich wskazówek jak interpretować przepisy unijne w analizowanym aspekcie.

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 wysoko oceniają kompetencje i zaangażowanie IZ RPO WO 2007-2013 w zakresie wdrażania RPO WO 2007-2013, co ma przełożenie na pewną bierność członków KM RPO WO 2007-2013 w samodzielnym poznawaniu, rozumieniu i poszukiwaniu korzyści ze stosowania polityk horyzontalnych w praktyce.

Stopień zastosowania polityk horyzontalnych na poszczególnych etapach zarządzania RPO 2007-2013

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 uważają, że na proces zarządzania RPO WO 2007-2013 największy wpływ wywarła polityka horyzontalna, dotycząca ochrony środowiska. Wynika to w ich opinii z tego, że należało i należy stosować się do przepisów, wprowadzanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i samorządowym. Poza tym istnieje dość szerokie zrozumienie dla pozytywnych efektów we wdrożeniu omawianej polityki horyzontalnej. Chociaż należy wskazać, że członkowie KM RPO WO 2007-2013 zwracali uwagę na zbyt mały nacisk, jaki w regionie kładzie się na politykę kształtującą rozwój energii odnawialnej np. kosztem forsowanej niepotrzebnie inwestycji w lotnisko.

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 wysoko, jako stymulanta rozwoju regionalnego, oceniają politykę rozwoju społeczeństwa informacyjnego, która wskazywana jest jako potrzebna i przynosząca pozytywne rezultaty. Jednakże respondenci przypisywali polityce rozwoju społeczeństwa informacyjnego mniejsze znaczenie niż polityce ochrony środowiska, z tego względu, że w opinii wyrażonej przez jednego z członków KM RPO WO 2007-2013 „rozwój społeczeństwa informacyjnego i technologii informacyjnych dokona się i tak, bez względu na działania władz samorządowych”.

Nie dostrzegano spójności polityk np. wpływu polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego na realizację polityki równości szans czy ochrony środowiska. Spójność polityk jest dla respondentów czymś abstrakcyjnym.

Upowszechnienie i podniesienie zdolności instytucjonalnych wśród instytucji uczestniczących we wdrażaniu RPO WO 2007-2013, ocena istniejących form wsparcia i zapisów dotyczących stosowania polityk horyzontalnych.

Realizacja RPO WO 2007-2013 i jej wpływ na zdolności instytucjonalne zostały ocenione pozytywnie. Istnieje u wszystkich badanych przekonanie, że polityki horyzontalne wywierają pozytywny wpływ na potencjał instytucjonalny IZ i IP2 RPO WO 2007-2013, który z kolei pozytywnie oddziałuje na rozwój regionu i społeczeństwa w regionie.

Polityka horyzontalna ochrony środowiska wywarła największy pozytywny wpływ na rozwój regionalny, dzięki temu, że jej zasady są uwzględniane w kryteriach współfinansowania inwestycji, różnorodnych projektów i programów.

RPO WO 2007-2013 pomaga we wdrażaniu polityki ochrony środowiska oraz wprowadzania wysokich standardów ekologicznych, uwzględniających potrzeby regionu, powiatów, gmin. Jednocześnie członkowie KM RPO WO 2007-2013 zauważali, że wdrażanie polityki horyzontalnej ochrony środowiska w ramach RPO WO 2007-2013 jest wspierane przez organizacje społeczne, których misją jest ochrona środowiska naturalnego.

Sposób upowszechniania informacji na temat polityk horyzontalnych można ocenić w zależności od podmiotów, do których informacja jest skierowana. Członkowie KM RPO WO 2007-2013, reprezentujący w Komitecie stronę samorządową oceniają zakres i treści materiałów informacyjnych, szkoleń, seminariów, konferencji i innych działań informacyjnych bardzo dobrze. Chociaż następuje różnicowanie ocen w stosunku do IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013. IZ RPO WO 2007-2013 oceniona została przez respondentów bardzo wysoko. Wszystkie osoby z tej grupy badawczej znały zakres działań informacyjnych, dotyczących RPO WO 2007-2013, a w tym polityk horyzontalnych.

Respondenci ocenili działania IP2 RPO WO 2007-2013 w zakresie upowszechniania polityk horyzontalnych wśród przedsiębiorców jako niewystarczające. Istnieją niemal podobne opinie respondentów, że przedsiębiorcy nie rozumieją zapisów RPO WO 2007-2013 i należy lepiej przygotowywać materiały informacyjne, zapisy dotyczące wytycznych projektów. Panuje opinia, że przedsiębiorcy i inne podmioty okołobiznesowe nie potrafią poruszać się po skomplikowanych zapisach, związanych z politykami horyzontalnymi. Treści przekazywane na szkoleniach i seminariach są dla nich niezrozumiałe. Stąd powszechny pogląd, że największe znaczenie mają nie działania zaplanowane w projekcie, lecz umiejętność poruszania się po wytycznych, operowanie właściwymi regułkami i dostosowania treści wniosku do wymagań konkursu.

Oceniając upowszechnianie i możliwość osiągnięcia zamierzonych efektów podczas realizacji RPO WO 2007-2013 w aspekcie polityk horyzontalnych nasuwają się wnioski, że treści działalności informacyjno-promocyjnej nie zawsze uwzględniają rodzaj beneficjenta. Respondenci odnoszą

wrażenie, że liczy się intensywność działań informacyjnych, co nie ma wpływu na zrozumienie, uporządkowanie i przyswojenie treści przekazu. Działania informacyjne IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych nie uwzględniają faktu, że kluczowymi potencjalnymi wnioskodawcami do RPO WO 2007-2013 są trzy podstawowe grupy: jednostki samorządu terytorialnego i podmiotów publicznych oraz przedsiębiorcy. Nastawienie i potrzeby informacyjne tych grup są zupełnie inne, aczkolwiek i jedni i drudzy zabiegają o dofinansowanie swoich inwestycji. Przedsiębiorstwa skupiają się na pozyskaniu przede wszystkim nowego źródła finansowania działalności gospodarczej, a podmioty publiczne – realizacji zadań własnych.

Respondenci uważają, że występuje sytuacja podwójnego szumu informacyjnego. Pierwszy pojawia się na linii jednostki samorządowe i podmioty publiczne a IZ RPO WO 2007-2013. Respondenci, reprezentujący podmioty publiczne uważają, że informacji jest za dużo i jest zbyt ogólnikowa. Podmioty te mają wyspecjalizowany personel, który zdobył doświadczenie w ubieganiu się o środki finansowe przedakcesyjne oraz w okresie finansowania 2004-2006. W ich przypadku wystarczy dobrze rozbudowana strona internetowa oraz komunikacja mailowa lub telefoniczna.

Drugi szum informacyjny pojawia się pomiędzy IP2 RPO WO 2007-2013 a przedsiębiorstwami i podmiotami około biznesowymi. Zdaniem członków KM RPO WO 2007-2013 przedsiębiorstwa poszukują usystematyzowanej, zwięzłej wiedzy, która pozwoli im aplikować do RPO WO 2007-2013, przede wszystkim w celu zdobycia środków finansowych zmniejszających koszty planowanych inwestycji.

Oczekiwane są więc działania informacyjne, polegające na lepszym dostosowaniu przekazywanych informacji do oczekiwań różnych grup potencjalnych wnioskodawców, dzięki którym zmieni się postrzeganie RPO WO 2007-2013 jako źródła finansowania doraźnych potrzeb, a polityk horyzontalnych jako biurokratycznego, „nieżyciowego” wymagania.

Przedstawiciele KM RPO WO 2007-2013 wskazywali, że zmiany głównego motywu wnioskowania do RPO WO 2007-2013 przez przedsiębiorstwa z kosztowo-finansowego na merytoryczny, pozwoli uniknąć również problemów podczas realizacji projektów i ich rozliczenia.

Respondenci przewidują, że realna zmiana mentalności beneficjentów-przedsiębiorców będzie procesem trudnym i długotrwałym. Opinia ta wynika z doświadczeń członków KM RPO WO 2007-2013 i poparta jest znajomością środowiska gospodarczego województwa opolskiego.

W opinii badanych osób wnioskodawcom, zarówno podmiotom publicznym jak i przedsiębiorcom bezsprzecznie brakuje wiedzy o polityce równości szans, a znajomość pozostałych dwóch polityk: ochrony środowiska i rozwoju społeczeństwa informacyjnego pozostawia wiele do życzenia. Respondenci wskazywali, że szkolenia i konferencje skupiają się przede wszystkim na poprawności przygotowania wniosku aplikacyjnego, zdecydowanie w mniejszym stopniu na przybliżeniu polityk horyzontalnych. Sugerowali więc zorganizowanie szerokiej kampanii szkoleniowej i doradczej, poświęconej politykom horyzontalnym. Ponadto podkreślano konieczność uczenia poprzez

prezentację dobrych praktyk w zakresie wdrażania polityk horyzontalnych na poziomie pojedynczych projektów.

Wszyscy respondenci prognozują, że wdrażanie polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 przyniesie pozytywne efekty dla rozwoju regionalnego. Podkreślano, że podmioty publiczne lepiej rozumieją potrzebę stosowania polityk horyzontalnych niż przedsiębiorcy, co wynika prawdopodobnie z faktu, że samorządy lokalne i podmioty publiczne od dawna działają w zgodzie z politykami horyzontalnymi. Bardzo dobrze wdrażają politykę ochrony środowiska, widzą potrzebę rozwoju społeczeństwa informacyjnego, mają świadomość zasad polityki równości szans.

Zdaniem respondentów efekty wynikające z realizacji RPO WO 2007-2013 widoczne będą przede wszystkim w obszarach polityki horyzontalnej ochrony środowiska i w polityce równości szans. Zmiany następujące w gospodarce, a polegające na wdrażaniu polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego pociągną za sobą zmiany społeczne.

Najmniejsze znaczenie dla realizacji RPO WO 2007-2013 respondenci upatrywali w polityce równości szans. Podczas badania pojawiły się głosy, że polityka ta nie ma zastosowania w RPO WO 2007-2013, a przynajmniej nie należy jej nadawać tak wielkiego znaczenia jak w przypadku dwóch pozostałych analizowanych polityk horyzontalnych. Niski poziom akceptacji dla polityki horyzontalnej równości szans leży u podstaw wygłaszanych opinii, że wdrażanie polityki równości szans nie tylko, że jest niemożliwe w ramach RPO WO 2007-2013, lecz należy przeciwstawiać się takim propozycjom jak np. zwiększenia aktywności zawodowej kobiet, uwzględnianiu równego traktowania kobiet i mężczyzn przy wykonywaniu niektórych zawodów np. w branży drogowej, budowlanej, edukacji najmłodszych, gdyż pewne sektory lub zawody wymagają tylko mężczyzn lub tylko kobiet.

Pojawił się też jednostkowy pogląd, że społeczeństwo województwa opolskiego jest i będzie konserwatywne i nie powinno dostosowywać się za wszelką cenę do „nierozważnych” przepisów unijnych.

Formy wsparcia i zapisy dotyczące stosowania polityk horyzontalnych

Najczęściej podawanymi przykładami form wsparcia dla wnioskodawców w tematach, związanych z politykami horyzontalnymi były strona internetowa www.rpo.opolskie.pl, seminaria i spotkania informacyjne. Jednakże respondenci zgodnie wskazywali na potrzebę większego wyodrębnienia informacji, dotyczących polityk horyzontalnych, ich segregacji i selekcionowania pod kątem potrzeb określonych wnioskodawców, a dotyczy to zwłaszcza wnioskodawców z sektora przedsiębiorstw.

Jednocześnie członkowie KM RPO WO 2007-2013 nie byli w stanie potwierdzić, że słyszeli o seminarium lub szkoleniu na temat polityk horyzontalnych. Najczęściej organizowane są szkolenia na temat wypełniania wniosków, kryteriów oceny projektów, rozporządzeń i zmian wchodzących w życie, istotnych z punktu widzenia RPO WO 2007-2013.

Zdaniem respondentów istnieje potrzeba propagowania polityk horyzontalnych bardziej w odniesieniu do samej idei, potrzeby ich stosowania, a w mniejszym stopniu w zakresie formalnego spełnienia warunków we wniosku aplikacyjnym.

Przepisy i regulacje, wiążące się z politykami horyzontalnymi zostały dobrze ocenione przez członków KM RPO WO 2007-2013 pod względem jasności zapisów. Podkreślano fakt, że np. kryteria oceny zostały ulepszone, zmniejszono ich liczbę, co przełożyło się na lepszą ocenę wniosków. Żadnych zastrzeżeń nie budzi sposób oceny wniosków przez członków KKOW RPO WO 2007-2013. Wskazywano na dobrze przygotowane instrukcje dotyczące interpretacji zapisów kryteriów oceny wniosków składanych do RPO WO 2007-2013. Jednocześnie należy podkreślić fakt, że żaden z rozmówców nie podał przykładowych kryteriów oceny wniosków bez pomocy eksperta przeprowadzającego wywiad. Badani członkowie KM RPO WO 2007-2013 zwracali uwagę na konieczność poprawienia procesu monitorowania przyczyn odrzucania wniosków, ze szczególnym uwzględnieniem kryterium zgodności z politykami horyzontalnymi. Ponadto wyrażali niedosyt informacji, dlaczego najczęściej wnioski są odrzucane, które kryteria bądź zapisy w wytycznych sprawiają największą trudność.

Zdaniem niektórych respondentów działania IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 zmiierzają w kierunku bardziej aktywnej polityki informacyjnej.

Respondenci wyraźnie wskazywali na trudności w uwzględnianiu polityk horyzontalnych na poszczególnych etapach realizacji projektu, doborze podwykonawców, rekrutacji pracowników, monitoringu i ewaluacji. O ile stosowanie polityki ochrony środowiska jest wymuszane przez unijne i krajowe przepisy, to polityka równości szans oraz polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego nie mają silnego oparcia w regulacjach krajowych. Jeżeli dodamy wspomniany konserwatyzm społeczeństwa śląska opolskiego w aspekcie stosowania polityki równości szans to otrzymujemy wyjaśnienie, dlaczego ta polityka horyzontalna sprawia najwięcej kłopotów w implementacji.

Wnioski cząstkowe z badania grupy

- **Członkowie KM RPO WO 2007-2013 doceniają znaczenie polityk horyzontalnych dla rozwoju regionalnego, uznają, że ich wdrażanie w ramach RPO WO 2007-2013 przyczynia się i będzie się przyczyniać do znaczącego rozwoju instytucjonalnego zarówno IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013, jak i innych podmiotów, m.in. wnioskodawców RPO WO 2007-2013.**
- **Członkowie KM RPO WO 2007-2013 dysponują zróżnicowaną wiedzą teoretyczną na temat polityk horyzontalnych, ale nie znają praktycznych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych;**

- Członkowie KM RPO WO 2007-2013 mają niedostateczną wiedzę na temat korzyści, wynikających z wdrażania polityk horyzontalnych oraz stanu ich wdrażania w ramach RPO WO 2007-2013;
- Znajomość polityk horyzontalnych wśród członków KM RPO WO 2007-2013 niedostatecznie przekłada się na postawy i akceptację dla poszczególnych polityk, zwłaszcza dla polityki równości szans;
- W opinii członków KM RPO WO 2007-2013 działalność informacyjno-promocyjna prowadzona przez IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 nie zawsze uwzględnia rodzaj beneficjenta;
- Wniosek horyzontalny: konieczna jest zmiana podejścia członków KM RPO WO 2007-2013 do wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 z postrzegania każdej z polityk oddzielnie, na widzenie polityki ochrony środowiska, równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego łącznie jako zintegrowanego, strategicznego i długofalowego programu zrównoważonego rozwoju regionalnego.

7.2. Wyniki badania na poziomie kadry zarządzającej IZ i IP2 RPO WO 2007-2013

Badanie kadry zarządzającej IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 dokonano w oparciu o dobór celowy z zastosowaniem diady homogenicznej. Wśród badanych znalazły się po dwie osoby z IZ RPO WO 2007-2013: zastępcy Dyrektora i IP2 RPO WO 2007-2013: dyrektor i jego zastępca.

Kwestionariusz wywiadu dla diady homogenicznej miał formę ustrukturalizowaną w postaci wytycznych do badania.

W badaniu reprezentantów IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 zastosowano kwestionariusz wywiadu indywidualnego obejmujący następujące kwestie ewaluacyjne:

1. spójność dokumentów RPO WO 2007-2013z z politykami horyzontalnymi oraz poziom uwzględnienia polityk na etapie prognozowania i programowania programu,
2. stopień zastosowania polityk horyzontalnych na poszczególnych etapach zarządzania RPO WO 2007-2013,
3. poziom zdolności instytucjonalnych wśród podmiotów uczestniczących we wdrażaniu RPO WO 2007-2013,
4. ocena istniejących form wsparcia i zapisów dotyczących stosowania polityk horyzontalnych.

Spójność dokumentów RPO WO 2007-2013 z politykami horyzontalnymi oraz poziom uwzględnienia polityk na etapie prognozowania i programowania programu

Polityki horyzontalne, zgodnie z opiniami respondentów, zostały uwzględnione w RPO WO 2007-2013. Znajomość dokumentów krajowych grupy badawczej była bardzo dobra. Wszyscy badani przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 odnosili się do „Wytycznych w zakresie postępowania oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych”. Wydaje się, że podobnie jak w przypadku członków KM RPO WO 2007-2013 wynika to z najlepszego zrozumienia polityki horyzontalnej dotyczącej ochrony środowiska spośród wszystkich polityk horyzontalnych, wdrażanych w ramach RPO WO 2007-2013, posiadania największych doświadczeń w pracy z tą polityką. Wszyscy respondenci podkreślali znaczenie przepisów, związanych z ochroną środowiska na efektywną i terminową realizację RPO WO 2007-2013. Opóźnienia w przyjęciu wytycznych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego spowodowało opóźnienia w realizacji działań RPO WO 2007-2013, a to z kolei przysporzyło problemów z zarządzaniem Programem.

Pomimo faktu, że respondentom znane były Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady, dotyczące zasad równości szans, równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do zatrudnienia, kształtowania i awansu zawodowego oraz warunków pracy, w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów, w sprawie wprowadzania w życie zasad równości szans i równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, to polityka ta zdaniem respondentów ma znacząco mniejsze zastosowanie w RPO WO 2007-2013 niż polityka ochrony środowiska.

Dokumenty krajowe i zagraniczne odnoszące się do polityki horyzontalnej równości szans kojarzone były przez respondentów z działaniami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest dobrze rozpoznawana i akceptowana przez tę grupę badawczą.

Ogólną obserwacją z przeprowadzonego badania jest fakt, że respondenci wyraźnie różnicują znaczenie polityk horyzontalnych w procesie zarządzania RPO WO 2007-2013. Na pierwszym miejscu przede wszystkim widzą znaczenie polityki ochrony środowiska, co wynika z przekonania, że środowisko jest dobrem wspólnym i korzyści z dostosowania się do tej polityki horyzontalnej będą w przyszłości ogromne. Poza tym istnieją procedury na temat oddziaływania na środowisko zarówno w UE jak w Polsce, przepisy są klarowniejsze i jasno z nich wynika, co powinno zostać uwzględnione zarówno w działaniach RPO WO 2007-2013 jak i we wnioskach o dofinansowanie. Ponadto nie zastosowanie się do wymagań w zakresie ochrony środowiska wiąże się z restrykcjami, co wpływa

z jednej strony na ich poważne traktowanie, a z drugiej wywołuje potrzebę zdobywania wiedzy na ten temat. Kolejną przyczyną są bogate doświadczenia respondentów z realizacji projektów inwestycyjnych, uwzględniających ochronę środowiska naturalnego oraz mnóstwo regionalnych i polskich dobrych praktyk w tym zakresie.

Polityka horyzontalna odnosząca się do równości szans sprawia pewne kłopoty w procesie zarządzania, wdrażania, realizacji i monitorowania RPO WO 2007-2013. Nie zaobserwowano, aby w wewnętrznych regulaminach którejkolwiek struktury, związanej z RPO WO 2007-2013 – KM RPO WO 2007-2013, IZ RPO WO 2007-2013, IP2 RPO WO 2007-2013 czy w KKOW RPO WO 2007-2013 na etapie zatrudniania lub powołania uwzględniano politykę równości szans. Nie wskazano przepisów czy procedur, które budowane byłyby na podstawie omawianej polityki horyzontalnej. Najczęściej przytaczano ustawę o samorządzie, która zdaniem respondentów skutecznie reguluje kwestie równości szans. Kryteria doboru personelu w IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 według respondentów są oparte na dwóch kryteriach: ustawie samorządowej i fachowości.

Równość szans uważana jest za zalecenie UE mające małe zastosowania w Regionalnych Programach Operacyjnych. Inwestycyjny charakter programów, według respondentów przesądza o marginalnym znaczeniu polityki równości szans w ich realizacji, a obowiązek **podkreślenia znaczenia równości szans, często mylnie sprowadzanej do równości tylko kobiet i mężczyzn, jest wyłącznie biurokratyczną koniecznością, wynikającą z przepisów unijnych.**

Polityka równości szans zdaniem respondentów nie ma znaczącego wpływu na proces zarządzania RPO WO 2007-2013.

Trzecia polityka horyzontalna poddana analizie - rozwój społeczeństwa informacyjnego jest w miarę jasna dla wszystkich. W zdecydowanej większości przypadków uznawano jej znaczenie dla rozwoju regionu, ale zdaniem przedstawicieli IZ RPO WO 2007-2013, trudno uwzględnić jej wpływ na proces zarządzania RPO WO 2007-2013. Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego wskazywana jest jako potrzebna, przynosząca pozytywne rezultaty. Jednakże niższa waga przypisywana jej przez respondentów wynika z ich przeświadczenia, że rozwój społeczeństwa informacyjnego nastąpi bez względu na sprzyjające działania władz samorządowych.

Respondenci badania rzadko wskazywali na komplementarność lub spójność polityk horyzontalnych np. polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego i polityki równości szans. Spójność polityk była dla większości respondentów badania w rzeczywistości pojęciem abstrakcyjnym. Najbardziej prawdopodobną podstawą tego stanu rzeczy jest podejście zróżnicowane, a nie zintegrowane i kompleksowe postrzeganie polityk horyzontalnych poprzez pryzmat korzyści, płynących z ich wdrażania.

Stopień zastosowania polityk horyzontalnych na poszczególnych etapach zarządzania RPO 2007-2013

Członkowie IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP2 RPO WO 2007-2013 uważają, że na proces zarządzania RPO WO 2007-2013 największy wpływ wywarła polityka horyzontalna, dotycząca ochrony środowiska. Na proces zarządzania RPO WO 2007-2013 największy wpływ wywiera polityka horyzontalna dotycząca ochrony środowiska. Wynika to z następujących powodów:

- po pierwsze - z konieczności opracowania i wdrożenia przez wszystkie Instytucje Zarządzające Regionalnymi Programami Operacyjnymi w Polsce niezbędnych przepisów, dotyczących polityki środowiskowej, które musiały być wprowadzone zarówno na poziomie krajowym, jak i na szczeblach samorządowych;
- po drugie - istnieje dość szerokie społeczne zrozumienie i akceptacja dla pozytywnych efektów wdrażania omawianej polityki.

Przyczyny tego stanu rzeczy są podobne jak w przypadku członków KM RPO WO 2007-2013. Poza tym istnieje dość szerokie zrozumienie dla pozytywnych efektów we wdrożeniu omawianej polityki horyzontalnej.

Kadra zarządzająca IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 posiada rozległą wiedzę na temat polityk horyzontalnych, ale traktuje poszczególne polityki horyzontalne rozdzielnie i rozpatruje je wyrywkowo, z podziałem na politykę ochrony środowiska, do której stosowania jest w pełni przekonana, politykę równości szans, którą uważa za nie do końca stosowną dla działań inwestycyjnych w ramach RPO WO 2007-2013 i politykę rozwoju społeczeństwa informacyjnego, która z kolei w ocenie tej grupy respondentów jest domeną biznesu i będzie wdrażana bez udziału władz samorządowych i Programu.

Upowszechnienie i podniesienie zdolności instytucjonalnych wśród instytucji uczestniczących we wdrażaniu RPO WO 2007-2013, ocena istniejących form wsparcia i zapisów dotyczących stosowania polityk horyzontalnych.

Realizacja RPO WO 2007-2013 i jej wpływ na zdolności instytucjonalne zostały ocenione pozytywnie. Istnieje u wszystkich badanych przekonanie, że polityki horyzontalne wywierają pozytywny wpływ na potencjał instytucjonalny IZ i IP2 RPO WO 2007-2013, który z kolei pozytywnie oddziałuje na rozwój regionu i społeczeństwa w regionie. Polityki horyzontalne, zwłaszcza polityka równości szans i społeczeństwa informacyjnego przyczyniają się i będą się przyczyniać do znaczącego rozwoju instytucjonalnego zarówno IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013, jak i innych podmiotów, m.in. wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Rozwój instytucjonalny IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 dzięki realizacji RPO WO 2007-2013 i wdrażaniu polityk horyzontalnych polega zdaniem respondentów na wykreowaniu nowych procedur działania, które przyczyniają się do zwiększania efektywności pracy, podnoszenia jakości pracy, budowania pozytywnego wizerunku, zwiększania kompetencji pracowników, płynnym włączaniu się we wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego w regionie. Rozwój instytucjonalny dla respondentów z tej grupy badawczej oznacza jednocześnie nabywanie umiejętności racjonalnego zagospodarowania własnego kapitału (ludzkiego, organizacyjnego, technicznego, finansowego), a także do korzystania z wszelkich zewnętrznych szans i możliwości rozwojowych.

Tak rozumianemu rozwojowi instytucjonalnemu w oczywisty sposób sprzyjają zasady polityk horyzontalnych. Ich wdrażanie na poziomie IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 już przynosi pozytywne rezultaty i na pewno będzie im sprzyjać w przyszłości. RPO WO 2007-2013 pomaga we wdrażaniu polityki ochrony środowiska oraz wprowadzania wysokich standardów ekologicznych, uwzględniających potrzeby regionu, powiatów, gmin.

W ocenie kadry kierowniczej IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 upowszechniania informacji na temat polityk horyzontalnych można ocenić jako poprawne, lecz respondenci widzą możliwości podniesienia efektywności działań informacyjnych.

Respondenci ocenili działania informacyjne na temat polityk horyzontalnych adresowane do wnioskodawców, a zwłaszcza do przedsiębiorców jako niewystarczające.

Oceniając upowszechnianie i możliwość osiągnięcia zamierzonych efektów podczas realizacji RPO WO 2007-2013 w aspekcie polityk horyzontalnych osoby badane stwierdziły, że treści działalności informacyjno-promocyjnej nie zawsze uwzględniają rodzaj beneficjenta. Respondenci potwierdzili, że działania informacyjne powinny być lepiej dostosowane do oczekiwań różnych grup potencjalnych wnioskodawców, dzięki którym zmieni się postrzeganie RPO WO 2007-2013 jako źródła finansowania doraźnych potrzeb, a polityk horyzontalnych jako biurokratycznego, „nieżyciowego” wymagania.

W opinii badanych osób wnioskodawcom, zarówno podmiotom publicznym jak i przedsiębiorcom, bezsprzecznie brakuje wiedzy o polityce równości szans, a znajomość pozostałych dwóch polityk: ochrony środowiska i rozwoju społeczeństwa informacyjnego pozostawia wiele do życzenia. Respondenci wskazywali, że szkolenia i konferencje skupiają się przede wszystkim na poprawności przygotowania wniosku aplikacyjnego, zdecydowanie w mniejszym stopniu na przybliżenie polityk horyzontalnych. Sugerowali więc zorganizowanie szerokiej kampanii szkoleniowej i doradczej, poświęconej politykom horyzontalnym. Ponadto podkreślano konieczność uczenia poprzez prezentację dobrych praktyk w zakresie wdrażania polityk horyzontalnych na poziomie pojedynczych projektów.

Kadra kierownicza IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 jest zainteresowana podnoszeniem swojej wiedzy w zakresie polityk horyzontalnych.

Formy wsparcia i zapisy dotyczące stosowania polityk horyzontalnych

Podobnie jak grupa badawcza, złożona z członków KM RPO WO 2007-2013 kadra zarządzająca IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 za najbardziej efektywną formę wsparcia informacyjnego dla beneficjentów podawała stronę internetową www.rpo.opolskie.pl, seminaria i spotkania informacyjne. Jednakże respondenci uważali, że istnieje potrzeba rozwinięcia powyższych form wsparcia, np. poprzez zorganizowanie kampanii informacyjnej i szkoleniowej na rzecz wnioskodawców, ale też dla pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013, członków KKOW i KM RPO WO 2007-2013.

Zdaniem respondentów potrzeba propagowania polityk horyzontalnych bardziej w odniesieniu do samej idei, potrzeby ich stosowania, a w mniejszym stopniu w zakresie formalnego spełnienia warunków we wniosku aplikacyjnym. Zdaniem niektórych respondentów działania IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 zmierzają w kierunku bardziej aktywnej polityki informacyjnej.

Wnioski cząstkowe z badania grupy

- Kadra zarządzająca IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 docenia znaczenie polityk horyzontalnych dla rozwoju regionalnego i uznaje, że ich wdrażanie w ramach RPO WO 2007-2013 przyczynia się i będzie się przyczyniać do znaczącego rozwoju instytucjonalnego zarówno IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013, jak i innych podmiotów, m.in. wnioskodawców RPO WO 2007-2013.
- Kadra zarządzająca IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 dysponuje rozległą wiedzą teoretyczną na temat polityk horyzontalnych, ale słabo zna praktyczne przykłady wdrażania polityk horyzontalnych.
- Kadra zarządzająca IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 ma niedostateczną wiedzę na temat korzyści, wynikających z wdrażania polityk horyzontalnych oraz stanu wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.
- W opinii kadry zarządzającej IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 działalność informacyjno-promocyjna w zakresie upowszechniania wiedzy o politykach horyzontalnych jest prowadzona poprawnie, ale oczywiście może być usprawniona, tak, aby uwzględniać rodzaj beneficjenta i jego potrzeby informacyjne.
- Wniosek horyzontalny: konieczna jest zmiana podejścia kadry zarządzającej IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 do wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 z postrzegania każdej z polityk oddzielnie, na widzenie polityki ochrony środowiska, równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego łącznie jako zintegrowanego, strategicznego i długofalowego programu zrównoważonego rozwoju regionalnego.

7.3. Wyniki badania na poziomie pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013

Wszyscy pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 zostali objęci wywiadem kwestionariuszowym CAWI. Grupa ta została z góry określona i nie wymagała zastosowania doboru losowego.

Strukturę grupy badawczej oraz poziom zwrotu kwestionariusza demonstruje tabela poniżej.

Tabela numer 1. **Struktura grupy badawczej- pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 – oraz poziom zwrotu kwestionariusza CAWI**

TYP GRUPY	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH BADANIEM*	POZIOM ZWROTU
Pracownicy IZ i IP2	60	78%
Kobiety	48	77%
Mężczyźni	12	83%

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Badanie objęło następujące zagadnienia odzwierciedlające jego cele szczegółowe:

- po pierwsze - wiedza respondentów na temat polityk horyzontalnych oraz analiza źródeł pozyskiwania informacji w tym zakresie;
- po drugie - stosunek do zasad wynikających z polityk horyzontalnych oraz analiza poziomu ich wdrożenia w miejscu pracy respondentów;
- po trzecie - efektywność szkoleń oraz strategii informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego oraz Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki w zakresie polityk horyzontalnych; identyfikacja potrzeb szkoleniowych respondentów.

Wiedza respondentów na temat polityk horyzontalnych oraz analiza źródeł pozyskiwania informacji w tym zakresie.

Respondentom zostały zadane pytania, badające ich teoretyczną wiedzę na temat polityk horyzontalnych. Następnie odpowiedzi te zostały skorelowane z badaniem poziomu wiedzy na temat praktycznego zastosowania omawianych kwestii oraz znajomości dobrych przykładów ich wdrażania.

1. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki ochrony środowiska.

Respondentom zostały zadane 3 poniższe pytania z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda, fałsz* lub *nie wiem*.

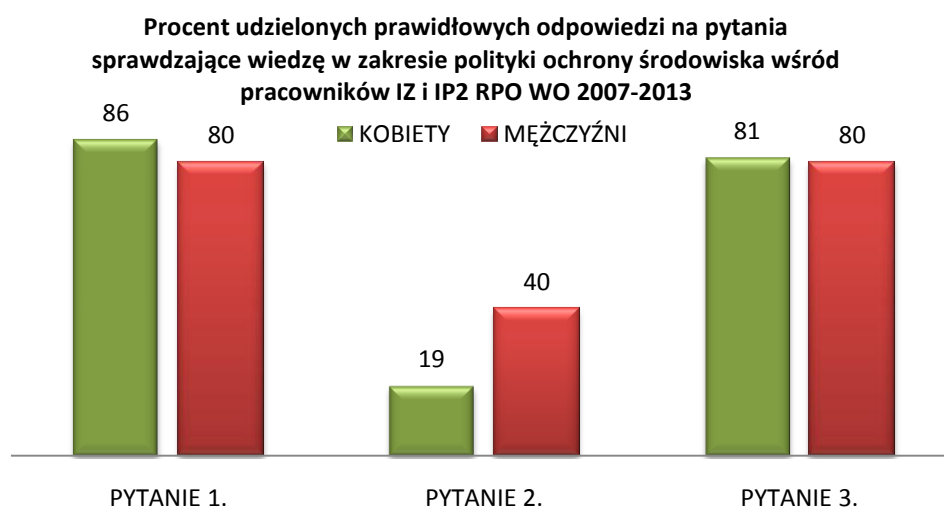
PYTANIE 1. – Czy podmioty wdrażające innowacyjne, nowe technologie mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Funduszy Strukturalnych pomimo ich negatywnego wpływu na środowisko? – prawidłowa odpowiedź – *fałsz*

PYTANIE 2. – Czy zasada zrównoważonego rozwoju polega na podporządkowaniu aspektów społecznych i ekonomicznych ochronie środowiska? - prawidłowa odpowiedź – *fałsz*

PYTANIE 3. – Czy wspólnotowe prawo ochrony środowiska obejmuje ochronę przed hałasem? prawidłowa odpowiedź – *prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów

Wykres numer 1. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki ochrony środowiska wśród pracowników IZ i IP2

RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Najwięcej kłopotu odpowiadającym sprawiło pytanie numer 2. Nie dotyczyło ono jednak jedynie kwestii ochrony środowiska, wykazywało zrozumienie miejsca polityki ochrony środowiska w kontekście szerszym, jakim jest zrównoważony rozwój.

Rozkład odpowiedzi zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn był zbliżony, znaczącą różnicę można zauważyć w ilości dobrych odpowiedzi na pytanie 2., jednak nie zmienia to ogólnie niskiego odsetka prawidłowych wskazań.

Wiedza teoretyczna pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 w obszarze polityki ochrony środowiska jest na poziomie 63% prawidłowych odpowiedzi na wszystkie pytania.

2. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki równości szans.

Respondentom zostało zadanych 5 poniższych pytań z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

PYTANIE 1. – Czy w ramach funduszy strukturalnych zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn muszą być przestrzegane w projektach „miękkich”, ale niekoniecznie w projektach inwestycyjnych, polegających np. na budowie drogi? – prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 2.- Czy równość wynagrodzeń oznacza, że pracodawca nie może dopuszczać do jakiegokolwiek formy dyskryminacji w odniesieniu do wszystkich składników wynagrodzenia? – prawidłowa odpowiedź - *prawda*

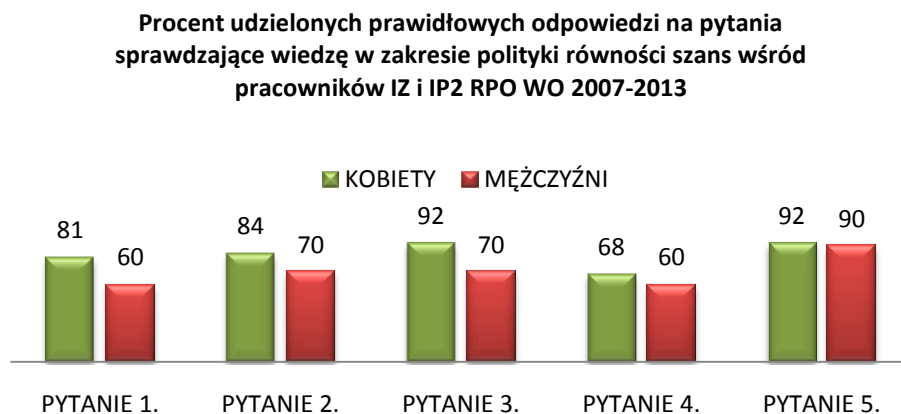
PYTANIE 3. – Czy pracodawca może ustalać różny poziom premii i nagród, stosując jako kryterium wiek pracownika? - prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 4. – Czy polityka równości szans pozwala pracodawcom na tworzenie specjalnych kryteriów wobec kobiet i mężczyzn w zakresie poszczególnych stopni hierarchii zawodowej? - prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 5. – Czy pracodawca ma obowiązek zapewniania szczególnych warunków kobietom, które niedawno rodziły lub karmią piersią? - prawidłowa odpowiedź – *prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów.

Wykres numer 2. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki równości szans wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Najwięcej kłopotu odpowiadającym sprawiło pytanie 4., co stanowi fakt trudny do wyjaśnienia, biorąc pod uwagę ogólnie wysoki poziom wiedzy w badanym zakresie wśród respondentów.

Wiedza teoretyczna w obszarze polityki równości szans jest na bardzo wysokim poziomie wśród kobiet – pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013, mężczyźni wypadają nieznacznie słabiej, nie wpływa to jednak na ogólny wynik, gdzie 80% respondentów udzieliła prawidłowych odpowiedzi.

3. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Respondentom zostały zadane 3 poniższe pytania z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

PYTANIE 1. – Czy instytucje zarządzające funduszami europejskimi mogą wymagać, aby beneficjenci posiadali oprogramowanie konkretnego producenta, np. MS Word? – prawidłowa odpowiedź *-fałsz*

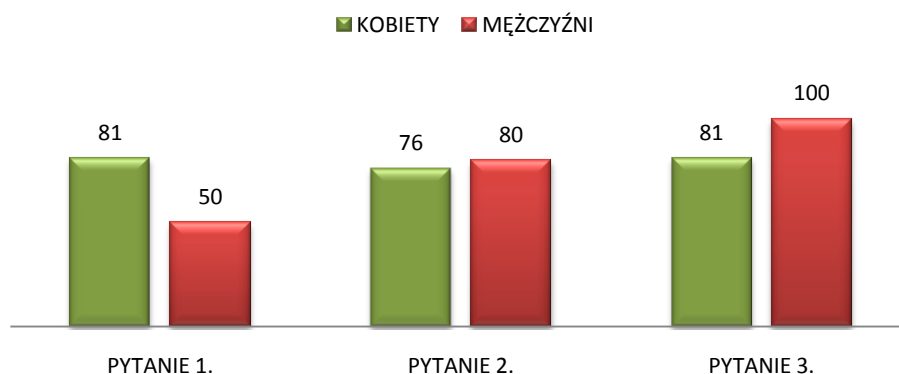
PYTANIE 2. – Czy cechą społeczeństwa informacyjnego jest wysokorozwinięty sektor usług? - prawidłowa odpowiedź *-prawda*

PYTANIE 3. – Czy rozwój e-Usług prowadzi do powstania miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki? - prawidłowa odpowiedź *-prawda*.

Poniższy wykres demonstrowuje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów

Wykres numer 3. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

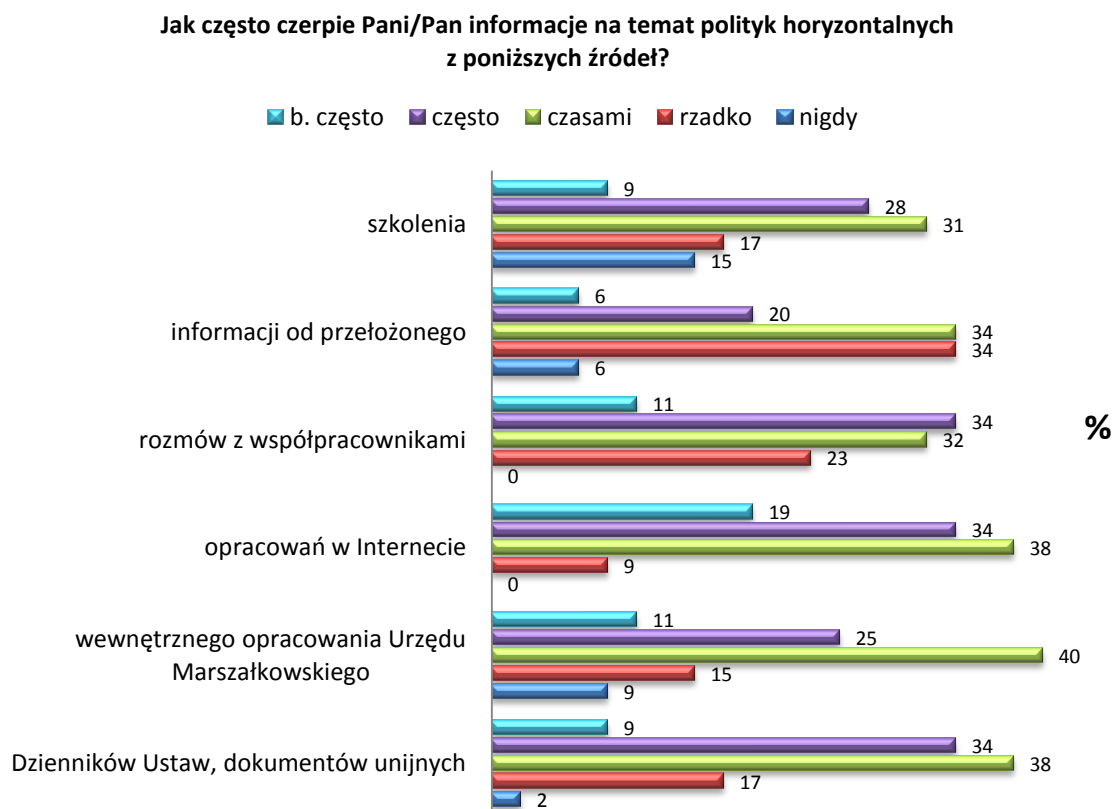
Na uwagę zasługuje mniejsza o 31% liczba prawidłowych odpowiedzi na pytanie 1. w grupie mężczyzn. Może to wskazywać na brak szczegółowej wiedzy tej grupie respondentów w zakresie rozumienia polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

79% pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013 odpowiedziało prawidłowo na pytania w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Wskazuje to na prawidłową wiedzę teoretyczną w tym zakresie.

4. Analiza źródeł pozyskiwania informacji.

Badanie dotyczące wiedzy teoretycznej pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 w zakresie polityki horyzontalnych zostało pogłębione o pytanie, z jakich źródeł respondenci najczęściej czerpią swoją wiedzę na omawiane tematy.

Wykres numer 4. Poziom wiedzy teoretycznej pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 w zakresie polityki horyzontalnych.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Do źródeł, z których respondenci korzystają najczęściej, należą opracowania w Internecie. Na uwagę zasługuje fakt, że 45% respondentów wskazało „rozmowy ze współpracownikami” jako źródło informacji, z którego korzystają często i bardzo często. Pokazuje to jak ważnym czynnikiem są szkolenia, które podnoszą specjalistyczną wiedzę indywidualnych osób i przyczyniają się do lepszego przepływu informacji poprzez rozmowy ze współpracowników.

Stosunek do zasad wynikających z polityk horyzontalnych oraz analiza poziomu ich wdrożenia w miejscu pracy respondentów.

W ramach badania podjęto próbę porównania poziomu deklaratywnego stosunku do poszczególnych polityk horyzontalnych, akceptacji zasad z nich wynikających oraz praktycznego ich zastosowania, nie tylko w miejscu pracy, ale także w życiu codziennym respondentów. Badanie praktycznego stosowania się do polityk horyzontalnych w życiu osobistym wynikało z przekonania, że istotna akceptacja jest powiązana z działaniami i decyzjami na poziomie osobistym.

Analizę oceny respondentów poziomu wdrażania polityk horyzontalnych w miejscu pracy rozszerzono o badanie spójności obowiązujących norm oraz zaangażowania kadry kierowniczej w proces wdrażania.

1. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki ochrony środowiska oraz poziomu jej wdrażania w miejscu pracy.

Polityka ochrony środowiska jest uważana za bardzo ważną przez 62% respondentów oraz za ważną przez 30% badanych. Wyniki te wskazują, że jest ona akceptowalna w takim samym stopniu jak polityka równości szans (91%). Fakt ten może wynikać z mniejszego zaangażowania osobistego respondentów w połączeniu z brakiem szczegółowej wiedzy w tym zakresie.

Ocena respondentów wdrażania zasad ochrony środowiska w miejscu pracy w porównaniu z zasadą równości szans wypada gorzej. Jedynie 38% pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 uważa, że w miejscu pracy zwraca się uwagę na ochronę środowiska, przy czym aż 45 % respondentów udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Na uwagę zasługuje także odmienna opinia panująca między kobietami i mężczyznami: 60% mężczyzn uważa, że zasady ochrony środowiska nie są uwzględniane, przy jedynie 5% kobiet o tej samej opinii.

Jako przykłady nieprzestrzegania zasad ochrony środowiska respondenci podawali:

- ✓ nadmierne zużycie papieru, niepotrzebne zużycie prądu,
- ✓ kontenery ze śmieciami mają swoją lokalizację "gdzie popadnie",
- ✓ zostawianie włączonych świateł po opuszczeniu pomieszczenia.

Jako przykłady przestrzegania zasad ochrony środowiska podawano:

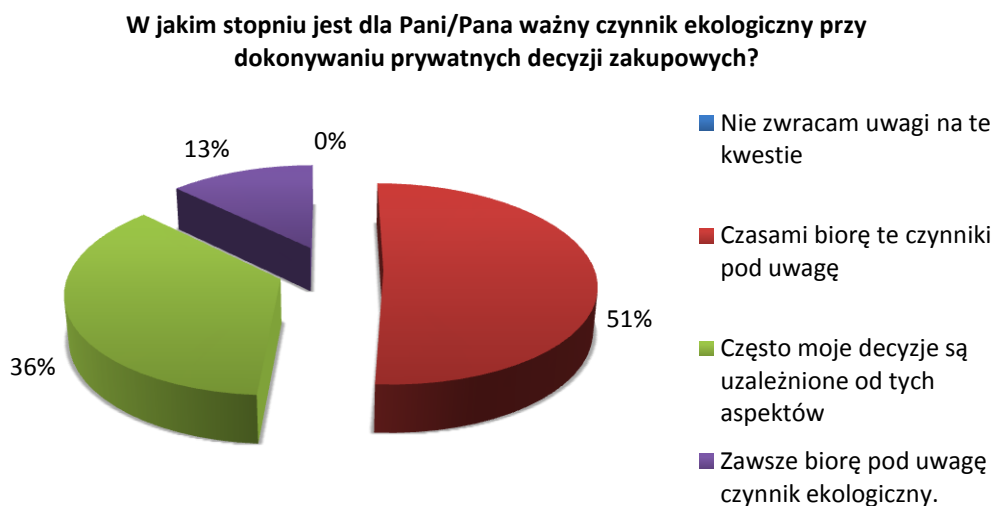
- ✓ segregacja makulatury, wielokrotne wykorzystywanie materiałów np. biurowych (oszczędzanie papieru),
- ✓ często odkamieniany czajnik,
- ✓ zbiórka nakrętek od butelek plastikowych,
- ✓ włączanie światła tylko wtedy, kiedy jest to konieczne,
- ✓ wyłączenie monitorów z trybu czuwania po skończonej pracy.

Jak wynika z powyższych zapisów opinie respondentów są podzielone i wykluczają się wzajemnie, co świadczy o braku jednoznacznego przekonania wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 o właściwym wdrażaniu polityki ochrony środowiska w miejscu pracy.

Podobny brak jednoznaczności można zauważyć w wynikach badania dotyczącego wdrażania zasad ochrony środowiska w życiu osobistym.

Respondenci zapytani, w jakim stopniu uwzględniają czynniki ekologiczne przy podejmowaniu decyzji zakupowych odpowiedzieli w sposób, który demonstruje wykres poniżej.

Wykres numer 5. Stopień uwzględnienia przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 czynnika ekologicznego przy dokonywaniu prywatnych decyzji zakupowych.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Więcej kobiet (41%) niż mężczyzn (20%) wskazało, że często uwzględniają czynniki ekologiczne w swoich decyzjach zakupowych.

Pozytywnie wypadło pytanie o segregację śmieci, 83% potwierdziło wykonywanie tego działania oraz 62% wskazało, że wyłącza sprzętu ze stanu czuwania, podczas gdy jedynie 26% używa ekologicznych środków czystości.

Dane te mogą wskazywać, z jednej strony na dość ugruntowaną świadomość ekologiczną, z drugiej zaś na fakt, że popularyzowanie polityki ochrony środowiska przez wykorzystywanie języka bezpośrednich korzyści może być bardzo skuteczny.

2. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki równości szans oraz poziomu jej wdrażania w miejscu pracy.

W ramach badania stosunku respondentów do polityki równości szans, analizie został poddany także zakres rozumienia tej kwestii.

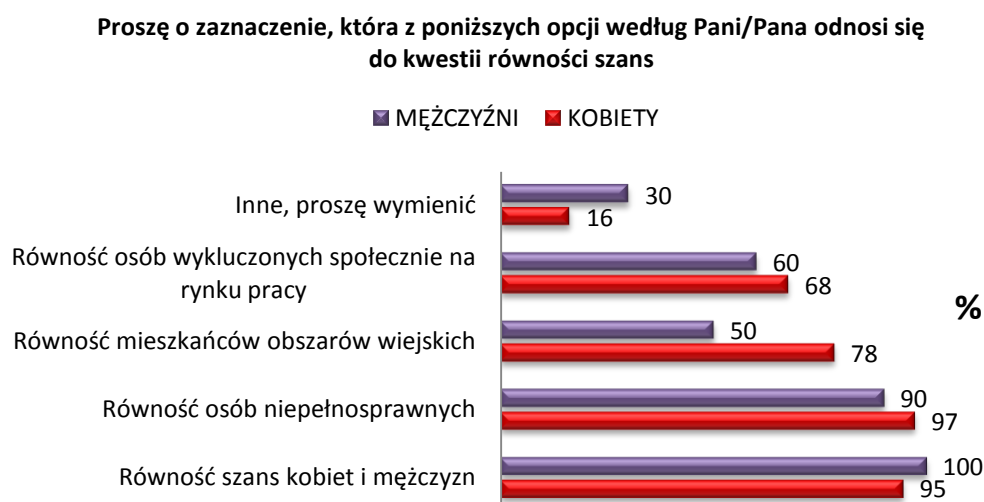
Analizę poziomu wdrażania zasad wynikających z tej polityki poszerzono i skorelowano z badaniem rodzajów dyskryminacji zaobserwowanych przez respondentów w miejscu pracy.

92% respondentów wyraża opinię, że kwestia równości szans jest bardzo ważna (43%) oraz ważna (49%). To kobiety (49%) częściej niż mężczyźni (20%) uważają tą kwestię za bardzo ważną. 70% mężczyzn uważa równość szans za ważną.

Dane te wskazują, że pomimo generalnej akceptacji, kobiety mają podzielone zdania, co do nadania priorytetu temu zagadnieniu, podczas gdy mężczyźni uważają je za ważne lecz nie priorytetowe.

Respondentów poproszono o wskazanie zagadnień, które według nich wiążą się z polityką równości szans.

Wykres numer 6. Rozumienie polityki równości szans przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Wyniki wskazują na szerokie rozumienie polityki równości szans bez utożsamiania jej jedynie z równością szans kobiet i mężczyzn.

Przeważająca część respondentów pozytywnie ocenia wdrażanie polityki równości szans w swoim miejscu pracy, czyli w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego lub Opolskim Centrum Rozwoju Gospodarki. 72% badanych uważa, że zasada równego traktowania płci jest przestrzegana w środowisku pracy, przy 13 % respondentów nie posiadających zdania. Nie występuje znacząca różnica w opinii na ten temat pomiędzy kobietami (70%) i mężczyznami (80%).

81% respondentów nie zauważa żadnych oznak dyskryminacji, jednak 15% badanych wskazało na dyskryminację ze względu na płeć (14% – kobiet i 20% mężczyzn).

Jedynie kobiety wskazały dyskryminację ze względu następujące czynniki:

- wiek – 6% ogółu respondentek;
- wygląd – 4% ogółu respondentek;
- wykształcenie – 4% ogółu respondentek.

Ciekawy wynik otrzymano zadając pytanie na temat dyskryminacji ze względu na macierzyństwo - została ona wskazana przez 3% kobiet i 10% mężczyzn.

W przypadku pytania, czy przestrzegana jest zasad równouprawnienia w kwestii zarobków, 66% respondentów wybrało „nie wiem”, a 17% - „tak”. Wysoki odsetek respondentów z opinią „nie wiem” może wskazywać na brak wiedzy w tym zakresie, jednak może odzwierciedlać także brak przekonania co do obowiązywania jasnych zasad.

3. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego, podobnie jak poprzednie polityki horyzontalne, jest akceptowana przez respondentów (95%), z równomiernym rozkładem między kobietami i mężczyznami.

Poziom akceptacji mierzony wskazaniem przez respondentów „kwestia bardzo ważna” (55%) plasuje ją na drugim miejscu po polityce ochrony środowiska (62%).

Respondenci wykazują się szerokim rozumieniem polityki, co demonstruje wykres poniżej.

Wykres numer 7. Rozumienie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

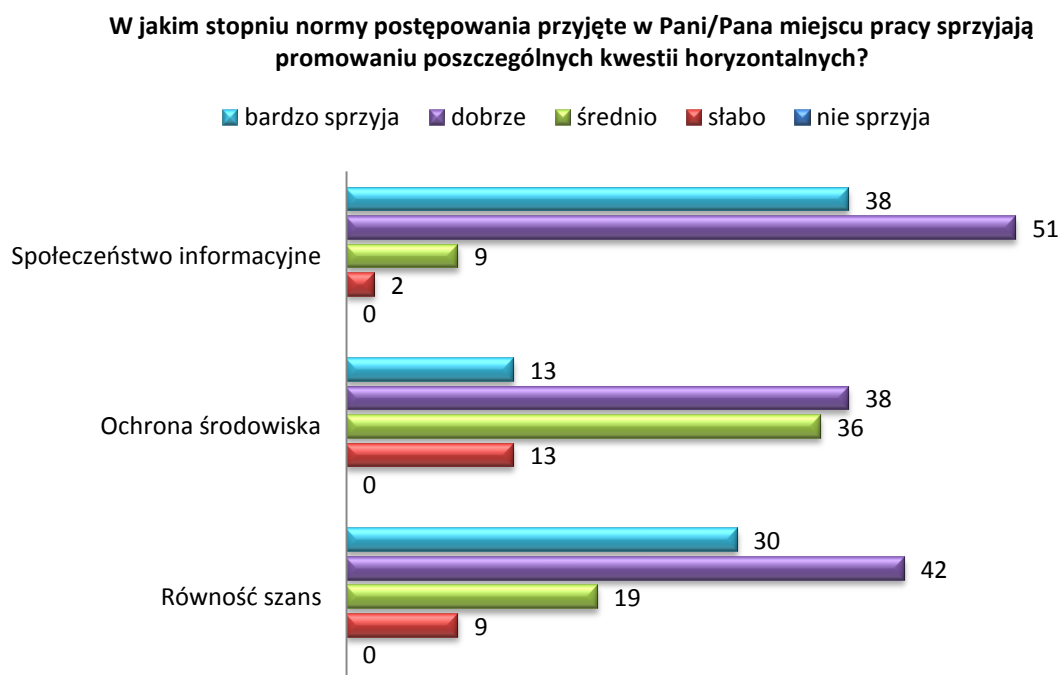
Poziom umiejętności wykorzystania narzędzi związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego wskazuje na aplikowanie zasad tej polityki do działań praktycznych.

Ponad 80% badanych deklaruje, że bardzo często korzysta z usług bankowych on-line czy skrzynki mailowej. Jednocześnie ten sam odsetek respondentów pozytywnie ocenia swoje umiejętności w zakresie posługiwania się takimi narzędziami jak Word, Excel czy Power Point.

4. Wyniki badania dotyczącego spójności obowiązujących norm w miejscu pracy z politykami horyzontalnymi oraz zaangażowania kadry kierowniczej w proces ich wdrażania.

Wykres numer 8 demonstruje ocenę respondentów na temat poziomu, na jakim normy postępowania przyjęte w IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 sprzyjają promowaniu poszczególnych kwestii horyzontalnych.

Wykres numer 8. Ocena respondentów na temat poziomu, na jakim normy postępowania przyjęte w IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 sprzyjają promowaniu poszczególnych kwestii horyzontalnych.

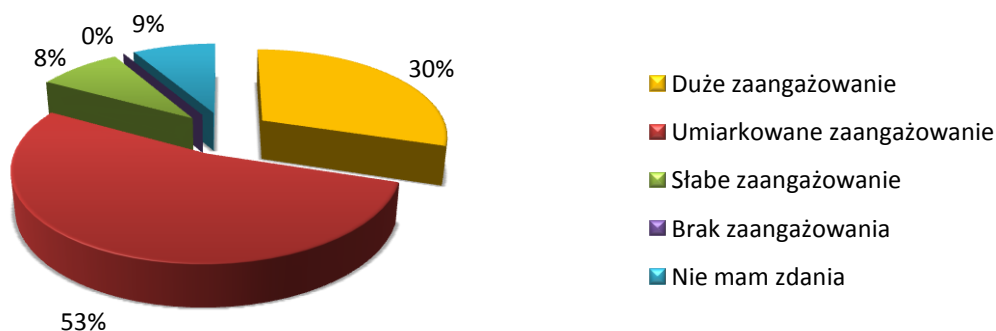
Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

Najbardziej pozytywnie oceniane są warunki, które sprzyjają wdrażaniu polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Ocenie respondentów zostało poddane także zaangażowanie przełożonych w kreowanie warunków dla praktycznego zastosowania kwestii horyzontalnych w miejscu pracy.

Wykres numer 9. Ocena respondentów dot. zaangażowania przełożonych w kreowanie warunków dla praktycznego zastosowania kwestii horyzontalnych w miejscu pracy.

Jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie przełożonych w kreowanie warunków dla praktycznego zastosowania kwestii horyzontalnych w miejscu pracy?

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO2007-2013

61% pracowników widzi możliwość zwiększenia zaangażowania przełożonych we wdrażanie polityk horyzontalnych w miejscu pracy.

Efektywność szkoleń oraz strategii informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego oraz Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki w zakresie polityk horyzontalnych; identyfikacja potrzeb szkoleniowych respondentów.

Wyniki badania dotyczące wiedzy teoretycznej pracowników IZ RPO WO 2007-2003 i IP2 RPO WO 2007-2013 mogą pozwalać na postawienie tezy, że szkolenia w zakresie teorii spełniają swoje zadania właściwie.

Poziom wdrażania polityk zależy jednak od wiedzy na temat praktycznych sposobów implementacji zasad z nich wynikających.

Respondenci zapytani czy szkolenia w zakresie polityk horyzontalnych, w których brali udział, przyczyniły się do podniesienia praktycznych umiejętności w obszarze ich stanowiska pracy, odpowiedzieli w następujący sposób:

- 40% - trudno powiedzieć,
- 21% - tak.

Dalsze badanie w zakresie znajomości dobrych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych potwierdziło brak wiedzy w tym zakresie. 60% respondentów nie ma wiedzy w tym obszarze, a jedynie 6% ją posiada i potrafi wskazać przykłady.

Zdecydowana większość respondentów deklaruje chęć uczestnictwa w szkoleniach, jedynie 4% stwierdziło, że nie chce brać udziału w szkoleniach.

Najczęściej wskazywano potrzebę szkoleń z zakresu równości szans – 85%, następnie 68% respondentów wskazało społeczeństwo informacyjne, a 64% - szkolenia z zakresu ochrony środowiska.

Respondenci ocenili politykę informacyjną, prowadzoną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego na temat kwestii horyzontalnych w następujący sposób:

- polityka równości szans - 55% pozytywnych ocen,
- polityka ochrony środowiska - 54% pozytywnych ocen,
- polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego - 71% pozytywnych ocen.

Strategia informacyjna w zakresie polityki równości szans oraz ochrony środowiska, choć oceniana pozytywnie, to wymaga intensyfikacji.

Polityka informacyjna Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki została oceniona gorzej, przy tym samym odsetku negatywnych ocen jednak wyższym odsetku odpowiedzi „nie wiem”:

- polityka równości szans - 34% pozytywnych ocen,
- polityka ochrony środowiska - 32% pozytywnych ocen,
- polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego - 32% pozytywnych ocen.

Wnioski cząstkowe dla grupy badawczej – pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007 2013.

- **Wiedza teoretyczna w zakresie polityk horyzontalnych pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 jest na wysokim poziomie, brakuje jednak znajomości praktycznych przykładów ich wdrażania. Szkolenia skierowane do tej grupy powinny przekazywać dobre praktyki wdrażania polityk horyzontalnych.**
- **Stosunek pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007 2013 do zasad wynikających z polityk horyzontalnych jest dobry, przewaga respondentów deklaruje ich wdrażanie za priorytetowe. Brakuje jednak wystarczającego zaangażowania kadry kierowniczej w stwarzanie właściwych warunków dla implementacji zasad polityk horyzontalnych w miejscu pracy.**
- **Działania szkoleniowe oraz informacyjne dla tej grupy respondentów wymagają przedefiniowania strategii, tak aby mogły przyczynić się do podnoszenia ich wiedzy praktycznej w tym obszarze. Należy podkreślić, że poziom i jakość wdrożenia polityk horyzontalnych ściśle zależy od wiedzy i świadomości tej grupy badawczej na temat praktycznych sposobów implementacji zasad z nich wynikających.**

7.4. Wyniki badania na poziomie członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Członkowie KKWO RPO WO 2007-2013 zostali objęci wywiadem kwestionariuszowym CAWI.

Grupa ta została z góry określona i nie wymagała zastosowania doboru losowego.

Strukturę grupy badawczej oraz poziom zwrotu kwestionariusza demonstruje tabela poniżej.

Tabela numer 2. **Struktura grupy badawczej członków KKOW RPO WO 2007-2013 – oraz poziom zwrotu kwestionariusza CAWI.**

TYP GRUPY	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH BADANIEM*	POZIOM ZWROTU
Członkowie KKOW	75	53%
Kobiety	23	74%
Mężczyźni	52	44%

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Badanie objęło następujące zagadnienia odzwierciedlające jego cele szczegółowe:

- po pierwsze – ogólna wiedza respondentów na temat polityk horyzontalnych oraz ocena wiedzy w zakresie sprawdzania zgodności wniosków o dofinansowanie z politykami horyzontalnymi,
- po drugie - stosunek do zasad wynikających z polityk horyzontalnych,
- po trzecie – efektywność szkoleń oraz strategii informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wobec członków KKWO RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych; identyfikacja potrzeb szkoleniowych respondentów,
- po czwarte – postrzeganie kryteriów oceny wniosków w zakresie polityk horyzontalnych,
- po piąte – opinia członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat wiedzy wnioskodawców w zakresie praktycznych przykładów zastosowania polityk horyzontalnych.

Ogólna wiedza respondentów na temat polityk horyzontalnych oraz ocena wiedzy w zakresie badania zgodności wniosków o dofinansowanie z politykami horyzontalnymi

Członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 spytani, jak oceniają swoją wiedzę w zakresie polityk horyzontalnych, odpowiedzieli w następujący sposób:

Tabela numer 3. **Procent udzielonych odpowiedzi dot. oceny członków KKOW RPO WO 2007-2013 w kontekście posiadanej wiedzy w zakresie polityk horyzontalnych.**

	Skala ocen						
	0	1	2	3	4	5	6
polityka równości szans	0%	5%	13%	20%	27%	27%	8%
polityka ochrony środowiska	0%	5%	13%	20%	29%	25%	8%
polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego	0%	8%	5%	25%	20%	34%	8%

skala ocen (0 – brak wiedzy, 1-słaba, 2 – mierna, 3 – dostateczna, 4 – zadawalająca, 5 - dobra, 6 – bardzo dobra)

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Respondenci pozytywnie oceniają swoją wiedzę w zakresie polityk horyzontalnych, średnio ponad 50% przyznała sobie ocenę dobrą (4) i powyżej. Pogłębione badanie wykazało korelację z wynikami dotyczącymi oceny wiedzy teoretycznej, jednak w zakresie wiedzy niezbędnej do prawidłowej oceny zgodności wniosków z zasadami wynikającymi z polityk horyzontalnych, współzależność ta nie została potwierdzona.

Respondentom, podobnie jak pozostałym grupom badawczym, zadano pytania, badające ich teoretyczną wiedzę na temat polityk horyzontalnych.

1. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki ochrony środowiska.

Respondentom zostało zadane 3 poniższe pytania z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

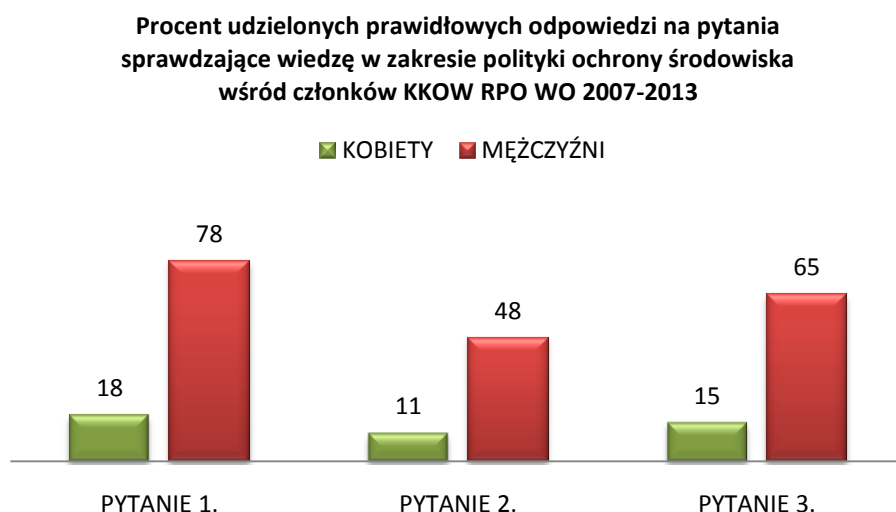
PYTANIE 1. – Czy podmioty wdrażające innowacyjne, nowe technologie mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Funduszy Strukturalnych pomimo ich negatywnego wpływu na środowisko? – prawidłowa odpowiedź – *fałsz*

PYTANIE 2. – Czy zasada zrównoważonego rozwoju polega na podporządkowaniu aspektów społecznych i ekonomicznych ochronie środowiska? - prawidłowa odpowiedź – *fałsz*

PYTANIE 3. – Czy wspólnotowe prawo ochrony środowiska obejmuje ochronę przed hałasem? prawidłowa odpowiedź – *prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów.

Wykres numer 10. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki ochrony środowiska wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Widzimy bardzo dużą dysproporcję w wiedzy na temat polityki ochrony środowiska wśród kobiet i mężczyzn, członków KKOW RPO WO 2007-2013. Wskazuje to na konieczność ukierunkowania akcji informacyjnej i szkoleniowej w tym zakresie na kobiety.

Wiedza teoretyczna wśród tej grupy respondentów, w obszarze polityki ochrony środowiska jest na poziomie 60% prawidłowych odpowiedzi na wszystkie pytania i nie odbiega od poziomu osiągniętego przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

2. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki równości szans.

Respondentom zostało zadanych 5 poniższych pytań z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

PYTANIE 1. – Czy w ramach funduszy strukturalnych zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn muszą być przestrzegane w projektach „miękkich”, ale niekoniecznie w projektach inwestycyjnych, polegających np. na budowie drogi? – prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 2.- Czy równość wynagrodzeń oznacza, że pracodawca nie może dopuszczać do jakiegokolwiek formy dyskryminacji w odniesieniu do wszystkich składników wynagrodzenia? – prawidłowa odpowiedź - *prawda*

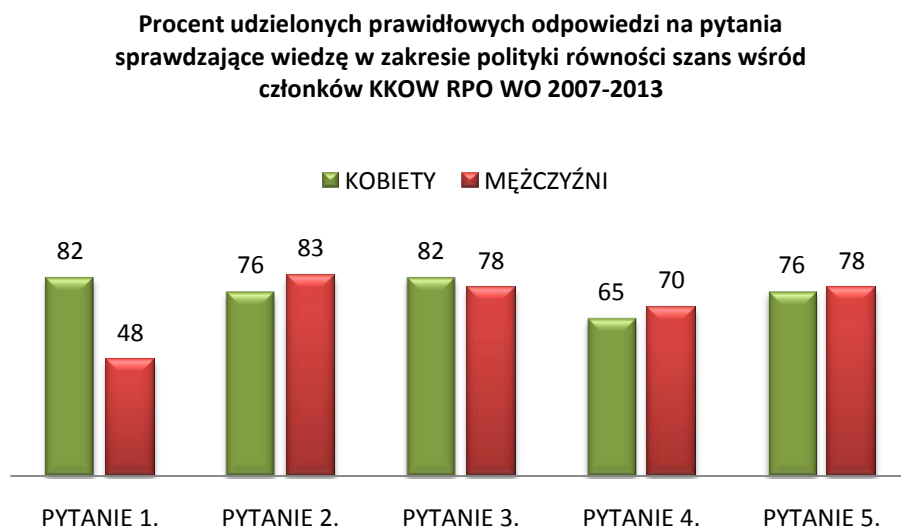
PYTANIE 3. – Czy pracodawca może ustalać różny poziom premii i nagród, stosując jako kryterium wiek pracownika? - prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 4. – Czy polityka równości szans pozwala pracodawcom na tworzenie specjalnych kryteriów wobec kobiet i mężczyzn w zakresie poszczególnych stopni hierarchii zawodowej? - prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 5. – Czy pracodawca ma obowiązek zapewniania szczególnych warunków kobietom, które niedawno rodziły lub karmią piersią? - prawidłowa odpowiedź – *prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów

Wykres numer 11. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki równości szans wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Wiedza teoretyczna w obszarze polityki równości szans jest na poziomie 78% prawidłowych odpowiedzi wśród respondentów i nie odbiega od poziomu innych grup badawczych.

3. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Respondentom zostały zadane 3 poniższe pytania z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

PYTANIE 1. – Czy instytucje zarządzające funduszami europejskimi mogą wymagać, aby beneficjenci posiadali oprogramowanie konkretnego producenta, np. MS Word? – prawidłowa odpowiedź -*falsz*

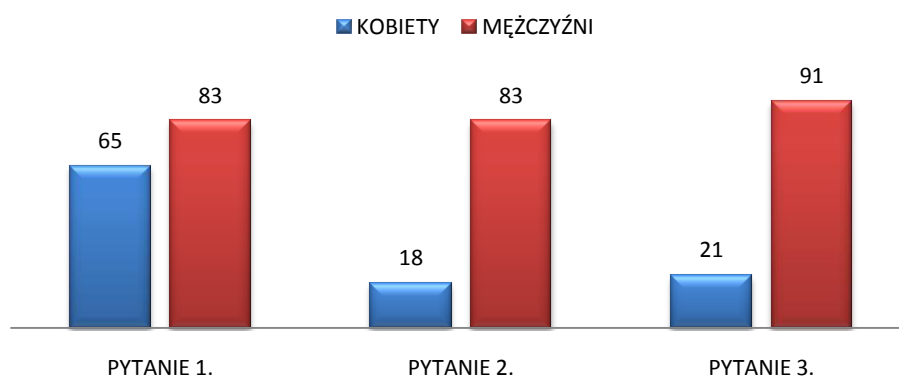
PYTANIE 2. – Czy cechą społeczeństwa informacyjnego jest wysokorozwinięty sektor usług? - prawidłowa odpowiedź -*prawda*

PYTANIE 3. – Czy rozwój e-Uslug prowadzi do powstania miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki? - prawidłowa odpowiedź -*prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów

Wykres numer 12. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Podobnie jak w przypadku wiedzy w zakresie polityki ochrony środowiska, widzimy dysproporcje między mężczyznami i kobietami. Kobiety wykazują się w tym obszarze zdecydowanie niższą wiedzą. 78% członków KKOW RPO WO 2007-2013 odpowiedziało prawidłowo na pytania w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Wskazuje to na prawidłową wiedzę teoretyczną w tym zakresie.

4. Wyniki badania dotyczącego ocena wiedzy w zakresie sprawdzania zgodności wniosków o dofinansowanie z politykami horyzontalnymi.

Ocena wiedzy członków KKOW RPO WO 2001-2013 w zakresie badania zgodności wniosku o dofinansowanie z politykami horyzontalnymi nie wykazała korelacji z deklarowanym przez respondentów poziomem wiedzy w tym zakresie.

Nie więcej niż 19% respondentów odpowiedziało prawidłowo na pytania sprawdzające wiedzę w tym zakresie. Fakt ten wskazuje na pilną potrzebę rozwiązania tego problemu w sposób zapewniający wystarczający poziom wiedzy członków KKOW RPO WO 2007-2013 w obszarze badania zgoności projektów z politykami horyzontalnymi. Egzaminacyjna forma sprawdzania wiedzy w tym zakresie wydaje się najbardziej skuteczną.

Stosunek do zasad wynikających z polityk horyzontalnych.

Podobnie jak w innych grupach badawczych, w ramach badania podjęto próbę porównania poziomu deklaratywnego stosunku do poszczególnych polityk horyzontalnych, akceptacji zasad z nich wynikających oraz praktycznego zastosowania ich w życiu codziennym respondentów. Badanie praktycznego stosowania się do polityk horyzontalnych w życiu osobistym wynikało z przekonania, że istotna akceptacja jest powiązana z działaniami i decyzjami na poziomie osobistym.

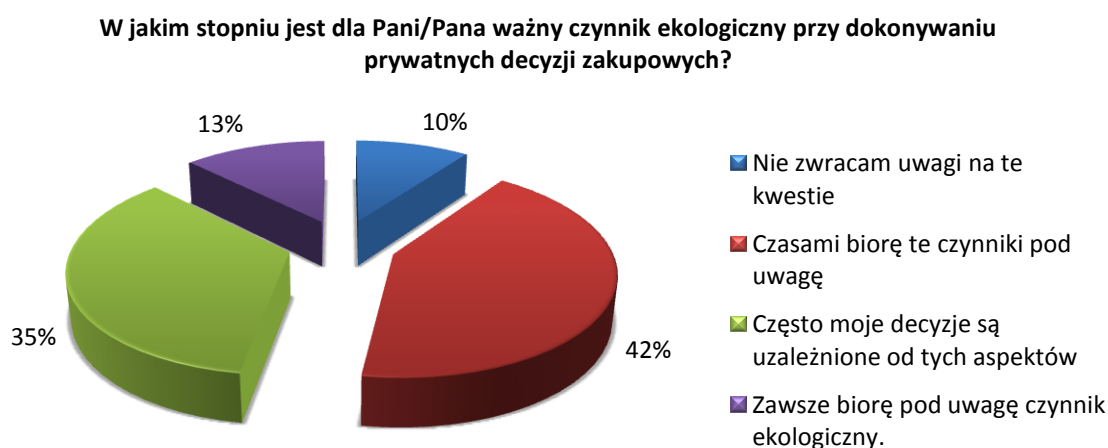
1. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki ochrony środowiska.

Polityka ochrony środowiska jest uważana za bardzo ważną przez 58% respondentów tej grupy oraz za ważną przez 38% badanych. Wyniki te wskazują, że jest ona akceptowalna w takim samym stopniu jak polityka równości szans (91%).

Respondenci wykazują się szerokim rozumieniem polityki ochrony środowiska, 88% potrafił wskazać zrównoważony rozwój a 83% protokół Kioto jako zagadnienia odnoszące się do tej polityki.

Respondenci zapytani w jakim stopniu uwzględniają czynniki ekologiczne przy podejmowaniu decyzji zakupowych odpowiedzieli w sposób, który demonstruje wykres poniżej numer 13.

Wykres numer 13. Stopień uwzględnienia czynników ekologicznych przy podejmowaniu decyzji zakupowych przez członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013.

48% respondentów uwzględnia czynnik ekologiczny często lub zawsze w swoich decyzjach zakupowych. Rozkład między kobietami i mężczyznami jest w tym przypadku podobny i odzwierciedla ogół odpowiedzi.

Pozytywnie wypadło pytania o segregację śmieci, 80% potwierdziło wykonywanie tego działania oraz 65% wskazało, że wyłącza sprzęt ze stanu czuwania, podczas gdy jedynie 38% używa ekologicznych środków czystości.

Podobnie jak w innych grupach, dane te mogą wskazywać, z jednej strony na dość ugruntowaną świadomość ekologiczną, z drugiej zaś na fakt, że popularyzowanie polityki ochrony środowiska przez wykorzystywanie języka bezpośrednich korzyści może być bardzo skuteczne.

2. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki równości szans.

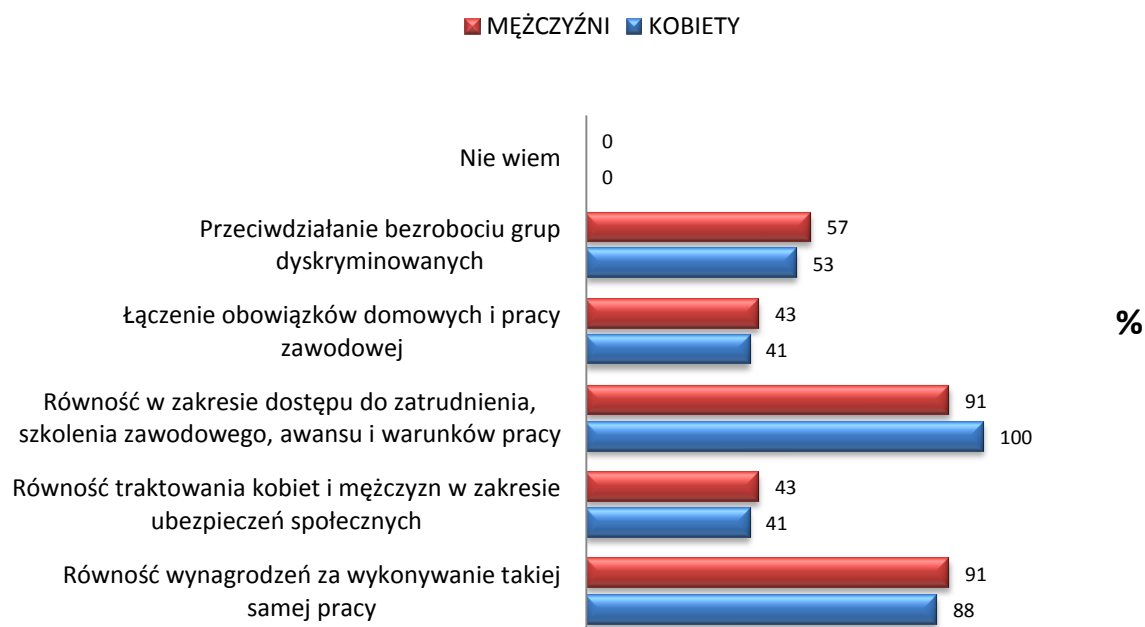
W ramach badania stosunku respondentów do polityki równości szans, analizie został poddany także zakres rozumienia tej kwestii.

92% respondentów wyraża opinię, że kwestia równości szans jest bardzo ważna (43%) oraz ważna (49%). Kobiety i mężczyźni w tej grupie badawczej demonstrują tą samą tendencję odzwierciedlającą ogólny wynik.

Respondentów poproszono o wskazanie zagadnień, które według nich wiążą się z polityką równości szans.

Wykres numer 14. Zrozumienie polityki równości szans przez członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Proszę o zaznaczenie, która z poniższych aspektów uważa Pani/Pana za odnoszące się do kwestii równości szans

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Wyniki wskazują na szerokie rozumienie przez respondentów polityki równości szans.

Opinie członków KKOW RPO WO 2001-2013 na temat dyskryminacji w ich otoczeniu są rozproszone. Jedynie 48% wskazało, że nie zauważa dyskryminacji, odpowiedzi pozostałych respondentów demonstruje wykres numer 15.

Wykres numer 15. Opinie członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat dyskryminacji w miejscu pracy.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Kobiety posiadają bardziej zdecydowane opinie dotyczące dyskryminacji i częściej niż mężczyźni wskazują jej występowanie.

3. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego, podobnie jak poprzednie polityki horyzontalne, jest akceptowana przez respondentów (90%), z równomiernym rozkładem między kobietami i mężczyznami.

Poziom akceptacji mierzony wskazaniem przez respondentów „kwestia bardzo ważna” (53%) plasuje ją na drugim miejscu po polityce ochrony środowiska (58%) i przed polityką równości szans (43%).

Respondenci wykazują się szerokim rozumieniem polityki, co demonstruje wykres numer 16.

Wykres numer 16. Zrozumienie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego przez członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Poziom umiejętności wykorzystania narzędzi związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego wskazuje na aplikowanie zasad tej polityki do działań praktycznych badanej grupy.

Ponad 73% badanych deklaruje, że bardzo często korzysta z usług bankowych on-line czy skrzynki mailowej (88%). Jednocześnie respondenci pozytywnie oceniają swoje umiejętności korzystania z takich narzędzi jak Word (90%), Excel (76%) czy Power Point (56%).

Efektywność szkoleń oraz strategii informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wobec członków KKOW RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych; identyfikacja potrzeb szkoleniowych respondentów.

Podobnie jak pozostałe grupy badawcze, członkowie KKOW RPO WO 2001-2013 deklarują chęć brania udziału w szkoleniach (87%). Największym zainteresowaniem cieszą się szkolenia z zakresu rozwoju społeczeństwa informacyjnego - 78%, na drugim miejscu znajduje się ochrona środowiska - 70%, na trzecim miejscu jest równość szans - 68%. Można zaobserwować korelację tych wyników z wynikami badającymi wiedzę członków KKOW RPO WO 2001-2013.

Respondenci zapytani, czy szkolenia w zakresie polityk horyzontalnych, w których brali udział przyczyniły się do poznania praktycznych przykładów ich wdrażania, odpowiedzieli w następujący sposób:

- 38% - trudno powiedzieć,

- 25% - tak,
- 33% nie brałem udziału w szkoleniach.

Dalsze badanie w zakresie znajomości dobrych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych potwierdziło brak wiedzy w tym zakresie. 53% respondentów nie ma wiedzy w tym obszarze, a jedynie 10% ją posiada i potrafi wskazać przykłady.

Powyższe wyniki wskazują, podobnie jak w innych grupach, na konieczność uwzględnienia praktycznych aspektów polityk horyzontalnych w przyszłych szkoleniach.

Respondenci ocenili politykę informacyjną, prowadzoną przez Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wobec członków KKOW RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych w następujący sposób:

Tabela numer 4. **Procent udzielonych odpowiedzi dot. informowania na temat polityk horyzontalnych wobec członków KKOW RPO WO 2007-2013 przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego.**

	Skala ocen						
	0	1	2	3	4	5	6
polityka równości szans	0%	10%	10%	37%	20%	8%	15%
polityka ochrony środowiska	0%	8%	15%	29%	17%	13%	18%
polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego	0%	10%	15%	27%	15%	13%	20%

skala ocen (0 – brak polityki, 1-słaba, 2 – mierna, 3 – dostateczna, 4 – zadawalająca, 5 - dobra, 6 – bardzo dobra)

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013.

Jak demonstruje powyższa tabela opinie członków KKOW RPO WO 2007-2013 wskazują na potrzebę rozwinięcia i usprawnienia polityki informacyjnej prowadzonej wobec nich przez Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

Postrzeżenie kryteriów oceny wniosków w zakresie polityk horyzontalnych.

62% grupy respondentów - członków KKOW RPO WO 2007-2013 stwierdziło, że analiza wniosków pod kątem spełniania kryteriów merytorycznych w zakresie zgodności projektu z politykami horyzontalnymi nie sprawia oceniającemu trudności.

Jedynie 13% respondentów uważa, że ocena w tym zakresie sprawia trudności i jako główne przyczyny podaje:

- ✓ brak świadomości beneficjentów w zakresie szczegółów regulacji poszczególnych polityk oraz brak szczegółowych i jednoznacznie opisanych wymagań powoduje, że wnioski bardzo często obiegają od pożądaných norm,
- ✓ wnioskodawcy często przepisują Instrukcję wypełniania wniosku w zakresie polityk horyzontalnych, nie przeprowadzając głębszej refleksji nt. realnego oddziaływania ich projektu na te polityki,
- ✓ kłopoty w ocenie wniosków o dofinansowanie wynikają z faktu braku transpozycji przepisów KE do prawa polskiego oraz mnogości przepisów i ich niejasności.

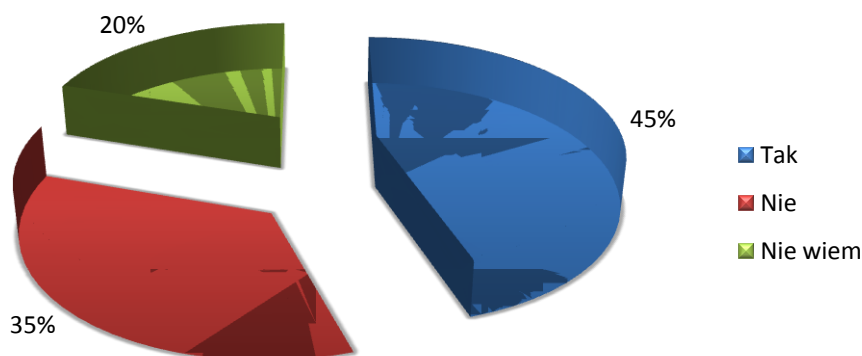
Opinia członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat wiedzy wnioskodawców w zakresie praktycznych przykładów zastosowania polityk horyzontalnych.

Z powyższych komentarzy można wyciągnąć wniosek, że część członków KKOW RPO WO 2007-2013 krytycznie ocenia wiedzę wnioskodawców.

Dalsze badanie wśród respondentów dotyczące ich opinii na temat praktycznych umiejętności wnioskodawców w aplikowaniu polityk horyzontalnych dało wyniki zaprezentowane poniżej.

Wykres numer 17. Opinie członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat praktycznych umiejętności wnioskodawców w aplikowaniu polityk.

Czy w Pani/Pana opinii wnioskodawcy w ramach RPO WO 2007-2013 mają problemy z zastosowaniem w praktyce polityk horyzontalnych?

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

Opinie wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat poziomu wiedzy praktycznej wnioskodawców w zakresie polityk horyzontalnych są więc podzielone, występuje niewielka różnica między odpowiedziami na „tak” oraz „nie”. Może to wynikać z faktu, że sami respondenci posiadają niewielką wiedzę na temat praktycznych przykładów w tym zakresie. Jedynie 10 % członków KKOW potrafiła wskazać takie przykłady.

Wnioski cząstkowe dotyczące grupy badawczej – członków KKOW RPO WO 2007-2013.

- **Ogólna wiedza teoretyczna członków KKOW RPO WO 2007-2013, badana jako ogół grupy badawczej, jest na poziomie nie odbiegającym od innych grup respondentów. Analiza poziomu wiedzy z podziałem na płeć wykazała zdecydowanie niższy poziom wśród kobiet, co wskazuje na konieczność zindywidualizowania działań szkoleniowych i informacyjnych w stosunku do tej grupy, z uwzględnieniem, podobnie jak w innych grupach, aspektów praktycznych sposobów aplikowania zasad polityk horyzontalnych.**
- **Negatywnie wypadło badanie wiedzy członków KKOW RPO WO 2007-2013 w zakresie badania zgodności wniosków z politykami horyzontalnymi. Nie więcej niż 19% respondentów odpowiedziało prawidłowo na pytanie testowe zawarte w kwestionariuszu CAWI. Fakt ten wskazuje na konieczność podjęcia natychmiastowych działań szkoleniowo-informacyjnych wobec tej grupy.**
- **Członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 wskazali na konieczność zintensyfikowania polityki informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego prowadzonej wobec nich.**
- **Pomimo faktu, że 61% respondentów uważa kryteria oceny wniosków w zakresie zgodności z politykami horyzontalnymi jako nie sprawiające problemów, to jednak w świetle bardzo niskiej wiedzy członków KKOW RPO WO 2007-2013 trudno uznać ten wynik za miarodajny.**

7.5. Wyniki badania na poziomie wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Wywiadem kwestionariuszowym CAWI zostało objętych 100 wnioskodawców, których wnioski otrzymały dofinansowanie. Grupa badawcza została wyłoniona przy wykorzystaniu doboru losowego opisanego w pkt. 6.4.

Strukturę grupy badawczej oraz poziom zwrotu kwestionariusza demonstruje tabela numer 5.

Tabela numer 5. **Struktura grupy badawczej- wnioskodawcy - oraz poziom zwrotu kwestionariusza CAWI.**

TYP GRUPY	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH BADANIEM	POZIOM ZWROTU
Wnioskodawcy	100	43%
Kobiety	31	58%
Mężczyźni	69	36%

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

W związku z niskim poziomem zwrotu kwestionariusza wywiadu CAWI wśród wnioskodawców, badanie zostało uzupełnione o wywiady telefoniczne, identyfikujące problem zwrotności. Wykazało ono następujące najczęściej podawane przyczyny nieodpowiadania na kwestionariusz:

- brak poczucia wpływu na proces wdrażania RPO WO 2007-2013,
- brak czasu,
- brak wiedzy osoby wskazanej do kontaktu na temat złożonego wniosku,
- wniosek o dofinansowanie był zlecany firmie zewnętrznej, co przełożyło się na przekonanie respondenta, że nie jest w stanie odpowiedzieć na pytania w kwestionariuszu.

Dodatkowe wyjaśnienie tego stanu rzeczy ewaluator znalazł w raporcie z badania *Ocena systemu kryteriów wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*: „Z badań wynika, iż w próbie badawczej beneficjentów z naborów wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 (N= 100), Na pytanie: Czy Pan/Pani samodzielnie opracowywał wniosek o dofinansowanie? aż 75% respondentów odpowiedziało, że niesamodzielnie przygotowywało wniosek o dofinansowanie, a tylko 25% wskazało w pełni samodzielną pracę nad wnioskiem.”⁵

Badanie objęło następujące zagadnienia odzwierciedlające cele szczegółowe:

- po pierwsze – ogólna wiedza respondentów na temat polityk horyzontalnych,
- po drugie - stosunek do zasad wynikających z polityk horyzontalnych,
- po trzecie – ocena efektywności szkoleń oraz strategii informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego oraz Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki w zakresie polityk horyzontalnych; identyfikacja potrzeb szkoleniowych respondentów,
- po czwarte – ocena sytuacji wnioskodawców na etapie,

⁵Raport ewaluacyjny: *Ocena systemu kryteriów wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*, str. 26, wykonawca badania: Politechnika Opolska, 2008.

- po piąte – analiza uwzględniania polityk horyzontalnych przez wnioskodawców na poszczególnych etapach realizacji projektów,
- po szóste – ocena zgodności wniosków z politykami horyzontalnymi.

Ogólna wiedza respondentów na temat polityk horyzontalnych.

Wnioskodawcom zostały zadane pytania, badające ich teoretyczną wiedzę na temat polityk horyzontalnych. Następnie odpowiedzi te, tak jak w innych grupach, zostały skorelowane z badaniem poziomu wiedzy na temat praktycznego zastosowania omawianych kwestii oraz znajomości dobrych przykładów ich wdrażania.

1. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki ochrony środowiska

Respondentom zostały zadane 3 poniższe pytania z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

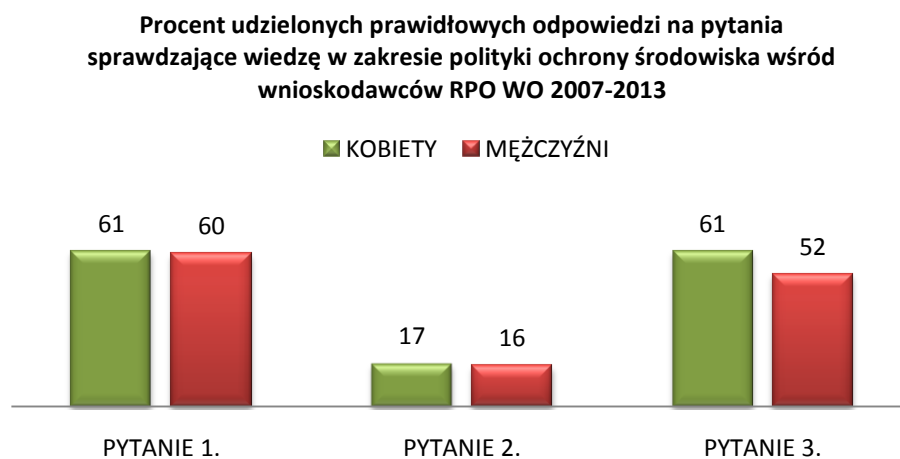
PYTANIE 1. – Czy podmioty wdrażające innowacyjne, nowe technologie mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Funduszy Strukturalnych pomimo ich negatywnego wpływu na środowisko? – prawidłowa odpowiedź – *fałsz*

PYTANIE 2. – Czy zasada zrównoważonego rozwoju polega na podporządkowaniu aspektów społecznych i ekonomicznych ochronie środowiska? - prawidłowa odpowiedź – *fałsz*

PYTANIE 3. – Czy wspólnotowe prawo ochrony środowiska obejmuje ochronę przed hałasem? prawidłowa odpowiedź – *prawda*

Wykres numer 18 demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów.

Wykres numer 18. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki ochrony środowiska wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Powyższy wynik wykazuje ciekawą korelację z osiągniętymi wynikami wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013. Najwięcej problemów w obu grupach sprawiło pytanie numer 2. Może to świadczyć o braku zrozumienia kontekstu zrównoważonego rozwoju dla polityki ochrony środowiska oraz o współzależności poziomu wiedzy wnioskodawców od poziomu wiedzy pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

Wiedza teoretyczna wśród tej grupy respondentów, w obszarze polityki ochrony środowiska, jest na poziomie 44% prawidłowych odpowiedzi na wszystkie pytania i odbiega znacząco (ok.20%) od poziomu innych grup badawczych.

2. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki równości szans.

Respondentom zostało zadanych 5 poniższych pytań z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

PYTANIE 1. – Czy w ramach funduszy strukturalnych zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn muszą być przestrzegane w projektach „miękkich”, ale niekoniecznie w projektach inwestycyjnych, polegających np. na budowie drogi? – prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 2.- Czy równość wynagrodzeń oznacza, że pracodawca nie może dopuszczać do jakiegokolwiek formy dyskryminacji w odniesieniu do wszystkich składników wynagrodzenia? – prawidłowa odpowiedź - *prawda*

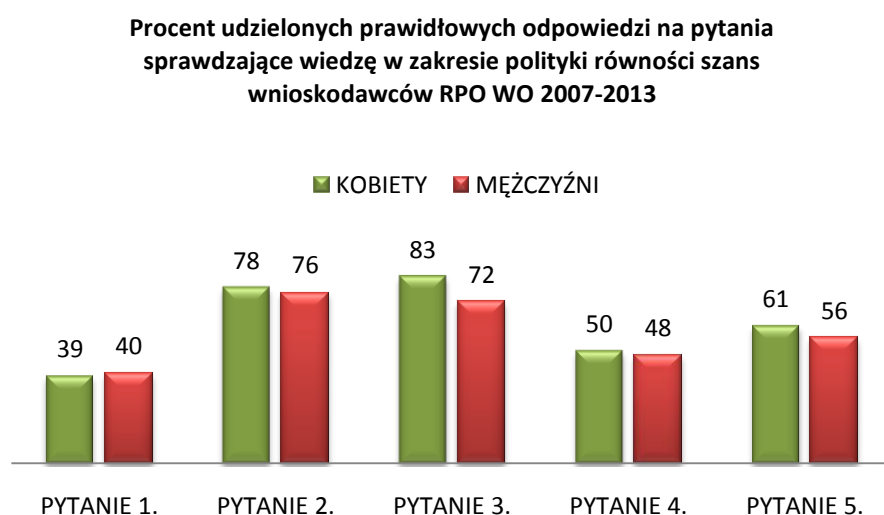
PYTANIE 3. – Czy pracodawca może ustalać różny poziom premii i nagród, stosując jako kryterium wiek pracownika? - prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 4. – Czy polityka równości szans pozwala pracodawcom na tworzenie specjalnych kryteriów wobec kobiet i mężczyzn w zakresie poszczególnych stopni hierarchii zawodowej? - prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 5. – Czy pracodawca ma obowiązek zapewniania szczególnych warunków kobietom, które niedawno rodziły lub karmią piersią? - prawidłowa odpowiedź – *prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów.

Wykres numer 19. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki równości szans wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Wiedza teoretyczna w obszarze polityki równości szans jest na poziomie 60% prawidłowych odpowiedzi wśród respondentów i choć wypada lepiej niż wiedza w zakresie polityki ochrony środowiska, to także odbiega od pozostałych grup badawczych (śr. 20%).

3. Wyniki badania wiedzy w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Respondentom zostały zadane 3 poniższe pytania z możliwością wyboru odpowiedzi: *prawda*, *fałsz* lub *nie wiem*.

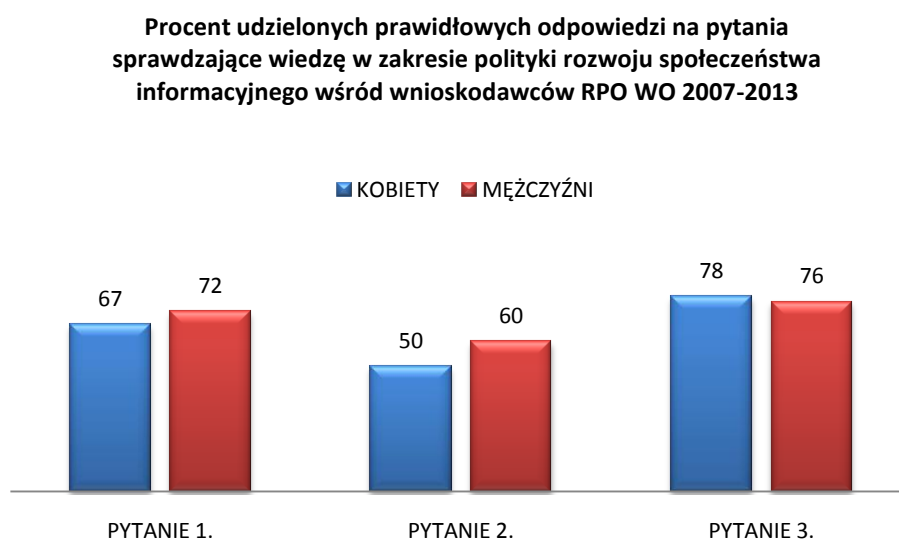
PYTANIE 1. – Czy instytucje zarządzające funduszami europejskimi mogą wymagać, aby beneficjenci posiadali oprogramowanie konkretnego producenta, np. MS Word? – prawidłowa odpowiedź - *fałsz*

PYTANIE 2. – Czy cechą społeczeństwa informacyjnego jest wysokorozwinięty sektor usług? - prawidłowa odpowiedź -*prawda*

PYTANIE 3. – Czy rozwój e-Uслуг prowadzi do powstania miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki? - prawidłowa odpowiedź -*prawda*

Poniższy wykres demonstruje procentowy rozkład prawidłowo udzielonych odpowiedzi wśród badanej grupy respondentów.

Wykres numer 20. Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

68% wnioskodawców RPO WO 2007-2013 odpowiedziało prawidłowo na pytania w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Wskazuje to na prawidłową wiedzę teoretyczną w tym zakresie.

Stosunek do zasad wynikających z polityk horyzontalnych.

Podobnie jak w innych grupach badawczych, w ramach badania podjęto próbę porównania poziomu deklaracyjnego stosunku do poszczególnych polityk horyzontalnych, akceptacji zasad z nich wynikających oraz praktycznego zastosowania ich w życiu codziennym respondentów. Badanie praktycznego stosowania się do polityk horyzontalnych w życiu osobistym wynikało z przekonania, że istotna akceptacja jest powiązana z działaniami i decyzjami na poziomie osobistym.

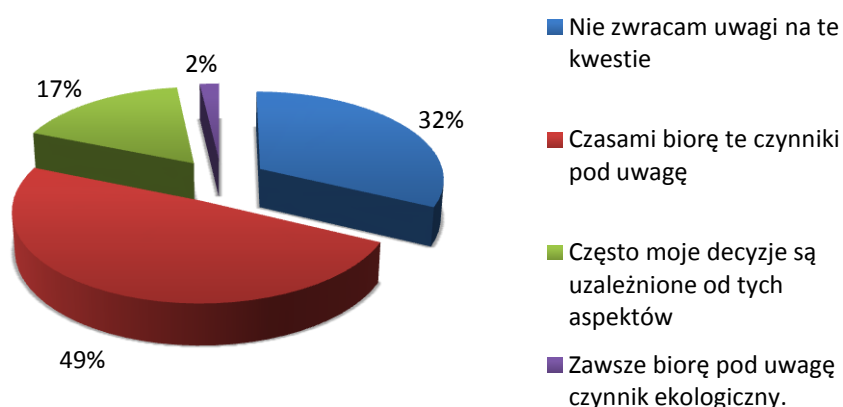
1. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki ochrony środowiska

Polityka ochrony środowiska jest uważana za bardzo ważną przez 49% respondentów tej grupy oraz za ważną również przez 49% badanych. Wyniki te wskazują, że jest ona akceptowalna w największym stopniu - 98% w porównaniu z pozostałymi politykami: równości szans - 86% oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego - 89%

Respondenci zapytani, w jakim stopniu uwzględniają czynniki ekologiczne przy podejmowaniu decyzji zakupowych odpowiedzieli w sposób, który demonstruje wykres poniżej.

Wykres numer 21. Stopień uwzględnienia przez wnioskodawców RPO WO 2007-2013 czynników ekologicznych przy podejmowaniu decyzji zakupowych.

W jakim stopniu jest dla Pani/Pana ważny czynnik ekologiczny przy dokonywaniu prywatnych decyzji zakupowych?

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

19% respondentów uwzględnia czynnik ekologiczny często lub zawsze w swoich decyzjach zakupowych. W znaczący sposób wynik ten odbiega od pozostałych grup i świadczy o niskiej świadomości w obszarze ochrony środowiska wśród wnioskodawców. Wynik ten jest także skorelowany z poziomem wiedzy respondentów w tym obszarze. Rozkład między kobietami i mężczyznami jest w tym przypadku podobny i odzwierciedla ogół odpowiedzi.

Pozytywnie wypadły pytania o segregację śmieci, 65% respondentów potwierdziło wykonywanie tego działania oraz 63% wskazało, że wyłącza sprzęt ze stanu czuwania, podczas gdy jedynie 14% używa ekologicznych środków czystości.

Wyniki te mogą wskazywać, na brak ugruntowanej świadomości ekologicznej oraz na konieczność intensyfikacji działań związanych z polityką ochrony środowiska.

2. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki równości szans.

W ramach badania stosunku respondentów do polityki równości szans, analizie został poddany także zakres rozumienia tej kwestii.

86% respondentów akceptuje politykę równości szans, 23% wyraża opinię, że jest to kwestia bardzo ważna, a 63% respondentów uważa ją za ważną. Kobiety i mężczyźni w tej grupie badawczej demonstrują tę samą tendencję odzwierciedlającą ogólny wynik.

Respondentów poproszono o wskazanie zagadnień, które według nich wiążą się z polityką równości szans.

Wykres numer 22. Zrozumienie polityki równości szans wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Wyniki wskazują na szerokie rozumienie przez respondentów polityki równości szans.

Ogółem opinie wnioskodawców RPO WO 2001-2013 na temat dyskryminacji w ich otoczeniu są rozproszone i nie wskazują na konkretny problem. 63% respondentów wskazało, że nie zauważa dyskryminacji.

Analiza w podziale na płeć wykazuje jednak zdecydowane zróżnicowanie w opiniach kobiet i mężczyzn. 84% mężczyzn nie zauważa dyskryminacji w porównaniu z jedynie 33% kobiet o tej samej opinii.

Kobiety wskazują na dyskryminację ze względu na:

- płeć – 50%,
- macierzyństwo – 44%,
- wiek – 39%,
- wygląd – 33%.

Dane te mogą stać się ważnym czynnikiem w projektowaniu działań szkoleniowych i informacyjnych w zakresie tej polityki. Wskazują one na konieczność uwzględniania specyfiki grup docelowych według kryterium płci.

3. Wyniki badania dotyczące akceptacji polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego, podobnie jak poprzednie polityki horyzontalne, jest akceptowana przez respondentów (89%), z równomiernym rozkładem między kobietami i mężczyznami.

Poziom akceptacji mierzony wskazaniami przez respondentów „kwestia bardzo ważna” (19%) plasuje ją na trzecim miejscu po polityce ochrony środowiska (49%) i polityce równości szans (23%). Wynik ten nie jest skorelowany z poziomem wiedzy respondentów, gdzie badanie wykazało, że jest on najwyższy w porównaniu z pozostałymi politykami.

Respondenci wykazują się szerokim rozumieniem polityki, co demonstruje wykres numer 23.

Wykres numer 23. Rozumienie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Poziom umiejętności wykorzystania narzędzi związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego wskazuje na aplikowanie zasad tej polityki do działań praktycznych badanej grupy.

Ponad 90% badanych deklaruje, że bardzo często (70%) lub często (21%) korzysta z usług bankowych on-line czy skrzynki mailowej (100%). Jednocześnie respondenci pozytywnie oceniają swoje umiejętności korzystania z takich narzędzi jak Word (84%), Excel (70%) czy przeglądarki internetowe (79%).

Efektywność szkoleń oraz strategii informacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego oraz Opolskiego Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości w zakresie polityk horyzontalnych; identyfikacja potrzeb szkoleniowych respondentów.

Jedynie 47% badanych wnioskodawców brało udział w szkoleniach powiązanych z politykami horyzontalnymi. Na pytanie, czy udział w szkoleniu przyczynił się do podniesienia praktycznych umiejętności wdrażania polityk horyzontalnych, 14% respondentów odpowiedziało „tak”, 7% „nie”, a 26% badanych nie miało zdania, 53% „nie brałem udziału w szkoleniach”.

Dalsze badanie w zakresie znajomości dobrych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych potwierdziło brak wiedzy w tym zakresie. 70% respondentów nie ma wiedzy w tym zakresie, a jedynie 12% badanych deklaruje, że ją posiada.

Powyższe wyniki wskazują, podobnie jak w innych grupach, na konieczność uwzględnienia praktycznych aspektów polityk horyzontalnych w przyszłych szkoleniach.

Respondenci ocenili politykę informacyjną, prowadzoną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego oraz Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki w zakresie polityk horyzontalnych w sposób, który demonstruje tabela numer 6.

Tabela numer 6. **Procent udzielonych odpowiedzi w obszarze polityki informacyjnej prowadzonej przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego na temat polityk horyzontalnych.**

	Skala ocen							
	Nie wiem	0	1	2	3	4	5	6
polityka równości szans	12%	0%	14%	7%	30%	23%	12%	2%
polityka ochrony środowiska	9%	0%	7%	7%	31%	21%	23%	2%
polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego	12%	0%	7%	9%	27%	26%	14%	5%

skala ocen (0 – brak polityki, 1-słaba, 2 – mierna, 3 – dostateczna, 4 – zadawalająca, 5 - dobra, 6 – bardzo dobra)
 Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Tabela numer 7. **Procent udzielonych odpowiedzi w obszarze polityki informacyjnej prowadzonej przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki na temat polityk horyzontalnych.**

	Skala ocen							
	Nie wiem	0	1	2	3	4	5	6
polityka równości szans	14%	2%	16%	7%	24%	23%	12%	2%
polityka ochrony środowiska	14%	2%	9%	7%	26%	21%	19%	2%
polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego	16%	2%	9%	12%	21%	21%	12%	7%

skala ocen (0 – brak polityki, 1-słaba, 2 – mierna, 3 – dostateczna, 4 – zadawalająca, 5 - dobra, 6 – bardzo dobra)
 Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

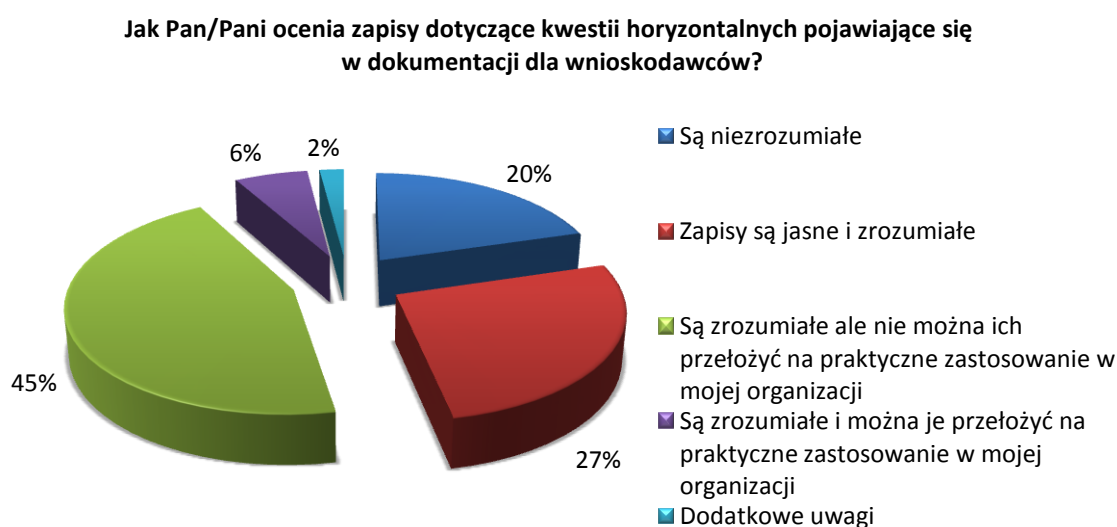
Jak demonstrują powyższe tabele obie instytucje są oceniane przez wnioskodawców podobnie i średnio 40% respondentów ocenia politykę informacyjną pozytywnie, przy zbliżonym odsetku ocen negatywnych i dostatecznych.

Wynik ten nie jest skorelowany z oceną przez respondentów dostępności informacji na temat polityk horyzontalnych oraz zapisów w dokumentacji, gdzie ponad 50% respondentów uważa, że informacje są łatwo dostępne i zrozumiałe. Większość jednak stwierdza, że nie przyczyniają się one do podnoszenia wiedzy w zakresie praktycznego aplikowania polityk horyzontalnych.

Ocena sytuacji wnioskodawców na etapie aplikowania

Wnioskodawcy nie wskazywali znaczących problemów na etapie aplikowania, oceniali zapisy w dokumentach dotyczących kwestii horyzontalnych, jako jasne i zrozumiałe, a same dokumenty łatwe do znalezienia, co ilustruje poniższy wykres.

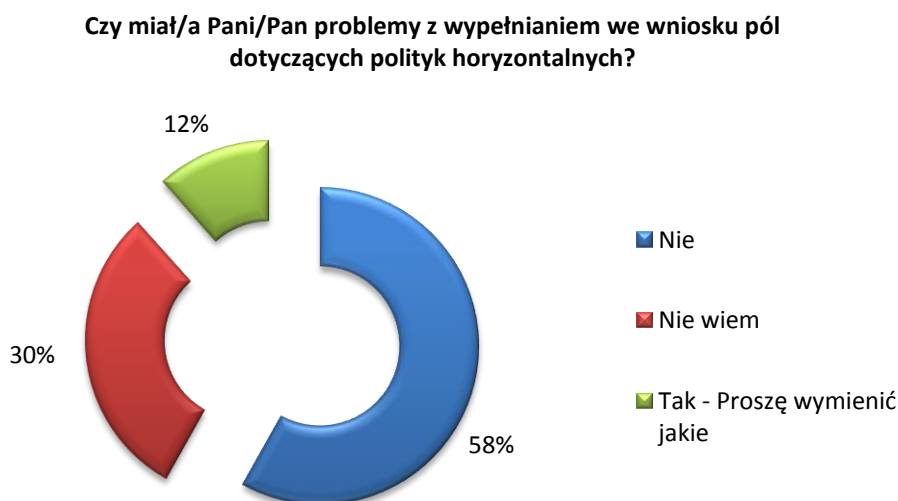
Wykres numer 24. Ocena zapisów dotyczących kwestii horyzontalnych pojawiających się w dokumentacji dla wnioskodawców.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Podobne opinie są związane z wypełnianiem wniosku w polach dotyczących polityk horyzontalnych. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że aż 30% respondentów na pytanie dotyczące tego zagadnienia odpowiedziało „nie wiem”. W związku z niskim poziomem zwrotu kwestionariuszy CAWI potwierdza to wcześniej postawioną tezę, że większość wniosków do RPO WO 2007-2013 jest przygotowywana przez firmy zewnętrzne i to one w dużym stopniu decydują o jakości zaproponowanych rozwiązań dotyczących kwestii horyzontalnych.

Wykres numer 25. Procentowy udział problemów z wypełnianiem we wniosku pól dotyczących polityk horyzontalnych przez wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

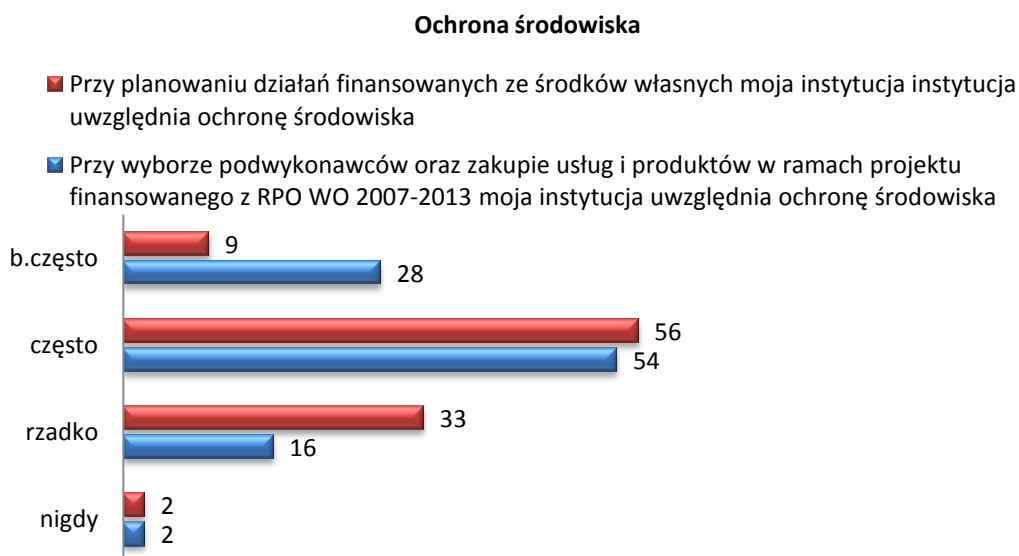
Pomimo pozytywnej oceny przez wnioskodawców procedur aplikacyjnych, przy jednoczesnym potwierdzeniu funkcjonowania zasady równości szans (67% respondentów), zdecydowana ich większość (78%) uznała, że kryteria oceny wniosków nie gwarantują wyboru projektów zapewniających praktyczne wdrażanie polityk horyzontalnych.

Analiza uwzględniania polityk horyzontalnych przez wnioskodawców na poszczególnych etapach realizacji projektów.

Wśród badanych wnioskodawców występuje wysoka korelacja między uwzględnianiem polityk horyzontalnych przy wyborze podwykonawców oraz zakupie usług i produktów w ramach projektów finansowanych w ramach RPO WO 2007-2013 a przy realizacji tych samych działań finansowanych ze środków własnych.

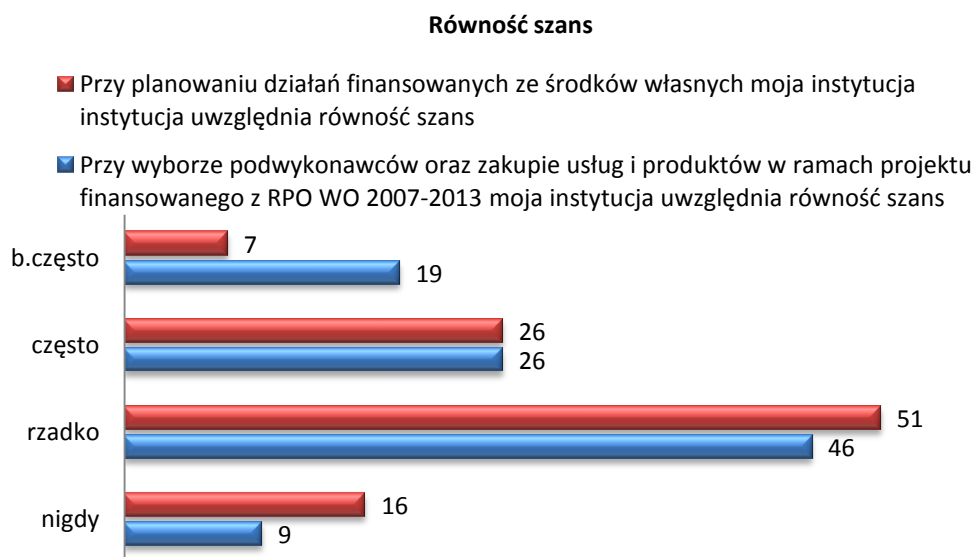
Poniższe wykresy demonstrują wspomnianą korelację w poszczególnych obszarach:

Wykres numer 26. Porównanie realizacji polityki ochrony środowiska przez wnioskodawców w działaniach finansowanych ze środków własnych oraz z RPO WO 2007-2013.

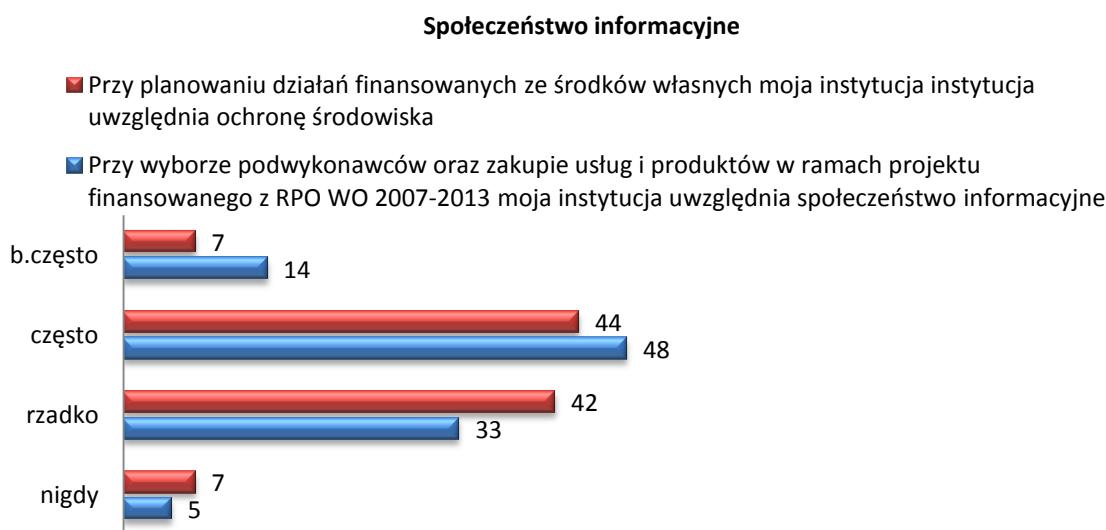
Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Wykres numer 27. Porównanie realizacji polityki równości szans przez wnioskodawców w działaniach finansowanych ze środków własnych oraz z RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Wykres numer 28. Porównanie realizacji polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego przez wnioskodawców w działaniach finansowanych ze środków własnych oraz z RPO WO 2007-2013.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Powyższe dane w połączeniu z opinią wnioskodawców, w jaki sposób kwestie horyzontalne mogą przyczynić się do rozwoju ich instytucji, dają podstawy do twierdzenia, że można zaobserwować *spill over effect*/rozlewanie się rezultatów.

Wykres numer 29. Opinia wnioskodawców RPO WO 2007-2013 w kontekście przyczynienia się polityk horyzontalnych do rozwoju firmy.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

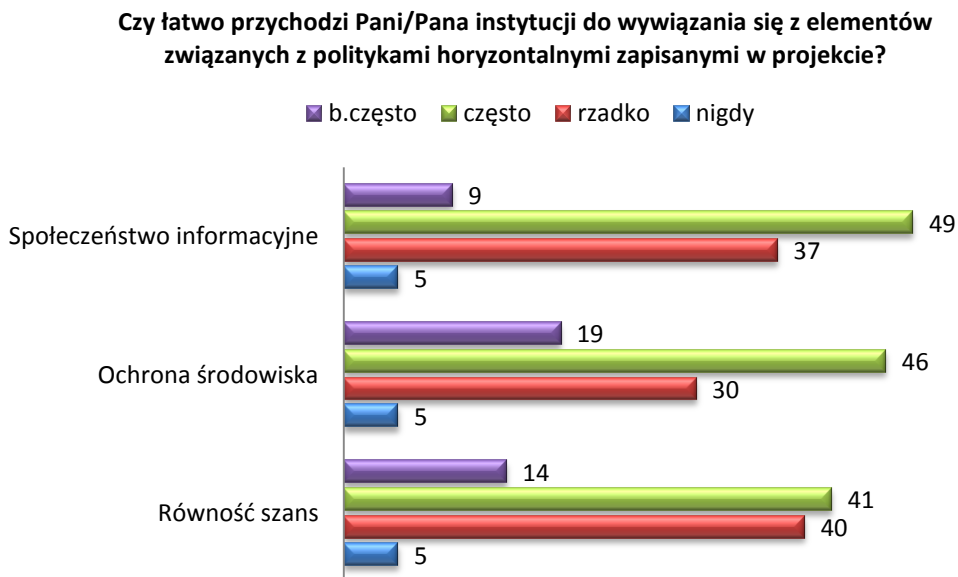

Ocena zgodności wniosków z politykami horyzontalnymi.

Wnioskodawcy podchodzą do polityk horyzontalnych bardzo instrumentalnie, co oznacza, że rola polityk horyzontalnych sprowadza się często do sformułowania odpowiednich, wystandaryzowanych, często kolokwialnych zapisów we wniosku aplikacyjnym. Dość częstą opinią jest stwierdzenie, że do realizacji polityk horyzontalnych wynajmuje się firmy konsultingowe, które tworzą projekt zgodnie z politykami horyzontalnymi oraz czasami je rozliczają.

Sytuacja ta ma miejsce, pomimo deklarowania przez wnioskodawców braku trudności z wywiązywaniem się z wymagań związanych z politykami horyzontalnymi, jak demonstruje to wykres poniżej.

Wykres numer 30. Stopień wywiązywania się przez wnioskodawców RPO WO 2007-2013 z elementów związanych z politykami horyzontalnymi zapisanymi w projekcie.

Źródło: Kwestionariusz wywiadu CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

Powyższe deklaracje stoją w sprzeczności z rzeczywistymi działaniami, związanymi z wdrażaniem polityk horyzontalnych w planowanych inwestycjach, co wykazała analiza wniosków.

Przeanalizowane wnioski, złożone do IZ RPO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 pozwalają wysnuć następujące konkluzje:

1. Polityka ochrony środowiska.

W przeanalizowanych wnioskach polityka ochrony środowiska ma stosunkowo najlepsze uzasadnienie legislacyjne, świadczące o zrozumieniu uwarunkowań prawnych dla podejmowanych działań.

Na 30 aplikacji, w 13 wnioskach przytoczono podstawę i uwarunkowania prawne w zakresie ochrony środowiska, w 8 nie podaje się żadnej podstawy prawnej, a w pozostałych padają ogólniki typu: „Uchwała Sejmu RP” lub „Rozporządzenie Rady Ministrów z 2004 roku.”

Zdziwienie budzi tak słabe udokumentowanie wniosków od strony prawnej, zwłaszcza, że były one składane w większości przed samorządy lokalne lub podmioty publiczne, dysponujące radcami prawnymi. Wyjaśnieniem może być to, że w przygotowanie aplikacji o dotację na inwestycje infrastrukturalne angażowane są głównie służby inżynierskie urzędów, a przypadku przedsiębiorców służby księgowe.

Wnioskodawcy tylko w 9 przypadkach podali mierzalny, pozytywny wpływ planowanych inwestycji na środowisko. W 18 wnioskach mówi się o neutralnym wpływie, a w 1 z analizowanych wniosków padło stwierdzenie, że „inwestycja będzie miała negatywny wpływ na środowisko, ale znikome”.

2. Polityka równości szans.

W 5 wnioskach powołano się na Rozporządzenie Rady Wspólnoty Europejskiej nr 1083/2006, ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, w 1 wniosku przytoczono standardy UE w zakresie zatrudniania EOE /Equal of Employment/, w 1 odwołano się ogólnie do polityki zatrudnienia, w pozostałych nie znalazło się żadne uzasadnienie prawne.

Realizację polityki równości szans, wnioskodawcy sprowadzali do równego traktowania kobiet i mężczyzn w dostępie do korzystania z rezultatów inwestycji np. „Kobiety i mężczyźni będą mieli takie same możliwości korzystania z drogi” oraz w dostępie do tworzonych miejsc pracy, deklarując, że w procesie rekrutacji będą preferować kobiety.

Ewaluator zauważył problem dostępu do rezultatów inwestycji dla osób niepełnosprawnych lub marginalizowanych społecznie np. bezrobotnych i bezdomnych, a także problem niwelowania barier dla mieszkańców obszarów wiejskich. W połowie analizowanych wniosków równość szans utożsamiano ze spełnieniem wymagań przetargowych, Prawem Zamówień Publicznych oraz procedurami w zakresie wyłaniania wykonawców inwestycji zgodnie z zasadą konkurencyjności.

3. Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Uwzględnianie polityki społeczeństwa informacyjnego lepiej prezentuje się wśród wnioskodawców będących firmami niż jednostkami samorządu terytorialnego. Jednak żaden z analizowanych wniosków nie powoływał się na odpowiednie przepisy. Także żaden z wniosków składanych przez JST nie zawierał komponentu promującego rozwój społeczeństwa informacyjnego – nie tylko w sferze dokumentacyjnej, ale i w działaniach. Tylko w jednym przypadku marginalnie wspomniano, że możliwe będzie prezentowanie oferty na własnej stronie internetowej. Jako wkład w rozwój społeczeństwa informacyjnego 6 firm podkreśliło, że dzięki inwestycji w nowoczesną bazę, wymagającą większych umiejętności IT, pracownicy podniosą znajomość technologii informatycznych.

Wnioski cząstkowe dotyczące grupy badawczej – wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

- **Ogólna wiedza wśród wnioskodawców na temat polityk horyzontalnych RPO WO 2007-2013 jest niższa niż w pozostałych grupach badawczych. Wyniki wskazują na potrzebę zintensyfikowania działań informacyjnych i szkoleniowych uwzględniających aspekty praktyczne implementowania zasad polityk horyzontalnych.**
- **Wśród wnioskodawców występuje deklaratywna akceptacja zasad wynikających z polityk horyzontalnych, jednak grupa ta, rzadziej niż inne, wskazuje je jako priorytetowe.**
- **Badania wykazały, że wnioskodawcy aplikują polityki horyzontalne w zbliżonym stopniu w działaniach finansowanych z RPO WO 2007-2013 jak i ze środków własnych. Należy się jednak zastanowić czy wynik ten jest miarodajny, zwłaszcza odniesiony do analizy wniosków, która wykazała zdawkowe traktowanie kwestii horyzontalnych przez respondentów na etapie tworzenia planów inwestycyjnych. Wyniki w zakresie poziomu wiedzy oraz umiejętności praktycznych respondentów w obszarze polityk horyzontalnych, także wspiera tezę, że wspomniany wyżej wynik nie jest wiarygodny.**

8. ANALIZA SWOT WDRAŻANIA POLITYK HORYZONTALNYCH W RAMACH RPO WO 2007-2013

Analiza SWOT jako narzędzie syntetyzujące i podsumowujące badanie przedstawia stan wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.

<i>Mocne strony wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013</i>	<i>Słabe strony wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013</i>
Determinacja IZ RPO WO 2007-2013 w zakresie prawidłowego, zgodnego z zasadami europejskimi wdrażania polityk horyzontalnych w interesie rozwoju województwa opolskiego	Niedostateczna wiedza wszystkich podmiotów wdrażających polityki horyzontalne w ramach RPO WO 2007-2013 na temat praktycznych przykładów realnych rozwiązań społeczno-gospodarczych, zgodnych z politykami horyzontalnymi
Dobra i bardzo dobra wiedza teoretyczna na temat polityk horyzontalnych wśród członków KM RPO WO 2007-2013 oraz kadry kierowniczej i pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013	Niedostateczna promocja polityk horyzontalnych
Prosty dostęp do informacji i sprawnie funkcjonujący system oceny wniosków pod kątem realizowania polityk horyzontalnych, otwarty na ew. aktualizacje i u efektywnienie	Niedostateczna łączność i współpraca pomiędzy podmiotami wdrażającymi polityki horyzontalne w ramach RPO WO 2007-2013 a członkami KM RPO WO 2007-2013 i wnioskodawcami
Wysoka świadomość znaczenia kultury ewaluacji i permanentnego monitorowania realizacji RPO WO 2007-2013	
Wysokie uznanie i autorytet IZ RPO WO 2007-2013 wśród wnioskodawców i społeczeństwa województwa opolskiego	
<i>Szanse zewnętrzne wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013</i>	<i>Zagrożenia zewnętrzne dla wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013</i>
Bogata baza dobrych praktyk europejskich w zakresie wdrażania polityk horyzontalnych	Zindywidualizowane, nastawione na szybki efekt podejście do realizacji projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013
Pełna baza legislacyjna na poziomie Unii Europejskiej, Polski i Regionu Opolskiego w zakresie polityk horyzontalnych	Ogrom potrzeb w obszarach infrastrukturalnych m.in. w inwestycjach drogowych, wodno-ściekowych i kanalizacyjnych, edukacyjnych itd., w województwie opolskim i trudności z ustaleniem priorytetów w długiej perspektywie.
Duże zaangażowanie w przygotowywanie wniosków podmiotów około biznesowych (firm konsultingowych), które mogą być sojusznikiem we wdrażaniu polityk horyzontalnych	Konieczność opierania się presji społecznej na realizowanie doraźnych potrzeb regionalnych i nacisk na rezygnację z długofalowych celów, określonych w politykach horyzontalnych
	Rozziew pomiędzy wiedzą teoretyczną wnioskodawców nt. polityk horyzontalnych a przeświadczeniem o ich znaczeniu dla indywidualnych działań

Źródło: opracowanie własne.

9. WNIOSKI I REKOMENDACJE

9.1. Wnioski i rekomendacje

Wnioski i rekomendacje wynikające z niniejszego badania zostały sformułowane tak, aby ich wdrożenie było zgodne z kryteriami ewaluacji. Proponowane w rekomendacjach działania są więc:

- wewnątrznie komplementarne i spójne, a także pozostają w zgodzie z dokumentami programowymi RPO WO 2007-2013 oraz z zapisami unijnymi dotyczące polityk horyzontalnych;
- adekwatne do bieżących działań podejmowanych w ramach poszczególnych etapów w procesie zarządzania RPO WO 2007-2013, możliwości technicznych, operacyjnych, finansowych itp. oraz potrzeb wnioskodawców, realizujących w praktyce zasady polityk horyzontalnych;
- użyteczne dla wszystkich podmiotów i instytucji, uczestniczących w procesie zarządzania RPO WO RPO 2007-2013 oraz dla szeroko rozumianego rozwoju regionalnego województwa opolskiego w bieżącym okresie programowania 2007-2013, a także w perspektywie po roku 2013.

Taki zestaw rekomendacji oznacza w praktyce, że działania proponowane dla jednej grupy np. dla KKOW RPO WO 2007-2013 są odpowiedzią na zdiagnozowany problem tej właśnie grupy, a ich wdrożenie pozwoli nie tylko usunąć lub zmniejszyć ten problem, lecz będzie miało pozytywne skutki dla wszystkich pozostałych interesariuszy RPO WO 2007-2013.

Wnioski i rekomendacje są bezpośrednio powiązane z celami szczegółowymi badania, określonymi z góry przez Zamawiającego i uzupełnione o diagnozę problemów, których istnienie zostało stwierdzone w trakcie badania ewaluacyjnego.

Wnioski i rekomendacje zostały zgrupowane odpowiednio do zakresu tematycznego wdrożenia w aspektach instytucjonalnym i projektowym i podzielone stosownie do ich znaczenia i perspektywy wdrożenia na operacyjne i kluczowe. Odrębną grupę stanowią wnioski horyzontalne o generalnym znaczeniu i długiej perspektywie realizacji.

WNIOSEK 1.

Kadra zarządzająca IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 oraz pracownicy tych instytucji dysponują wiedzą teoretyczną na temat poszczególnych polityk horyzontalnych, jednak brakuje pogłębionej wiedzy na temat możliwości integrowania polityk oraz znajomości praktycznych przykładów wdrożenia polityk horyzontalnych.

Oznacza to, że wiedza na temat polityk horyzontalnych jest szeroka, opiera się na znajomości przepisów zarówno unijnych, polskich jak i regionalnych, ale jest to dla większości respondentów wiedza obca, uważana przez te grupy za wymaganie, któremu należy się podporządkować.

Najlepiej rozumiana jest potrzeba wdrażania polityki ochrony środowiska: kadra zarządzająca i pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 utożsamiają się z zasadami ochrony środowiska. Wydaje się, że jednym z powodów pełnej akceptacji dla ochrony środowiska jest najwyższy poziom wiedzy i doświadczeń w tym zakresie.

Polityka równości szans w ocenie zarówno kadry zarządzającej jak i pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 ma mniejsze znaczenie dla efektywnej realizacji RPO WO 2007-2013. Niedocenianie polityki równości szans przejawia się przede wszystkim w bagatelizowaniu znaczenia polityki równego traktowania kobiet i mężczyzn. Brakuje zrozumienia, że polityka równych szans jest narzędziem, które może uruchomić kapitał, tkwiący w grupach marginalizowanych społecznie i gospodarczo, zwłaszcza w kobietach.

Polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest doceniana, a w realizacji jej zasad upatruje się kluczowego czynnika rozwoju gospodarczego w przyszłości. Jednak brakuje zrozumienia, że realizacja polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego powinna towarzyszyć realizacji wszystkich projektów finansowanych w ramach RPO WO 2007-2013, niezależnie od ich wielkości i typu wnioskodawcy. Wdrażanie zasad polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego pociąga za sobą - w sposób niemal automatyczny - pozytywne skutki dla środowiska naturalnego, rozwoju regionalnego i ułatwia realizację polityki równości szans.

Zespół ewaluacyjny postawił tezę, że instrumentalne traktowanie przez tę grupę respondentów posiadanej wiedzy na temat polityk horyzontalnych wynika z nieznajomości praktycznych przykładów ich wdrażania np. w innych województwach.

Jednocześnie godny podkreślenia jest fakt, że kadra kierownicza i pracownicy IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 są otwarci na wiedzę i zainteresowani udziałem w szkoleniach.

REKOMENDACJA 1.

Dla ugruntowania wiedzy teoretycznej rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla kadry zarządzającej i pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 na temat możliwości

integrowania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.

WNIOSEK 2.

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 dysponują zróżnicowaną wiedzą teoretyczną na temat polityk horyzontalnych, ale nie znają praktycznych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych.

W związku z tym, że Komitet Monitorujący jest ciałem, składającym się z osób z różnych środowisk, reprezentujących zróżnicowane typy i poziomy wykształcenia i reprezentującym różne interesy, a przede wszystkim fakt, że nie wszyscy członkowie KM RPO WO 2007-2013 są zawodowo związani z zarządzaniem Programem, skutkuje zdecydowanie mniejszą wiedzą na temat samych polityk horyzontalnych i procesu ich wdrażania niż ma to miejsce wśród kadry zarządzającej i pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

Jednocześnie – paradoksalnie – członkowie KM RPO WO 2007-2013 doceniając szeroką wiedzę i kompetencje kadry kierowniczej IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 czują się na tyle bezpiecznie, że sami nie poszukują dodatkowej wiedzy na temat polityk horyzontalnych.

Jednocześnie w badaniu tej grupy ujawniono problem niedostatecznej znajomości praktycznych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych w województwie opolskim i innych województwach.

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 są zainteresowani poszerzeniem wiedzy na temat polityk horyzontalnych, jednak najchętniej poprzez prezentację dobrych praktyk z innych RPO 2007-2013.

REKOMENDACJA 2.

Dla uporządkowania i pogłębienia wiedzy członków KM RPO WO 2007-2013 rekomenduje się zorganizowanie szkolenia dla członków KM RPO WO 2007-2013 na temat polityk horyzontalnych i prezentacji praktycznych przykładów ich wdrożenia.

WNIOSEK 3.

Członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 dysponują niewystarczającą wiedzą na temat polityk horyzontalnych.

Badanie ewaluacyjne ujawniło problem niedostatecznej wiedzy na temat polityk horyzontalnych wśród członków KKOW RPO 2007-2013. Jest to grupa na tyle istotna w procesie zarządzania Programem, że rozwiązanie tego problemu, zdaniem zespołu ewaluacyjnego, powinno być potraktowane jako szczególnie pilne.

Członkowie KKOW RPO 2007-2013 deklarują znajomość polityk horyzontalnych, jednak wysoka samoocena stoi w sprzeczności z testem wiedzy, który został przeprowadzony w badaniu CAWI oraz w analizie kart ocen wniosków i skonfrontowaniu tych ocen z samymi wnioskami.

Członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 traktują zasady polityk horyzontalnych instrumentalnie i zgadzają się na takie samo podejście stosowane przez wnioskodawców. Zdawkowe zapisy we wnioskach typu: "Projekt ma neutralny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego" uznawane są jako w pełni wyczerpujące temat. Wśród przebadanych wniosków, zakwalifikowanych do dofinansowania, ewaluator znalazł opis: „Projekt będzie miał negatywny wpływ na środowisko, ale znikomy.”

Zwrócenie uwagi na problem oceny wniosków pod kątem wdrażania polityk horyzontalnych bynajmniej nie ma na celu zaostrożenia kryteriów selekcji, lecz podniesienie wiedzy na te tematy wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013, co przełoży się na bardziej kompetentną ocenę wniosków i przekazywanie wnioskodawcom wartościowych komentarzy do składanych przez nich aplikacji w kartach oceny wniosków.

REKOMENDACJA 3.

Rekomenduje się przeprowadzenie cyklu specjalistycznych szkoleń dla członków KKOW RPO WO 2007-2013, poświęconych politykom horyzontalnym oraz procedurom oceniania wniosków pod kątem realizacji polityk horyzontalnych.

WNIOSEK 4.

Polityka informacyjna IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 na temat polityk horyzontalnych jest niedostatecznie dopasowana do potrzeb wnioskodawców.

Obecna polityka informacyjna IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 koncentruje się na przekazywaniu aktualnych treści, niezbędnych do aplikowania w otwierających się kolejnych konkursach w ramach RPO WO 2007-2013. Informacja o konieczności stosowania się do zasad polityk horyzontalnych w zestawieniu z długą listą innych wymagań – jest słabo dostrzegana. Co więcej, różne grupy beneficjentów koncentrują się na nieco innych kryteriach w przygotowywaniu wniosków do RPO WO 2007-2013, a więc mają zróżnicowane postrzeganie polityk horyzontalnych:

- jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty publiczne np. szkoły, uczelnie, ośrodki zdrowia itp. koncentrują swoją uwagę na kwestiach społecznych i realizowaniu zadań własnych, w związku z tym działania informacyjne IZ RPO WO 2007-2013 powinny pomagać zrozumieć im rolę, jaką polityki horyzontalne mogą odegrać w realizowaniu powyższych zadań własnych, takich jak zabezpieczenie potrzeb bytowych lokalnych społeczności, utrzymanie ładu i bezpieczeństwa, ale też edukacja i opieka zdrowotna.

Ważnym zadaniem tej grupy wnioskodawców jest ich „otwieranie się” na zewnątrz m.in. poprzez informacje internetowe na swój temat i zwracanie uwagi na długofalowe skutki podejmowanych inwestycji. Odpowiednie przygotowanie informacji o politykach horyzontalnych dla tej grupy

wnioskodawców powinno pomóc im nie tylko we właściwym zrozumieniu istoty polityk, ale też utożsamiać się z nimi i uznać za korzystne na poziomie własnych interesów;

- podmioty komercyjne – przedsiębiorcy, z wielu przyczyn, koncentrują się na kwestiach krótkookresowych i wymiernych finansowo. Dlatego spośród omawianych polityk horyzontalnych najbliższa ich interesom jest polityka rozwoju społeczeństwa informacyjnego, ponieważ jej realizacja spełnia powyższe kryteria.

Aczkolwiek przedsiębiorcy znają w szczegółach wymagania w zakresie polityki ochrony środowiska i generalne zasady polityki równości szans, to te polityki są widziane raczej jako obciążenie, nie jak szansa.

Rolą działań informacyjnych IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 jest zmienić postrzeganie polityk horyzontalnych przez przedsiębiorców z podejścia czysto technicznego na zauważenie w polityce równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego szans rozwojowych dla własnego przedsiębiorstwa, a w ochronie środowiska – możliwości osiągnięcia przewagi konkurencyjnej.

Istotą działań informacyjnych dla tej grupy wnioskodawców jest więc budowanie świadomości, że konieczne jest oparcie się o strategię rozwoju, uwzględniającą długą perspektywę czasu i biorąca pod uwagę wszystkie czynniki rozwojowe, ważne dla całego regionu, nie tylko dla pojedynczej firmy. Jeżeli w ramach RPO WO 2007-2013 znacząco dofinansowuje się prywatne inwestycje, wymaganie, aby liczyć się z perspektywą rozwoju całego regionu jest w pełni uzasadnione;

- organizacje pozarządowe i instytucje non-profit – działania informacyjne dla tej, raczej wąskiej grupy wnioskodawców, należy koncentrować na promocji polityk horyzontalnych w wymiarze praktycznym i łatwym do realizacji, ponieważ większość tych wnioskodawców są to niewielkie podmioty, nie dysponujące potencjałem organizacyjnym i finansowym. Jednak z uwagi na ważną rolę, jaką NGO'sy odgrywają w życiu społecznym (kreują postawy i są środowiskiem opiniotwórczym) warto stworzyć ciekawy i prosty w przekazie blok informacyjny nt. polityk horyzontalnych i ich znaczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, z uwzględnieniem ograniczonych możliwości wdrażania polityk horyzontalnych przez organizacje pozarządowe. Nie oznacza to bynajmniej, że np. skromny w wymiarze finansowym projekt, realizowany przez NGO jest zwolniony z perspektywicznego, horyzontalnego podejścia, wręcz przeciwnie – małe projekty prospołeczne powinny w ramach realizowanych działań inwestycyjnych wdrażać zintegrowane polityki horyzontalne. Polityki horyzontalne dla tej grupy wnioskodawców powinny być przedstawione jako podejście, wspierające realizację ich misji, a przykłady takich projektów mogą stanowić doskonały materiał promocyjny polityk horyzontalnych.

REKOMENDACJA 4.

Rekomenduje się opracowanie procedur przygotowywania informacji na temat polityk

horyzontalnych dla wnioskodawców, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb wnioskodawców.

WNIOSEK 5.

Znajomość polityk horyzontalnych niedostatecznie przekłada się na postawy osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013.

Badanie ewaluacyjne pozwoliło stwierdzić, że szeroka wiedza na temat polityk horyzontalnych wśród osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013 nie przekłada się dostatecznie wyraziście na postawy zgodne z zasadami polityk horyzontalnych. Jednocześnie dla szerokiej społeczności regionu, zachowania członków KM RPO WO 2007-2013, kadry zarządzającej i pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 są w pewnym stopniu wyznacznikiem, na ile zadane zasady polityk horyzontalnych są realne, możliwe do realizacji i korzystne dla codziennej praktyki. Zachowania i postawy tych osób są społecznie „cenzurowane”, a więc powinna być widoczna pełna spójność pomiędzy wymaganiami, stawianymi wnioskodawcom w zakresie polityk horyzontalnych, a procedurami instytucji, zaangażowanych w zarządzanie RPO WO 2007-2013 i postawami pojedynczych osób – członków KM RPO WO 2007-2013, kadry zarządzającej i pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.

REKOMENDACJA 5.

Rekomenduje się wprowadzenie szeregu praktycznych, wewnętrznych zasad organizujących pracę IZ i IP2, KM RPO WO 2007-2013 przyczyniających się do utrwalania postaw i tworzenia pozytywnych wzorców do naśladowania, takich jak:

w zakresie ochrony środowiska:

- dwustronne drukowanie dokumentów i korespondencji na papierze ekologicznym;
- segregacja odpadów;
- stopniowa wymiana żarówek na energooszczędne;

w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego:

- dopasowanie generatora wniosków do wszystkich typów przeglądarek;
- elektroniczny obieg dokumentów wewnętrznych z zastrzeżeniem, aby drukować je tylko w nieodzownych sytuacjach;
- zasada korespondencji z członkami KM RPO WO 2007-2013 tylko w wersji elektronicznej;
- rozbudowanie strony internetowej www.rpo.opolskie.pl o przykłady inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013, podczas realizacji których były wdrażane ciekawe zintegrowane polityki horyzontalne;

w zakresie równości szans:

- przegląd dokumentów kadrowych pod kątem polityki równości szans, a przede wszystkim

równego traktowania kobiet i mężczyzn;

- wprowadzenie ułatwień w kontaktach z IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 dla osób starszych.

Wnioski i rekomendacje w aspekcie projektowym o znaczeniu operacyjnym

WNIOSEK 6

Stopień upowszechnienia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 wśród wnioskodawców jest niewystarczający.

Poziom wiedzy na temat polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 jest raczej powierzchowny i zależy od typu wnioskodawcy i konkretnej polityki horyzontalnej.

Wśród wnioskodawców: JST posiadają zdecydowanie największą wiedzę nt. polityk horyzontalnych, co wynika z faktu, że najwcześniej spośród wnioskodawców miały możliwość ubiegania się o finansowanie swoich inwestycji z publicznych źródeł, a co za tym idzie mają najwięcej doświadczeń w przygotowywaniu wniosków, zgodnie z zadanymi zasadami.

Wśród polityk horyzontalnych: najlepiej opanowaną i najbardziej akceptowaną polityką horyzontalną przez wszystkich wnioskodawców jest polityka ochrony środowiska.

Jednocześnie badanie ewaluacyjne ujawniło, że większość wnioskodawców nie do końca rozumie idee, wynikające z polityk horyzontalnych i nie dostrzega w nich korzyści dla siebie.

Niedostateczny poziom upowszechnienia polityk horyzontalnych jak się wydaje wynika również z faktu niedostatecznej wiedzy na ten temat wśród dziennikarzy i lokalnych mediów. Często polityki horyzontalne, a zwłaszcza polityka równości szans, prezentowane są jako niezyciowe, wydumane przez biurokratów i zupełnie nie przystające do regionalnych potrzeb.

REKOMENDACJA 6

Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat polityk horyzontalnych wśród dziennikarzy, a następnie w mediach regionalnych, połączoną z prezentacją dobrych praktyk.

WNIOSEK 7

Wnioskodawcy RPO WO 2007-2013 nie znają przykładów zrealizowanych inwestycji, kompleksowo uwzględniających zasady polityk horyzontalnych.

W związku z tym, że wnioskodawcy nie znają przykładów wdrożonych polityk horyzontalnych, dzięki którym inne podmioty osiągnęły korzyści, zasady polityk horyzontalnych są „papierowe” i traktowane jako niezyciowy idealizm, polityczna poprawność i biurokracja.

Aby zmienić powyższe podejście nie wystarczy przeprowadzić szkolenia czy kampanię informacyjną

w mediach – wiadomości wciąż będą „papierowe”. Dopiero przykład – wypowiedź konkretnego przedsiębiorcy, czy wójta, najlepiej - znanego w regionie opolskim, cieszącego się społecznym autorytetem i wiarygodnością, a także pokazanie rezultatów zrealizowanego projektu może przyczynić się do upowszechnienia wiedzy na temat polityk horyzontalnych i wykreowania pozytywnych postaw.

REKOMENDACJA 7

Rekomenduje się zebranie i utworzenie bazy przykładów inwestycji zrealizowanych w województwie opolskim, w Polsce i Unii Europejskiej, które kompleksowo uwzględniają zasady polityk horyzontalnych. Baza powinna zostać umieszczona na stronach www.rpo.opolskie.pl oraz www.ocrg.opolskie.pl i aktualizowana w miarę pojawiania się przykładów ciekawych wdrożeń polityk horyzontalnych w województwie opolskim.

WNIOSEK 8

Poziom wiedzy na temat polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 – jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów publicznych jest niewystarczający, a opisy we wnioskach są zdawkowe i powierzchowne.

Problemy, które zostały opisane we wniosku 6 i 7, ale też we wniosku 3 rzutują na sposób planowania inwestycji i opisy we wnioskach o ich dofinansowanie w ramach RPO WO 2007-2013. Analiza wniosków i studiów wykonalności objętych badaniem ewaluacyjnym, złożonych przez JST i podmioty publiczne wyraźnie wskazuje, że poszczególne części aplikacji przygotowywane są przez różne osoby czy zespoły, co skutkuje brakiem spójności. Jako poważny problem, zespół ewaluacyjny ocenia brak koordynacji pomiędzy częściami opisową, techniczną i finansową. W 90% przeanalizowanych wniosków i studiów wykonalności opisy polityk horyzontalnych są szablonowe, a deklaracje, że inwestycja jest zgodna z politykami horyzontalnymi nie znajduje odzwierciedlenia w działaniach, części technicznej i finansowej wniosku.

REKOMENDACJA 8

Rekomenduje się przeprowadzenie cyklu dedykowanych szkoleń dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013 – JST i podmiotów publicznych ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich osób i zespołów, zaangażowanych w przygotowanie wniosku oraz służb prawnych.

WNIOSEK 9

Poziom wiedzy na temat polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 – przedsiębiorców i innych instytucji, a także wśród zewnętrznych podmiotów, sporządzających

wnioski na rzecz wnioskodawców jest niewystarczający, a opisy we wnioskach są zdawkowe i powierzchowne.

Problem niespójności poszczególnych części wniosku w przypadku wniosków przedsiębiorców jest podobny jak opisany we wniosku 8. Ponadto w analizowanych wnioskach, składanych do IP2 RPO WO 2007-2013 ewaluator zaobserwował pewną nonszalancję w podejściu do polityk horyzontalnych. Jeśli wziąć pod uwagę fakt, że 75% wniosków, składanych przez przedsiębiorstwa opracowują firmy konsultingowe, to problem niezrozumienia na czym polegają korzyści z wdrażania, polityk horyzontalnych dotyczy nie tylko przedsiębiorców. Można wnioskować, że nie wystarczy podnieść wiedzę w tym zakresie samych przedsiębiorców – należy przyjąć, że aby poprawić rozumienie planowanych inwestycji prywatnych w kontekście polityk horyzontalnych, należy wziąć pod uwagę doradców i firmy konsultingowe, piszących wnioski w całym procesie upowszechniania wiedzy nt. polityk horyzontalnych. W zorganizowanych szkoleniach, dedykowanych przedsiębiorcom i ich doradcom powinno używać się języka korzyści, akcentując pozytywne i długofalowe efekty z wdrażania polityk horyzontalnych, a nie wymagania proceduralne i prawne.

REKOMENDACJA 9

Rekomenduje się przeprowadzenie cyklu dedykowanych szkoleń dla przedsiębiorców i firm konsultingowych na temat zasad stosowania się w wnioskach do RPO WO 2007-2013 do wymagań, związanych z politykami horyzontalnymi.

Wnioski i rekomendacje w aspekcie instytucjonalnym o znaczeniu kluczowym

WNIOSEK 10

Kadra zarządzająca i pracownicy IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 traktują polityki horyzontalne rozdzielnie i bez dostatecznego zrozumienia, jakie korzyści wynikają z ich wdrażania.

Badanie ewaluacyjne ujawniło, że kadra zarządzająca i pracownicy IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 traktują polityki horyzontalne rozdzielnie i rozpatrują je wyrywkowo, z podziałem na politykę ochrony środowiska, do której stosowania się są przekonani, politykę równości szans, którą uważają za nie do końca stosowną dla działań inwestycyjnych w ramach RPO WO 2007-2013 i politykę rozwoju społeczeństwa informacyjnego, która z kolei w ocenach tej grupy respondentów jest domeną biznesu i będzie wdrażana bez udziału władz samorządowych i Programu.

Polityki horyzontalne powinny być widziane jako spójna całość, której efekt synergiczny będzie tym większy, im lepiej zdołamy zintegrować działania, odpowiadające poszczególnym politykom.

Aby zilustrować na czym polega zintegrowanie polityk horyzontalnych, zespół ewaluacyjny zachęca

do zwrócenia uwagi na realizację polityki horyzontalnej rozwoju regionalnego i budowania samorządności lokalnej, która nie była objęta niniejszym badaniem, a która realizuje się właśnie dzięki złożeniu polityki ochrony środowiska, równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Niezależnie od tego, czy projekt dotyczy inwestycji infrastrukturalnych drogowych, kanalizacyjnych, budowy szerokopasmowych sieci internetowych – każdy z nich ma potencjał do realizowania zintegrowanych polityk horyzontalnych. Jednak obecny poziom wiedzy kadry zarządzającej i pracowników IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 w tym temacie jest niewystarczający. Przekłada się to na brak umiejętności wnioskodawców w zakresie kreowania długofalowych wizji rozwojowych w oparciu o inwestycje finansowane w ramach RPO WO 2007-2013, które pozwoliłyby na zaktywizowanie wszystkich zasobów regionalnych.

REKOMENDACJA 10

Rekomenduje się, aby kadra zarządzająca i pracownicy IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 koncentrowali się na realnych korzyściach, wynikających z wdrażania polityk horyzontalnych i promowali politykę ochrony środowiska, równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego łącznie jako spójne, zintegrowane podejście do wdrażania polityk horyzontalnych.

WNIOSEK 11

Polityki horyzontalne, zwłaszcza polityka równości szans i społeczeństwa informacyjnego nie są w pełni wykorzystane do rozwoju instytucjonalnego zarówno IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013, jak i innych podmiotów, m.in. wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

Rozwój instytucjonalny polega na „uczeniu” się instytucji i kreowaniu procedur działania, które przyczyniają się do zwiększania efektywności pracy, podnoszenia jakości pracy, budowania pozytywnego wizerunku, zwiększania kompetencji pracowników, płynnym włączaniu się we wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego w Polsce i Europie. Rozwój instytucjonalny oznacza jednocześnie nabywanie umiejętności racjonalnego zagospodarowania własnego kapitału (ludzkiego, organizacyjnego, technicznego, finansowego), a także do korzystania z wszelkich zewnętrznych szans i możliwości rozwojowych.

Tak rozumianemu rozwojowi instytucjonalnemu w oczywisty sposób sprzyjają zasady polityki horyzontalnych. Ich wdrażanie na poziomie IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 już przynosi pozytywne rezultaty i na pewno będzie im sprzyjać w przyszłości.

REKOMENDACJA 11

Rekomenduje się, aby w działaniach upowszechniających polityki horyzontalne IZ i IP2 RPO WO

2007-2013 akcentowały znaczenie polityk horyzontalnych dla rozwoju instytucji, które je wdrażają.

WNIOSEK 12

Dokumenty programowe RPO WO 2007-2013 są w pełni zgodne z zasadami wynikającymi z polityk horyzontalnych. Występuje spójność na poziomie ogółu i szczegółowych wytycznych i procedur, a jedyne zastrzeżenie budzi skąpa interpretacja polityk horyzontalnych np. w Szczegółowym opisie osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 w tym ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WO 2007-2013 oraz Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.

Wydaje się, że niedostateczna informacja na temat polityk horyzontalnych w wymienionych wyżej dokumentach jest skutkiem z jednej strony niedoceniań długofalowych korzyści dla regionu, płynących z wdrażania polityk horyzontalnych, a z drugiej – z powodu nieznamość dobrych, praktycznych wzorców w tym zakresie. Rozwinięcie i uzupełnienie dokumentacji o wskazówki i przykłady jak realizować zintegrowane polityki horyzontalne w ramach inwestycji w konkretnych priorytetach i działaniach RPO WO 2007-2013 lub odesłanie do bazy dobrych praktyk, zawieszonych na stronach www.rpo.opolskie.pl i www.ocrg.opolskie.pl powinno w krótkim czasie zaowocować nie tylko lepiej opracowanymi wnioskami, ale bardziej efektywnymi i korzystniejszymi inwestycjami w regionie.

REKOMENDACJA 12

Rekomenduje się rozwinięcie informacji dotyczących polityk horyzontalnych w dokumentach RPO WO 2007-2013, zwłaszcza w Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007-2013.

WNIOSEK 13

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 mają niedostateczną wiedzę na temat korzyści, wynikających z wdrażania polityk horyzontalnych oraz stanu wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 .

Członkowie KM RPO WO 2007-2013 są zainteresowani korzyściami, jakie dla regionu ma lub może mieć wdrażanie polityk horyzontalnych. Oczekują też informacji, jak projekty, finansowane

w ramach RPO WO 2007-2013 realizują polityki, a także pragną być informowani o wnioskach odrzuconych z powodu niespełnienia wymagań polityk horyzontalnych oraz przyczyn odrzucenia. Powyższa postawa świadczy o rzeczywistym zaangażowaniu członków KM RPO WO 2007-2013 w proces wdrażania polityk horyzontalnych, a nie tylko o konieczności wywiązania się z nałożonych obowiązków w tym zakresie.

REKOMENDACJA 13

Rekomenduje się wprowadzenie do porządku obrad KM RPO WO 2007-2013 stałej informacji na temat stanu wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013, a także stałego informowania członków KM RPO WO 2007-2013 na temat wniosków odrzuconych z powodu niespełnienia wymagań polityk horyzontalnych oraz przyczyn odrzucenia.

WNIOSEK 14

Od IZ RPO WO 2007-2013 oczekuje się wiedzy oraz dobrych wzorców do naśladowania w zakresie praktycznego wdrażania polityk horyzontalnych.

Z badania IDI oraz CAWI, przeprowadzonych wśród osób spoza IZ RPO WO 2007-2013 wynika, że kadra zarządzająca i pracownicy IZ RPO WO 2007-2013 cieszą się uznaniem społecznym, a co za tym idzie oczekuje się, że to właśnie ta instytucja będzie liderem nie tylko w zakresie posiadanej wiedzy, ale też w prezentowanych postawach. O sukcesie w tym wymiarze decyduje nie tylko wizerunek kreowany przez kadrę zarządzającą, ale przez wszystkich pracowników IZ RPO WO 2007-2013, na wszystkich szczeblach organizacyjnych, łącznie ze służbami administracyjnymi i pracownikami technicznymi.

REKOMENDACJA 14

Rekomenduje się opracowanie polityki wizerunkowej dla IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 z prezentowaniem mieszkańcom WO wdrożonych praktycznych rozwiązań, zgodnych z politykami horyzontalnymi.

Wnioski i rekomendacje w aspekcie projektowym o znaczeniu kluczowym

WNIOSEK 15

Wnioskodawcy traktują polityki horyzontalne jako biurokratyczny wymóg i nie doceniają korzyści stosowania się do nich.

Wniosek ten wynika z przyczyn opisanych we wszystkich poprzednich wnioskach i jest konsekwencją wprost problemów zdiagnozowanych wyżej.

Wdrażanie polityk horyzontalnych wymaga poniesienia kosztów i w krótkim okresie nie przyniesie przedsiębiorcom wymiernych korzyści. Polscy przedsiębiorcy, zwłaszcza z sektora MŚP, opierający rozwój firm o własny kapitał, nie posiadają rezerw finansowych, które pozwoliłyby na planowanie długofalowych inwestycji z odroczonym zwrotem kapitału. Racjonalnym i ekonomicznie uzasadnionym celem przedsiębiorców jest więc dążenie do osiągnięcia maksymalnych korzyści bez zamrażania własnych środków. Powyższe podejście powinno ulec modyfikacji, jeśli przedsiębiorca ubiega się o dofinansowanie inwestycji ze źródeł publicznych. Przyznana dotacja ma bowiem na celu wsparcie kierunku inwestowania korzystnego dla regionu, czyli wdrażającego polityki horyzontalne, jednocześnie umożliwić przedsiębiorcy oczekiwanie na osiągnięcie korzyści ekonomicznych w dłuższym okresie czasu.

REKOMENDACJA 15

Rekomenduje się podnoszenie świadomości wnioskodawców w zakresie polityk horyzontalnych poprzez koncentrowanie uwagi wszystkich instytucji zaangażowanych w zarządzanie i ich wdrażanie na kwestiach korzyści, a nie technicznych zapisów.

WNIOSEK 16

Poziom akceptacji dla zasad polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 wyrażany poprzez ich postawy jest stosunkowo niski.

Postawy wnioskodawców w zakresie polityk horyzontalnych zdiagnozowane w badaniu CAWI są zróżnicowane: 89 % wnioskodawców uważa, że wdrażanie polityk horyzontalnych jest ważne ale nie priorytetowe.

Jeśli chodzi o poziom akceptacji dla poszczególnych polityk, to 98% wnioskodawców sądzi, że polityka ochrony środowiska jest ważna i bardzo ważna, 86% docenia znaczenie polityki równości szans i 89% jako istotną uważa politykę rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Jednak przy powszechnej akceptacji dla ochrony środowiska, tylko 44% wnioskodawców ma wiedzę na ten temat, a jedynie 19% wnioskodawców uwzględnia czynnik ekologiczny często lub zawsze w swoich decyzjach zakupowych.

REKOMENDACJA 16

Rekomenduje się prowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej podnoszącej świadomość wśród wnioskodawców i mieszkańców województwa opolskiego na temat korzyści ze stosowania polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.

WNIOSEK 17

Poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów RPO WO 2007-2013 może promować projekty, które będą w sposób holistyczny obejmować polityki horyzontalne i dzięki temu w długiej perspektywie przyczynić się do zrównoważonego rozwoju regionalnego.

Obecne kryteria wyboru nakładają administracyjny wymóg określenia, czy planowana inwestycja nie stoi w sprzeczności z zasadami polityk horyzontalnych. Jednak praktyka gospodarcza potwierdza, że do osiągnięcia oczekiwanych rezultatów dużo lepiej przyczyniają się bodźce zachęty niż bodźce kary. Zespół ewaluacyjny proponuje więc przejrzeć kryteria oceny wniosków i nie burząc dotychczasowej logiki, wprowadzić dodatkowe preferencje dla projektów realizujących w zintegrowany sposób polityki horyzontalne. Korekta kryteriów powinna iść w parze z działaniami operacyjnymi: szkoleniami, rozwiniętą i ukierunkowaną kampanią informacyjną, uszczegółowieniem dokumentacji konkursowych, tak aby podkreślić znaczenie dla długofalowych rezultatów RPO WO 2007-2013 zintegrowanego podejścia do polityk horyzontalnych.

REKOMENDACJA 17

Rekomenduje się zweryfikowanie kryteriów wyboru projektów pod kątem promowania zintegrowanego podejścia do wdrażania polityk horyzontalnych w planowanych inwestycjach.

Wnioski i rekomendacje horyzontalne

WNIOSEK 18

Brakuje zintegrowanego podejścia do wdrażania polityk horyzontalnych rozumianego jako harmonijne łączenie wszystkich polityk horyzontalnych na poziomie zarządzania RPO WO 2007-2013 i w okresie po 2013 roku oraz przedstawienia korzyści z wdrażania polityk horyzontalnych na poziomie regionu, miejsca pracy i w życiu prywatnym.

Polityki horyzontalne mogą być traktowane jako biurokratyczny wymóg, któremu należy się podporządkować. Ale warto dostrzec w ich wdrażaniu autentyczną korzyść dla regionu i każdego pojedynczego wnioskodawcy. Określenie „horyzontalne” oznacza - w długim okresie czasu, kiedy następuje zwrot z inwestycji. Oznacza to również przeniesienie akcentów ze szczegółów technicznych na perspektywiczne, zrównoważone korzyści. Temu właśnie mają służyć publiczne środki. Jeśli zważyć, że dochody budżetu województwa opolskiego w roku 2008 wyniosły 388 882 623⁶ PLN, a średnioroczny budżet RPO WO 2007-2013 wynosi 260 091 707 PLN⁷, co stanowi prawie 2/3 własnych środków, to trzeba pamiętać, że jest to sytuacja niepowtarzalna.

⁶ Uchwała nr x1v14/162/2007 Sejmiku województwa Opolskiego z dn. 20.12.2007

⁷ Budżet RPO WO 2007-2013 wynosi 502 523 310 EURO, a kurs EURO z dn. 20.12.2007 wynosi 3,6230

Obecny okres finansowania polskich regionów ze środków Unii Europejskiej jest wyjątkowo korzystny. Trwająca dyskusja w Komisji Europejskiej i całej Europie nad przyszłości polityki spójności i finansowania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego prowadzi do wniosku, że jest mało prawdopodobne, aby Polska otrzymała pomoc z UE na porównywalnym poziomie, raczej należy się liczyć z tym, że będzie ona znacząco niższa. Warto więc skoncentrować wysiłki na jak najlepszym zagospodarowaniu posiadanych środków i narzędzi w ramach RPO WO 2007-2013 dla zabezpieczenia się na okres po roku 2013. Polityki horyzontalne są najlepszym sojusznikiem w tych zmaganiach.

REKOMENDACJA 18

Rekomendowane jest zainicjowanie przez IZ RPO WO 2007-2013 szerokiej społecznej dyskusji nad wdrażaniem polityk horyzontalnych z uwzględnieniem perspektywy rozwoju regionu po 2013 roku.

WNIOSEK 19

Konieczna jest zmiana podejścia KM, IZ, IP2 RPO WO 2007-2012 do finansowania inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013 z krótkookresowego, którego głównym motywem są kwestie finansowe - na długofalowy, zrównoważony i podejmujący działania, wpisujące się w zintegrowane polityki horyzontalne.

Zespół ewaluacyjny podkreśla konieczność łączenia działań, przypisywanych do konkretnych polityk horyzontalnych. System społeczno-gospodarczy jest integralną całością, a każde działanie inwestycyjne pociąga za sobą bezpośrednie lub pośrednie skutki dla środowiska naturalnego, dla społeczeństwa i gospodarki. Nie należy traktować rozwoju społeczeństwa informacyjnego w oderwaniu od kwestii środowiskowych czy społecznych. Nie można promować równości szans bez działań gospodarczych, a te zawsze wnoszą zmiany w środowisku naturalnym. Jednocześnie członkowie zespołu ewaluacyjnego zdają sobie sprawę z ogromu bieżących potrzeb w województwie opolskim i całej Polsce. Jednak warto spożytkować RPO WO 2007-2013 zgodnie z zasadami polityk horyzontalnych, ponieważ pozwoli to zbudować potencjał społeczno-ekonomiczny na przyszłe okresy.

REKOMENDACJA 19

/Tożsama z rekomendacją 18/

WNIOSEK 20

Brakuje spójności i zaangażowania we wdrażanie polityk horyzontalnych w całokształcie działań UMWO z realizacją RPO WO 2007-2013.

Działania związane z wdrażaniem RPO WO 2007-2013 implikują zmiany na poziomie operacyjnym oraz strategicznym w IZ i IP2 RPO WO 2007-2013. Nie są zauważalne równoległe zmiany w całości kształcie działań UMWO

REKOMENDACJA 20

Rekomenduje się zaadaptowanie rozwiązań wynikających z realizacji polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 do całości kształtu działań UMWO

Uwagi i wnioski końcowe

Badanie ewaluacyjne pokazało, że stopień zrozumienia i akceptacji dla europejskich polityk horyzontalnych jest różny tak w zależności od badanej grupy, jak i w odniesieniu do konkretnej polityki.

W sposób naturalny, w pełni akceptowana jest na poziomie deklaracyjnym, jak i w znacznym stopniu na poziomie indywidualnych postaw i zachowań polityka horyzontalna **ochrony środowiska**.

Akceptowana, ale niedostatecznie wprowadzana w życie jest polityka w zakresie **rozwoju społeczeństwa informacyjnego**. Jej znaczenie jest rozumiane i doceniane, lecz wdrożenie pozostawia się na przyszłość.

We wszystkich grupach respondentów brak prawidłowego rozumienia i realnej akceptacji dla polityki równości szans, a zwłaszcza równego traktowania kobiet i mężczyzn. Polityka **równości szans** sprawia wszystkim badanym grupom największy problem. Jak to zostało opisane we wprowadzeniu do niniejszego raportu, pojęcie „gender mainstreaming” oznacza włączanie problematyki płci do głównego nurtu działań rozwojowych i ma głęboki sens społeczno-ekonomiczny. Polityka równości szans powinna być obecna w RPO WO 2007-2013, nie pomimo, że jest to program o charakterze inwestycyjnym, lecz właśnie dlatego, że program ten w największym stopniu może przyczynić się do aktywizacji zawodowej i udziału w życiu społeczno-gospodarczym regionu grup zagrożonych marginalizacją społeczną. Grupy te mogą być albo ciężarem dla regionu, albo jego dodatkowym kapitałem.

Polityka równości szans w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, innego niż dominujące wyznania, czy orientacji seksualnej jest deklaracyjnie lepiej rozumiana i oceniana niż równość kobiet i mężczyzn.

Zdaniem zespołu ewaluacyjnego wynika to z następujących faktów:

- problemy osób niepełnosprawnych mają stosowne uregulowania legislacyjne i towarzyszące im regulacje wykonawcze, od maja 1991 istnieje Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób

Niepełnosprawnych i jego oddziały wojewódzkie, które z jednej strony wspierają osoby niepełnosprawne, a z drugiej popularyzują tematykę ochrony praw tej grupy w społeczeństwie i gospodarce. Zatem kwestia równości szans osób niepełnosprawnych jest znana i powszechnie akceptowana.

- problematyka równości szans w obszarze wyznania, orientacji seksualnej na poziomie deklaracyjnym nie budzi społecznych zastrzeżeń – respondenci badania rozumieją i akceptują potrzebę tolerancji.
- wszystkie grupy respondentów wyrażają zrozumienie i akceptację dla polityki równego traktowania kobiet i mężczyzn. Jednak w odróżnieniu od wyżej opisanych grup – równość szans kobiet i mężczyzn wyznacza praktyczne i realne zadania dla interesariuszy RPO WO 2007-2013, a wypełnienie ich wymaga nie tylko zmiany świadomości, lecz podjęcia konkretnych działań, które pociągają za sobą np. zmiany organizacji pracy i koszty finansowe.

Zespół ewaluacyjny wnioskuje więc, że respondentom badania dużo łatwiej jest deklorować gotowość do akceptowania równości szans w odniesieniu do osób niepełnosprawnych (procedury i standardy w tym zakresie są obecne w życiu społeczno-gospodarczym od 18 lat), mniejszości wyznaniowych i seksualnych – te grupy stanowią niewielki odsetek społeczeństwa i w związku z tym skala problemu jest porównywalna do skali społeczno-ekonomicznej tych zjawiska niż do kobiet. Równość szans kobiet i mężczyzn ma charakter totalny – dotyczy całego społeczeństwa, w związku z tym stwarza największe problemy w wymiarze jakościowym i ilościowym.

9.2. Tabela rekomendacji

Poniższa tabela rekomendacji jest zgodna ze wzorem tabeli wdrażania rekomendacji Krajowej Jednostki Oceny i zawiera wnioski na bazie zidentyfikowanych problemów oraz odniesienie do miejsca w raporcie, proponowane rekomendacje, adresata rekomendacji, sposób ich wdrożenia oraz termin realizacji, co powinno pozwolić na ewentualne praktyczne zastosowanie się do nich. Ewaluator podaje własne sugestie i propozycje konkretnych zapisów lub decyzji, pozostawiając IZ RPO WO 2007-2013 decyzję, co do wdrożenia - w całości, w części, bądź odrzuceniu rekomendacji.

Wprowadzono podział rekomendacji w zależności od stopnia ich ważności: rekomendacje horyzontalne uwzględniają rozwój regionalny w długiej perspektywie, wykraczającej poza okres programowania 2007-2013, rekomendacje kluczowe, dotyczą najistotniejszych kwestii procesu zarządzania RPO WO 2007-2013 oraz rekomendacje operacyjne, które odnoszą się do bieżącego wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.

Lp.	Wniosek /strona w raporcie/	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin realizacji
Część A - rekomendacje operacyjne					
1.	Kadra zarządzająca IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 oraz pracownicy tych instytucji dysponują wiedzą teoretyczną na temat poszczególnych polityk horyzontalnych, jednak brakuje pogłębionej wiedzy na temat możliwości integrowania polityk oraz znajomości praktycznych przykładów wdrożenia polityk horyzontalnych. str. 44	Dla ugruntowania wiedzy teoretycznej rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla kadry zarządzającej i pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 na temat możliwości integrowania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Organizacja szkoleń	I kwartał 2010
2.	Członkowie KM RPO WO 2007-2013 dysponują zróżnicowaną wiedzą teoretyczną na temat polityk horyzontalnych, ale nie znają praktycznych przykładów wdrażania polityk horyzontalnych. Str. 37	Dla uporządkowania i pogłębienia wiedzy członków KM RPO WO 2007-2013 rekomenduje się zorganizowanie szkolenia dla członków KM RPO WO 2007-2013 na temat polityk horyzontalnych i prezentacji praktycznych przykładów ich wdrożenia.	IZ RPO WO 2007-2013 KM WO 2007-2013	Organizacja szkoleń	II kwartał 2010
3.	Członkowie KKOW RPO WO 2007-2013 dysponują niewystarczającą wiedzą na temat polityk horyzontalnych. Str. 70	Rekomenduje się przeprowadzenie cyklu specjalistycznych szkoleń dla członków KKOW RPO WO 2007-2013, poświęconych politykom horyzontalnym oraz procedurom oceniania wniosków pod kątem realizacji polityk horyzontalnych.	IZ RPO WO 2007-2013	Organizacja szkoleń	I kwartał 2010
4.	Polityka informacyjna IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO	Rekomenduje się opracowanie procedur przygotowywania	IZ RPO WO 2007-2013	Opracowanie	I kwartał 2010

	WO 2007-2013 na temat polityk horyzontalnych jest niedostatecznie dopasowana do potrzeb wnioskodawców. Str.79	informacji na temat polityk horyzontalnych dla wnioskodawców, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb wnioskodawców.	IP2 RPO WO 2007-2013	wewnętrznych wytycznych dla sposobu informowania wnioskodawców nt. polityk horyzontalnych lub/i uzupełnienie istniejących dokumentów w zakresie realizowanej polityki informacyjnej w obszarze RPO WO 2007-2013.	
5.	Znajomość polityki horyzontalnej ochrony środowiska niedostatecznie przekłada się na postawy osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013. Str. 49-51	Rekomenduje się zaktualizowanie i rozszerzenie lub wprowadzenie szeregu praktycznych, wewnętrznych zasad organizujących pracę IZ i IP2, KM RPO WO 2007-2013 przyczyniających się do utrwalania postaw i tworzenia pozytywnych wzorców do naśladowania, takich jak: - dwustronne drukowanie dokumentów i korespondencji na papierze ekologicznym; - segregacja odpadów; - stopniowa wymiana żarówek na energooszczędne.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Opracowanie wewnętrznych wytycznych	II kwartał 2010
6.	Znajomość polityki horyzontalnej rozwoju społeczeństwa informacyjnego niedostatecznie przekłada się na postawy osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013. Str.52-55	Rekomenduje się zaktualizowanie i rozszerzenie lub wprowadzenie szeregu praktycznych, wewnętrznych zasad organizujących pracę IZ i IP2, KM RPO WO 2007-2013 przyczyniających się do utrwalania postaw i tworzenia pozytywnych wzorców do naśladowania, takich jak: - dopasowanie generatora wniosków do wszystkich typów przeglądarek; - elektroniczny obieg dokumentów wewnętrznych z zastrzeżeniem, aby drukować je tylko w nieodzownych sytuacjach; - zasada korespondencji z członkami KM RPO WO 2007-2013 tylko w wersji elektronicznej; - rozbudowanie strony internetowej www.rpo.opolskie.pl i www.ocrg.opolskie.pl o przykłady zrealizowanych inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013, które realizują zintegrowane polityki horyzontalne.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Opracowanie wewnętrznych wytycznych	II kwartał 2010
7.	Znajomość polityki horyzontalnej równości szans niedostatecznie przekłada się na postawy osób zaangażowanych w proces zarządzania RPO WO 2007-2013. Str. 53-54	Rekomenduje się zaktualizowanie i rozszerzenie lub wprowadzenie szeregu praktycznych, wewnętrznych zasad organizujących pracę IZ i IP2, KM RPO WO 2007-2013 przyczyniających się do utrwalania postaw i tworzenia pozytywnych wzorców do naśladowania, takich jak: - przegląd dokumentów kadrowych pod kątem polityki równości szans, a przede wszystkim równego traktowania kobiet i mężczyzn; - wprowadzenie ułatwień w kontaktach z IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 dla osób starszych.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Opracowanie wewnętrznych wytycznych	II kwartał 2010
8.	Stopień upowszechnienia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 wśród wnioskodawców jest niewystarczający.	Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat polityk horyzontalnych w mediach regionalnych z prezentacją dobrych praktyk.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Zaplanowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej	II kwartał 2010

	Str. 86			w mediach regionalnych	
9.	Wnioskodawcy RPO WO 2007-2013 nie znają przykładów zrealizowanych inwestycji, kompleksowo uwzględniających zasady polityk horyzontalnych. Str. 86	Rekomenduje się zebranie i utworzenie bazy przykładów inwestycji zrealizowanych w województwie opolskim, w Polsce i Unii Europejskiej, które kompleksowo uwzględniają zasady polityk horyzontalnych. Baza powinna zostać umieszczona na stronie www.rpo.opolskie.pl i aktualizowana w miarę pojawiania się przykładów ciekawych wdrożeń polityk horyzontalnych w województwie opolskim.	IZ RPO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Zbudowanie bazy dobrych praktyk w zakresie wdrażania polityk horyzontalnych	II kwartał 2010
10.	Poziom wiedzy na temat polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 – jednostek samorządu terytorialnego jest niewystarczający, a opisy we wnioskach są zdawkowe i powierzchowne. Str. 85	Rekomenduje się przeprowadzenie cyklu dedykowanych szkoleń dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013 – JST ze szczególnym uwzględnieniem osób przygotowujących wnioski oraz służb prawnych.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Organizacja szkoleń	I kwartał 2010
11.	Poziom wiedzy na temat polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 – przedsiębiorców i innych instytucji, a także wśród zewnętrznych podmiotów, sporządzających wnioski na rzecz wnioskodawców jest niewystarczający, a opisy we wnioskach są zdawkowe i powierzchowne. Str. 85	Rekomenduje się przeprowadzenie cyklu dedykowanych szkoleń dla przedsiębiorców i firm konsultingowych na temat zasad stosowania się w wnioskach do RPO WO 2007-2013 do wymagań, związanych z politykami horyzontalnymi.	IP2 RPO WO 2007-2013	Organizacja szkoleń	I kwartał 2010
Część B – rekomendacje kluczowe					
12.	Kadra zarządzająca i pracownicy IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 traktują polityki horyzontalne rozdzielnie i bez dostatecznego zrozumienia, jakie korzyści wynikają z ich wdrażania. Str. 41, 43	Rekomenduje się, aby kadra zarządzająca i pracownicy IZ oraz IP2 RPO WO 2007-2013 koncentrowali się na realnych korzyściach, wynikających z wdrażania polityk horyzontalnych i promowali politykę ochrony środowiska, równości szans i rozwoju społeczeństwa informacyjnego łącznie jako spójne, zintegrowane podejście do wdrażania polityk horyzontalnych.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Opracowanie strategii promocji polityk horyzontalnych z uwzględnieniem promocji korzyści, wynikających ze wdrażania polityk horyzontalnych	Ciągle, począwszy od I kwartału 2010
13.	Polityki horyzontalne, zwłaszcza polityka równości szans i społeczeństwa informacyjnego nie są w pełni wykorzystane do rozwoju instytucjonalnego zarówno IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013, jak i innych podmiotów, m.in. wnioskodawców RPO WO 2007-2013. Str. 41	Rekomenduje się, aby w działaniach upowszechniających polityki horyzontalne IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 akcentowały znaczenie polityk horyzontalnych dla rozwoju instytucji, które je wdrażają.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Opracowanie wewnętrznych zasad upowszechniania inf. nt. korzyści z wdrażania polityk horyzontalnych	Ciągle, począwszy od I kwartału 2010
14.	Dokumenty programowe RPO WO 2007 są w pełni zgodne z zasadami wynikającymi z polityk horyzontalnych. Występuje spójność na poziomie ogółu i szczegółowych wytycznych i procedur, a jedyne zastrzeżenie budzi skąpa interpretacja polityk horyzontalnych np. w Szczegółowym opisie osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 w tym ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WO 2007-2013 oraz Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.	Rekomenduje się rozwinięcie informacji dotyczących polityk horyzontalnych w dokumentach RPO WO 2007-2013, zwłaszcza w Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.	IZ RPO WO 2007-2013 KM RPO WO 2007-2013	Wprowadzenie uzupełnień do kryteriów wyboru projektów i do Vademecum	I kwartał 2010

	Str. 31, 39				
15.	Członkowie KM RPO WO 2007-2013 mają niedostateczną wiedzę na temat korzyści, wynikających z wdrażania polityk horyzontalnych oraz stanu wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 . Str. 38	Rekomenduje się wprowadzenie do porządku obrad KM RPO WO 2007-2013 stałej informacji na temat stanu wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013, a także stałego informowania członków KM RPO WO 2007-2013 na temat wniosków odrzuconych z powodu niespełnienia wymagań polityk horyzontalnych oraz przyczyn odrzucenia.	IZ RPO WO 2007-2013 KM RPO WO 2007-2013	Wpisanie do porządku obrad stałego punktu nt. wdrażania polityk horyzontalnych	I kwartał 2010
16.	Od IZ RPO WO 2007-2013 oczekuje się wiedzy oraz dobrych wzorców do naśladowania w zakresie praktycznego wdrażania polityk horyzontalnych Str. 35, 79	Rekomenduje się opracowanie polityki wizerunkowej dla IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 z prezentowaniem mieszkańcom WO wdrożonych praktycznych rozwiązań, zgodnych z politykami horyzontalnymi.	IZ RPO WO 2007-2013	Wprowadzenie zasad kultury pracy zgodnej z politykami horyzontalnymi	Począwszy od I kwartału 2010
17.	Wnioskodawcy traktują polityki horyzontalne jako biurokratyczny wymóg i nie doceniają korzyści stosowania się do nich. Str. 85	Rekomenduje się podnoszenie świadomości wnioskodawców w zakresie polityk horyzontalnych poprzez koncentrowanie uwagi wszystkich instytucji zaangażowanych w zarządzanie i ich wdrażanie na kwestiach korzyści, a nie technicznych zapisów.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Promowanie informacji nt. korzyści z wdrażania polityk horyzontalnych	Począwszy od I kwartału 2010
18.	Poziom akceptacji dla zasad polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013 wyrażany poprzez ich postawy jest stosunkowo niski. Str. 87	Rekomenduje się prowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej podnoszącej świadomość wśród wnioskodawców i mieszkańców województwa opolskiego na temat korzyści ze stosowania polityk horyzontalnych wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	IZ RPO WO 2007-2013 IP2 RPO WO 2007-2013	Promowanie informacji nt. korzyści z wdrażania polityk horyzontalnych	Począwszy od I kwartału 2010
19.	Poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów RPO WO 2007-2013 może promować projekty, które będą w sposób holistyczny obejmować polityki horyzontalne i dzięki temu w sposób długofalowy przyczynić się do zrównoważonego rozwoju regionalnego.	Rekomenduje się zweryfikowanie kryteriów wyboru projektów pod kątem promowania zintegrowanego podejścia do wdrażania polityk horyzontalnych w planowanych inwestycjach.	IZ RPO WO 2007-2013	Wprowadzenie dodatkowych kryteriów wyboru projektów, premiujących zintegrowane działania, zgodne z zasadami polityk horyzontalnych	I kwartał 2010
Część C – rekomendacje horyzontalne					
20.	Brakuje zintegrowanego podejścia do wdrażania polityk horyzontalnych rozumianego jako harmonijne łączenie wszystkich polityk horyzontalnych na poziomie zarządzania RPO WO 2007-2013 i w okresie po 2013 roku oraz przedstawienia korzyści z wdrażania polityk horyzontalnych na poziomie regionu, miejsca pracy i w życiu prywatnym.	Rekomendowane jest zainicjowanie przez IZ RPO WO 2007-2013 szerokiej społecznej dyskusji nad wdrażaniem polityk horyzontalnych z uwzględnieniem perspektywy rozwoju regionu po 2013 roku.	IZ RPO WO 2007-2013 KM RPO WO 2007-2013	Przeprowadzenie społecznej dyskusji nad wdrażaniem polityk horyzontalnych i perspektyw rozwojowych regionu po 2013 roku	Od I kwartału 2010
21.	Konieczna jest zmiana podejścia KM, IZ, IP2 RPO WO 2007-2013 do finansowania inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013 z krótkookresowego, którego głównym motywem są kwestie finansowe - na długofalowy, zrównoważony i podejmujący działania, wpisujące się w polityki horyzontalne.	Rekomendowane jest zainicjowanie przez IZ RPO WO 2007-2013 szerokiej społecznej dyskusji nad wdrażaniem polityk horyzontalnych z uwzględnieniem perspektywy rozwoju regionu po 2013 roku.	IZ RPO WO 2007-2013 KM RPO WO 2007-2013	Przeprowadzenie społecznej dyskusji nad wdrażaniem polityk horyzontalnych i perspektyw rozwojowych regionu po 2013 roku	Od I kwartału 2010
22.	Brakuje spójności i zaangażowania we wdrażanie polityk horyzontalnych w całokształcie działań UMWO z realizacją RPO WO 2007-2013.	Rekomenduje się zaadaptowanie rozwiązań wynikających z realizacji polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013 do całokształtu działań UMWO, m.in. zgodnie z rekomendacjami nr 5, 6, 7.	UMWO IZ RPO WO 2007-2013	Opracowanie wewnętrznych wytycznych	Od I kwartału 2010

10. ZAŁĄCZNIKI

10.1. Pytania ankietowe CAWI dla pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013

Poniżej przedstawiamy pytania wykorzystane w kwestionariuszu ankiety CAWI.

Na początku kwestionariusza zostanie zamieszczona następująca informacja:

„Prosimy o wypełnienie poniższej ankiety realizowanej w ramach badania ewaluacyjnego pt. *Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013*. Badanie jest współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz środków budżetu województwa opolskiego w ramach pomocy technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.

Celem ankiety jest ocena wdrożenia polityk horyzontalnych, w szczególności ochrony środowiska, równości szans, społeczeństwa informacyjnego oraz wskazanie elementów, które przyczynią się do właściwego i kompleksowego wdrożenia tych polityk w realizacji RPO WO 2007-2013.

System przesyłania ankiet gwarantuje Państwu pełną anonimowość.”

1. W Pani/Pana opinii kwestia równości szans stanowi w Polsce:
 - Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania

2. Jaka jest Pani/Pana wiedza na temat problematyki równego statusu kobiet i mężczyzn?
(1 - brak wiedzy, 6 - bardzo dobra)

1_____2_____3_____4_____5_____6

3. Proszę o zaznaczenie, która, z poniższych opcji według Pani/Pana odnosi się do kwestii równości szans
 - Równość szans kobiet i mężczyzn
 - Równość osób niepełnosprawnych
 - Równość mieszkańców obszarów wiejskich
 - Równość osób wykluczonych społecznie na rynku pracy
 - Inne, proszę wymienić

4. Czy zasada równego traktowania płci jest przestrzegana w Pani/Pana środowisku pracy?
 - Tak

- Nie
 - Nie mam zdania
5. Czy zauważył/a Pani/Pan oznaki dyskryminacji w swoim miejscu pracy? Jeśli tak, to jakie?
(można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
- Nie zauważyłem/am
 - Tak, ze względu na płeć
 - Tak, ze względu na niepełnosprawność
 - Tak, ze względu na orientację seksualną
 - Tak, ze względu na macierzyństwo
 - Tak, ze względu na wygląd
 - Tak, ze względu na wiek
 - Tak, ze względu na wykształcenie
 - Tak, ze względu na pochodzenie
 - Tak, ale z innych względów
6. Czy w Pani/Pana pracy jest przestrzegana zasada równouprawnienia w kwestii zarobków?
- Tak
 - Nie
 - Nie wiem
7. Które z poniżej wymienionych aspektów uważa Pani/Pan za odnoszące się do polityki równości szans? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
- Równość wynagrodzeń za wykonywanie takiej samej pracy,
 - Równość traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie ubezpieczeń społecznych,
 - Równość w zakresie dostępu do zatrudnienia, szkolenia zawodowego, awansu i warunków pracy,
 - Łączenie obowiązków domowych i pracy zawodowej,
 - Przeciwdziałanie bezrobociu grup dyskryminowanych,
 - Żadne z powyższych,
 - Nie wiem.

8. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„W ramach funduszy strukturalnych zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn muszą być przestrzegane w projektach „miękkich”, ale niekoniecznie w projektach inwestycyjnych, polegających np. na budowie drogi.”
- Prawda
 Fałsz
 Nie wiem
9. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Równość wynagrodzeń oznacza, że pracodawca nie może dopuszczać do jakiegokolwiek formy dyskryminacji w odniesieniu do wszystkich składników wynagrodzenia.”
- Prawda
 Fałsz
 Nie wiem
10. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Pracodawca może ustalać różny poziom premii i nagród, stosując jako kryterium wiek pracownika.”
- Prawda
 Fałsz
 Nie wiem
11. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Polityka równości szans pozwala pracodawcom na tworzenie specjalnych kryteriów wobec kobiet i mężczyzn w zakresie poszczególnych stopni hierarchii zawodowej.”
- Prawda
 Fałsz
 Nie wiem
12. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Pracodawca ma obowiązek zapewniania szczególnych warunków kobietom, które niedawno rodziły lub karmią piersią.”
- Prawda
 Fałsz
 Nie wie

13. Kwestia ochrony środowiska stanowi w Polsce :
- Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania
14. Które z poniżej wymienionych zagadnień odnoszą się do ochrony środowiska? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
- System zarządzania EMAS
 - Protokół z Kioto
 - Zrównoważony rozwój
 - Podnoszenie jakości życia obywateli z uwzględnieniem zachowania otoczenia w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń
 - Żadne z powyższych
 - Nie wiem
15. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Podmioty wdrażające innowacyjne, nowe technologie mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Funduszy Strukturalnych pomimo ich negatywnego wpływu na środowisko.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem
16. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Zasada zrównoważonego rozwoju polega na podporządkowaniu aspektów społecznych i ekonomicznych ochronie środowiska”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem
17. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Wspólnotowe prawo ochrony środowiska obejmuje ochronę przed hałasem.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem

18. W jakim stopniu jest dla Pani/Pana ważny czynnik ekologiczny przy dokonywaniu prywatnych decyzji zakupowych?
- Nie zwracam uwagi na te kwestie
 - Czasami biorę te czynniki pod uwagę
 - Często moje decyzje są uzależnione od tych aspektów
 - Zawsze biorę pod uwagę czynnik ekologiczny.
19. Które z poniższych działań wykonuje Pani/Pan na co dzień?
- Segreguję śmieci
 - Ograniczam jazdę samochodem do niezbędnego minimum
 - Używam ekologicznych środków czystości
 - Wyłączam sprzęt z trybu czuwania
 - Żadne z powyższych
 - Inne, jakie
20. Czy w Pani/Pana miejscu pracy zwraca się uwagę na ochronę środowiska?
- Tak
 - Nie
 - Nie wiem
21. Jeśli tak, to w jaki sposób się to przejawia? Proszę podać przykłady.
22. Jeśli nie, to co Panią/Pana najbardziej razi? Proszę podać przykłady.
23. Kwestia rozwoju społeczeństwa informacyjnego stanowi w Polsce
- Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania
24. Które z poniżej wymienionych kwestii odnoszą się do społeczeństwa informacyjnego?
- Praca na odległość
 - Nauczanie na odległość
 - Zdalna opieka medyczna
 - Zakupy w sklepach internetowych

- Zdalne zarządzanie działalnością gospodarczą
- Zdalny dostęp do administracji państwowej
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

25. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Instytucje zarządzające funduszami europejskimi mogą wymagać, aby beneficjenci posiadali oprogramowanie konkretnego producenta, np. MS Word. „

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

26. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Cechą społeczeństwa informacyjnego jest wysokorozwinięty sektor usług.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

27. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Rozwój e-Usług prowadzi do powstania miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

28. Jak często korzysta Pani/Pan z usług elektronicznych?

	nigdy	rzadko	często	bardzo często
Usługi bankowe				
Portal medyczny				
Księgarnia				
Elektroniczna skrzynka podawcza				
Skrzynka mailowa				
Komunikatory internetowe (Skype, GG)				

29. Jakie są Pani/Pana umiejętności korzystania z wymienionych poniżej narzędzi?
(0 – brak umiejętności, 1 – słabo, 6 – b. dobrze)

	0	1	2	3	4	5	6
Word							
Excel							
Paint							
Power Point							
Przeglądarki internetowe							

30. W jakim stopniu normy postępowania przyjęte w Pani/Pana miejscu pracy sprzyjają promowaniu poszczególnych kwestii horyzontalnych?

	nie sprzyja	słabo	średnio	dobrze	bardzo sprzyja
Równość szans					
Ochrona środowiska					
Społeczeństwo informacyjne					

31. Jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie przełożonych w kreowanie warunków dla praktycznego zastosowania kwestii horyzontalnych w miejscu pracy?

- Duże zaangażowanie
 Umiarkowane zaangażowanie
 Słabe zaangażowanie
 Brak zaangażowania
 Nie mam zdania

32. Jak ocenia Pani/Pan politykę informacyjną prowadzoną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego na temat polityk horyzontalnych?

(0 – brak polityki informacyjnej, 1-słaba, 6 – bardzo dobra)

	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans							
Ochrona środowiska							
Społeczeństwo informacyjne							

33. Jak ocenia Pani/Pan politykę informacyjną prowadzoną przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki na temat polityk horyzontalnych?

(0 – brak polityki informacyjnej, 1-słabo, 6 – bardzo dobrze)

	Nie wiem	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans								
Ochrona środowiska								
Społeczeństwo informacyjne								

34. Jak często czerpie Pani/Pan informacje na temat polityk horyzontalnych z:

	Nigdy	Rzadko	Czasami	Często	Bardzo często
Dzienników Ustaw, dokumentów unijnych?					
wewnętrznego opracowania Urzędu Marszałkowskiego?					
opracowań w Internecie?					
rozmów z współpracownikami?					
informacji od przełożonego?					
szkolenia?					

35. Proszę wymienić inne źródła, z których czerpie Pani/Pan informacje na temat polityk horyzontalnych

36. Czy szkolenia w zakresie polityk horyzontalnych, w których brał/a Pani/Pan udział przyczyniły się do podniesienia praktycznych umiejętności w obszarze Pani/Pana stanowiska pracy?

- Tak
- Nie
- Trudno powiedzieć
- Nie brałam/em udziału w szkoleniach z zakresu polityk horyzontalnych.

37. W szkoleniach na temat jakich polityk horyzontalnych chciałby/aby Pani/Pan wziąć udział?

- Ochrona środowiska
- Równość szans
- Społeczeństwo informacyjne
- Nie chcę brać udziału w szkoleniach z zakresu polityk horyzontalnych
- Dodatkowe uwagi

38. Czy zna Pani/Pan dobre przykłady wdrażania zasad polityk horyzontalnych z innych regionów lub krajów?
- Tak (proszę podać jakie)
- Nie
- Nie wiem
39. Czy ma Pan/Pani kontakt z wnioskodawcami wynikający z Pani/Pana zakresy obowiązków służbowych?
- Tak
- Nie
40. Czy w Pani/Pana opinii wnioskodawcy w ramach RPO WO 2007-2013 mają problemy z zastosowaniem w praktyce polityk horyzontalnych?
- Tak
- Nie
- Nie wiem
41. Która z polityk horyzontalnych w Pani/Pana opinii sprawia wnioskodawcom najwięcej problemów?
- Równość szans
- Ochrona środowiska
- Społeczeństwo informacyjne
- Nie wiem
42. Jaka jest Pani/Pan opinia na temat wiedzy wnioskodawców w zakresie praktycznego stosowania polityk horyzontalnych?
(0 – brak wiedzy, 1-słaba, 6 – bardzo dobra)

	Nie wiem	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans								
Ochrona środowiska								
Społeczeństwo informacyjne								

10.2. Pytania ankietowe CAWI dla członków KKOW RPO WO 2007-2013

1. W Pani/Pana opinii kwestia równości szans jest w Polsce:
 - Bardzo ważną kwestią
 - Ważną kwestią
 - Mało ważną kwestią
 - Nieważną kwestią
 - Nie mam zdania

2. Jaka jest Pani/Pana wiedza na temat problematyki równego statusu kobiet i mężczyzn?
(1 - brak wiedzy, 6 - bardzo dobra)
1_____2_____3_____4_____5_____6

3. Czy zasada równego traktowania płci jest przestrzegana w Pani/Pana otoczeniu?
 - Tak
 - Nie
 - Nie mam zdania

4. Czy zauważył/a Pani/Pan oznaki dyskryminacji w swoim otoczeniu? Jeśli tak, to jakie? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
 - Nie zauważyłem/am
 - Tak, ze względu na płeć
 - Tak, ze względu na niepełnosprawność
 - Tak, ze względu na orientację seksualną
 - Tak, ze względu na macierzyństwo
 - Tak, ze względu na wygląd
 - Tak, ze względu na wiek
 - Tak, ze względu na wykształcenie
 - Tak, ze względu na pochodzenie
 - Tak, ale z innych względów

5. Które z poniżej wymienionych aspektów uważa Pani/Pan za odnoszące się do polityki równości szans? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
 - Równość wynagrodzeń za wykonywanie takiej samej pracy,

- Równość traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie ubezpieczeń społecznych,
- Równość w zakresie dostępu do zatrudnienia, szkolenia zawodowego, awansu i warunków pracy,
- Łączenie obowiązków domowych i pracy zawodowej,
- Przeciwdziałanie bezrobociu grup dyskryminowanych.

6. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„W ramach funduszy strukturalnych zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn muszą być przestrzegane w projektach „miękkich”, ale niekoniecznie w projektach inwestycyjnych, polegających np. na budowie drogi.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

7. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Równość wynagrodzeń oznacza, że pracodawca nie może dopuszczać do jakiegokolwiek formy dyskryminacji w odniesieniu do wszystkich składników wynagrodzenia.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

8. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Pracodawca może ustalać różny poziom premii i nagród, stosując jako kryterium wiek pracownika.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

9. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Polityka równości szans pozwala pracodawcom na tworzenie specjalnych kryteriów wobec kobiet i mężczyzn w zakresie poszczególnych stopni hierarchii zawodowej.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

10. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Pracodawca ma obowiązek zapewniania szczególnych warunków kobietom, które niedawno urodziły lub karmią piersią.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem
11. Kwestia ochrony środowiska stanowi w Polsce:
- Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania
12. Które z poniżej wymienionych zagadnień odnoszą się do ochrony środowiska? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
- System zarządzania EMAS
 - Protokół z Kioto
 - Zrównoważony rozwój
 - Podnoszenie jakości życia obywateli z uwzględnieniem zachowania otoczenia w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń
 - Żadne z powyższych
 - Nie wiem
13. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Podmioty wdrażające innowacyjne, nowe technologie mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Funduszy Strukturalnych pomimo ich negatywnego wpływu na środowisko.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem
14. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Zasada zrównoważonego rozwoju polega na podporządkowaniu aspektów społecznych i ekonomicznych ochronie środowiska.”
- Prawda

- Fałsz
 - Nie wiem
15. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Wspólnotowe prawo ochrony środowiska obejmuje ochronę przed hałasem.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem
16. W jakim stopniu jest dla Pani/Pana ważny czynnik ekologiczny przy dokonywaniu prywatnych decyzji zakupowych?
- Nie zwracam uwagi na te kwestie
 - Czasami biorę te czynniki pod uwagę
 - Często moje decyzje są uzależnione od tych aspektów
 - Zawsze biorę pod uwagę czynnik ekologiczny.
17. Które z poniższych działań wykonuje Pani/Pan na co dzień?
- Segreguję śmieci
 - Ograniczam jazdę samochodem do niezbędnego minimum
 - Używam ekologicznych środków czystości
 - Wyłączam sprzęt z trybu czuwania
 - Żadne z powyższych
 - Inne, jakie
18. Kwestia rozwoju społeczeństwa informacyjnego stanowi w Polsce:
- Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania
19. Które z poniżej wymienionych kwestii odnoszą się do społeczeństwa informacyjnego?
- Praca na odległość
 - Nauczanie na odległość
 - Zdalna opieka medyczna
 - Zakupy w sklepach internetowych

- Zdalne zarządzanie działalnością gospodarczą
- Zdalny dostęp do administracji państwowej
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

20. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Instytucje zarządzające funduszami europejskimi mogą wymagać, aby beneficjenci posiadali oprogramowanie konkretnego producenta, np. MS Word.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

21. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Cechą społeczeństwa informacyjnego jest wysokorozwinięty sektor usług.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

22. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Rozwój e-Usług prowadzi do powstania miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

23. Jak często korzysta Pani/Pan z usług elektronicznych?

	nigdy	rzadko	często	bardzo często
Usługi bankowe				
Portal medyczny				
Księgarnia				
Elektroniczna skrzynka podawcza				
Skrzynka mailowa				
Komunikatory internetowe (Skype, GG)				

1. Jakie są Pani/Pana umiejętności korzystania z wymienionych poniżej narzędzi?

(0 – brak umiejętności, 1 – słabo, 6 – bardzo dobrze)

	0	1	2	3	4	5	6
Word							
Excel							
Paint							
Power Point							
Przeglądarki internetowe							

2. W jakim stopniu RPO WO 2007-2013 sprzyja promowaniu poszczególnych kwestii horyzontalnych?

	nie sprzyja	słabo	średnio	dobrze	bardzo sprzyja
Równość szans					
Ochrona środowiska					
Społeczeństwo informacyjne					

3. Jak ocenia Pan/Pani sposób informowania na temat polityk horyzontalnych wobec członków KKOW przez Urząd Marszałkowski WO? (0 – brak informacji, 1-słabo, 6 – bardzo dobrze)

	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans							
Ochrona środowiska							
Społeczeństwo informacyjne							

4. Czy szkolenia w zakresie polityk horyzontalnych (np. ochrony środowiska), w których brał/a Pani/Pan udział przyczyniły się do poznania praktycznych przykładów ich wdrażania?

- Tak
- Nie
- Trudno powiedzieć
- Nie brałam/em udziału w szkoleniach z zakresu polityk horyzontalnych

5. W szkoleniach na temat jakich polityk horyzontalnych chciałby/aby Pani/Pan wziąć udział?

- Ochrona środowiska
- Równość szans
- Społeczeństwo informacyjne
- Nie chcę brać udziału w szkoleniach na temat polityk horyzontalnych
- Dodatkowe uwagi

6. Czy zna Pani/Pan dobre przykłady wdrażania zasad polityk horyzontalnych z innych regionów lub krajów?

- Tak (poszę podać jakie)
- Nie

Nie wiem

7. Czy w Pani/Pana opinii wnioskodawcy w ramach RPO WO 2007-2013 mają wiedzę na temat praktycznych przykładów zastosowania polityk horyzontalnych?

Tak

Nie

Nie wiem

8. Jak Pani/Pan ocenia swoją wiedzę na temat polityk horyzontalnych?

(0 – brak wiedzy, 1-słaba, 6 – bardzo dobrze)

	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans							
Ochrona środowiska							
Spółeczeństwo informacyjne							

9. Z którą z poniższych opinii dotyczących kryteriów oceny wniosków w zakresie polityk horyzontalnych Pani/Pan się zgadza?

Kryteria gwarantują wybór projektów zapewniających praktyczne wdrażanie polityk horyzontalnych

Kryteria nie gwarantują wyboru projektów zapewniających praktyczne wdrażanie polityk horyzontalnych

Dodatkowe uwagi

10. Czy w Pani/Pana opinii analiza wniosków pod kątem spełniania kryteriów merytorycznych w zakresie zgodności projektu z politykami horyzontalnymi sprawia oceniającemu trudność?

Tak (proszę podać jakie)

Nie

Nie wiem

11. W których działaniach/poddziałaniach RPO WO 2007-2013 należy szczegółowo badać zgodność wniosku o dofinansowanie z polityką horyzontalną **równości szans**? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)

Poddziałanie 1.3.2 „Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach”

Działanie 2.1 „Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT”

Poddziałanie 3.1.2 „Drogi lokalne”

Działanie 4.2 „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe”

Poddziałanie 5.2.2 „Ambulatoryjna opieka medyczna”

- Działanie 6.2 „Zagospodarowanie terenów zdegradowanych”
- Pomoc techniczna - „Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola”
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

12. W których działaniach RPO WO 2007-2013 należy szczegółowo badać zgodność wniosku o dofinansowanie z polityką horyzontalną **ochrona środowiska**? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)

- Działanie 1.2 „Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości”
- Działanie 2.2 „Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych”
- Działanie 5.3 „Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego”
- Pomoc techniczna - „Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja”
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

13. W których działaniach/poddziałaniach RPO WO 2007-2013 należy szczegółowo badać zgodność wniosku o dofinansowanie z polityką horyzontalną **społeczeństwo informacyjne**? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)

- Poddziałanie 1.4.1 „Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa”
- Podziałanie 3.1.1 „Drogi regionalne”
- Działanie 4.1 „Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami”
- Podziałanie 5.2.1 „Stacjonarna opieka medyczna”
- Działanie 6.1 „Rewitalizacja obszarów miejskich”
- Pomoc techniczna - „Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola”
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

10.3. Pytania ankietowe CAWI dla wnioskodawców RPO WO 2007-2013

1. Kwestia równości szans stanowi w Polsce:
 - Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania

2. Czy w Polsce istnieją stereotypy odnoszące się do roli kobiety? Jeśli tak, to jakie? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
 - Kobieta – matka
 - Kobieta – mniej inteligentna od mężczyzny
 - Kobieta słabsza fizycznie i psychicznie
 - Kobieta gorzej radzi sobie na stanowiskach kierowniczych
 - Inne
 - Nie istnieją

3. Jaka jest Pani/Pana wiedza na temat problematyki równego statusu kobiet i mężczyzn?
(1 - brak wiedzy, 6 - bardzo dobra)

1_____2_____3_____4_____5_____6

4. Czy zasada równego traktowania płci jest przestrzegana w Pani/Pana środowisku pracy?
 - Tak
 - Nie
 - Nie mam zdania

5. Czy zauważył/a Pani/Pan oznaki dyskryminacji w swoim miejscu pracy? Jeśli tak, to jakie?
(można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)
 - Nie zauważyłem/am
 - Tak, ze względu na płeć
 - Tak, ze względu na niepełnosprawność
 - Tak, ze względu na orientację seksualną
 - Tak, ze względu na macierzyństwo

- Tak, ze względu na wygląd
- Tak, ze względu na wiek
- Tak, ze względu na wykształcenie
- Tak, ze względu na pochodzenie
- Tak, ale z innych względów

6. Które z poniżej wymienionych aspektów uważa Pani/Pan za odnoszące się do polityki równości szans? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)

- Równość wynagrodzeń za wykonywanie takiej samej pracy,
- Równość traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie ubezpieczeń społecznych,
- Równość w zakresie dostępu do zatrudnienia, szkolenia zawodowego, awansu i warunków pracy,
- Łączenie obowiązków domowych i pracy zawodowej,
- Przeciwdziałanie bezrobociu grup dyskryminowanych,
- Żadne z powyższych,
- Nie wiem

7. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„W ramach funduszy strukturalnych zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn muszą być przestrzegane w projektach „miękkich” (np. szkoleniowych), ale niekoniecznie w projektach inwestycyjnych, polegających np. na budowie drogi.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

8. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Równość wynagrodzeń oznacza, że pracodawca nie może dopuszczać do jakiegokolwiek formy dyskryminacji w odniesieniu do wszystkich składników wynagrodzenia.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

9. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Pracodawca może ustalać różny poziom premii i nagród, stosując jako kryterium wiek pracownika.”

- Prawda

- Fałsz
- Nie wiem

10. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Polityka równości szans pozwala pracodawcom na tworzenie specjalnych kryteriów wobec kobiet i mężczyzn w zakresie poszczególnych stopni hierarchii zawodowej.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

11. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Pracodawca ma obowiązek zapewniania szczególnych warunków kobietom, które niedawno rodziły lub karmią piersią.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

12. Kwestia ochrony środowiska stanowi w Polsce:

- Bardzo ważną kwestię
- Ważną kwestię
- Mało ważną kwestię
- Nieważną kwestię
- Nie mam zdania

13. Które z poniżej wymienionych zagadnień odnoszą się do ochrony środowiska? (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję)

- System zarządzania EMAS
- Protokół z Kioto
- Zrównoważony rozwój
- Podnoszenie jakości życia obywateli z uwzględnieniem zachowania otoczenia w jak najlepszym stanie dla przyszłych pokoleń
- Żadne z powyższych
- Nie wiem

14. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Podmioty wdrażające innowacyjne, nowe technologie mogą otrzymać dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007-2013 pomimo ich negatywnego wpływu na środowisko.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

15. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Zasada zrównoważonego rozwoju polega na podporządkowaniu aspektów społecznych i ekonomicznych ochronie środowiska.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

16. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:

„Wspólnotowe prawo ochrony środowiska obejmuje ochronę przed hałasem.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

17. W jakim stopniu jest dla Pani/Pana ważny czynnik ekologiczny przy dokonywaniu prywatnych decyzji zakupowych?

- Nie zwracam uwagi na te kwestie
- Czasami biorę te czynniki pod uwagę
- Często moje decyzje są uzależnione od tych aspektów
- Zawsze biorę pod uwagę czynnik ekologiczny.

18. Które z poniższych działań wykonuje Pani/Pan na co dzień?

- Segreguję śmieci
- Ograniczam jazdę samochodem do niezbędnego minimum
- Używam ekologicznych środków czystości
- Wyłączam sprzęt z trybu czuwania
- Żadne z powyższych
- Inne, jakie

19. Czy w Pani/Pana miejscu pracy zwraca się uwagę na ochronę środowiska?
- Tak
 - Nie
 - Nie wiem
20. W jaki sposób się to przejawia? Proszę podać przykłady.
21. Kwestia społeczeństwa informacyjnego stanowi w Polsce
- Bardzo ważną kwestię
 - Ważną kwestię
 - Mało ważną kwestię
 - Nieważną kwestię
 - Nie mam zdania
22. Które z poniżej wymienionych kwestii odnoszą się do społeczeństwa informacyjnego?
- Praca na odległość
 - Nauczanie na odległość
 - Zdalna opieka medyczna
 - Zakupy w sklepach internetowych
 - Zdalne zarządzanie działalnością gospodarczą
 - Zdalny dostęp do administracji państwowej
 - Żadne z powyższych
 - Nie wiem
23. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Instytucje zarządzające funduszami europejskimi mogą wymagać, aby beneficjenci posiadali oprogramowanie konkretnego producenta, np. MS Word.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem
24. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
„Cechą społeczeństwa informacyjnego jest wysokorozwinięty sektor usług.”
- Prawda
 - Fałsz
 - Nie wiem

25. Proszę o zaznaczenie prawda lub fałsz dla poniższego stwierdzenia:
 „Rozwój e-Usług prowadzi do powstania miejsc pracy w nowych sektorach gospodarki.”

- Prawda
- Fałsz
- Nie wiem

26. Jak często korzysta Pani/Pan z usług elektronicznych?

	nigdy	rzadko	często	bardzo często
Usługi bankowe				
Portal medyczny				
Księgarnia				
Elektroniczna skrzynka podawcza				
Skrzynka mailowa				
Komunikatory internetowe (Skype, GG)				

27. Jakie są Pani/Pana umiejętności korzystania z wymienionych poniżej narzędzi?
 (0 – brak umiejętności, 1 – słabo, 6 – b. dobrze)

	0	1	2	3	4	5	6
Word							
Excel							
Paint							
Power Point							
Przeglądarki internetowe							

28. W jakim stopniu poniższe kwestie mogą przyczynić się do rozwoju Państwa organizacji?

	brak wpływu	w małym stopniu	w średnim stopniu	w dużym stopniu	bardzo dużym stopniu
Równość szans					
Ochrona środowiska					
Społeczeństwo informacyjne					

29. Jak ocenia Pani/Pan politykę informacyjną prowadzoną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego na temat polityk horyzontalnych?

(0 – brak polityki informacyjnej, 1-słabo, 6 – bardzo dobrze)

	Nie wiem	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans								
Ochrona środowiska								
Społeczeństwo informacyjne								

30. Jak ocenia Pani/Pan politykę informacyjną prowadzoną przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki na temat polityk horyzontalnych?

(0 – brak polityki informacyjnej, 1-słabo, 6 – bardzo dobrze)

	Nie wiem	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans								
Ochrona środowiska								
Społeczeństwo informacyjne								

31. Czy wie Pan/Pani gdzie można znaleźć informacje dla wnioskodawców w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego dotyczące kwestii horyzontalnych?

- Tak
- Nie, nie próbowałem/am szukać
- Próbowałem/am szukać takich informacji, ale bez powodzenia

32. Czy szkolenia w zakresie RPO WO 2007-2013, w których brał/a Pani/Pan udział przyczyniły się do podniesienia praktycznych umiejętności wdrażania polityk horyzontalnych?

- Tak
- Nie
- Nie brałam/em udziału w szkoleniach
- Trudno powiedzieć

33. Jak Pan/Pani ocenia zapisy dotyczące kwestii horyzontalnych pojawiające się w dokumentacji dla wnioskodawców?

- Są niezrozumiałe
- Zapisy są jasne i zrozumiałe
- Są zrozumiałe ale nie można ich przełożyć na praktyczne zastosowanie w mojej organizacji

- Są zrozumiałe i można je przełożyć na praktyczne zastosowanie w mojej organizacji
- Dodatkowe uwagi

34. Czy zna Pani/Pan dobre przykłady zastosowania zasad polityk horyzontalnych z innych regionów lub krajów?

- Tak (proszę podać jakie)
- Nie
- Nie wiem

35. Czy miał/a Pani/Pan problemy z wypełnianiem we wniosku pól dotyczących polityk horyzontalnych?

- Nie
- Nie wiem
- Tak (proszę podać jakie)

36. Która z polityk horyzontalnych sprawiła Pani/Panu najwięcej problemu?

- Równość szans
- Ochrona środowiska
- Społeczeństwo informacyjne
- Nie miałem problemów
- Nie wiem

37. Jak Pani/Pan ocenia swoją wiedzę w zakresie praktycznego zastosowania polityk horyzontalnych, np. w zakresie elastycznych form zatrudnienia kobiet, systemu zarządzania środowiskowego, e-handlu?

(0 – brak wiedzy, 1-słaba, 6- bardzo dobra)

	0	1	2	3	4	5	6
Równość szans							
Ochrona środowiska							
Społeczeństwo informacyjne							

38. Z którą z poniższych opinii dotyczących kryteriów oceny wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 w zakresie polityk horyzontalnych Pani/Pan się zgadza?

- Kryteria gwarantują wybór projektów zapewniających praktyczne wdrażanie polityk horyzontalnych
- Kryteria nie gwarantują wyboru projektów zapewniających praktyczne wdrażanie polityk horyzontalnych
- Dodatkowe uwagi

39. Przy wyborze podwykonawców oraz zakupie usług i produktów w ramach projektu finansowanego z RPO WO 2007-2013 Pani/Pana instytucja uwzględnia:

	nigdy	rzadko	często	zawsze
Równość szans				
Ochrona środowiska				
Społeczeństwo informacyjne				

40. Przy planowaniu działań finansowanych ze środków własnych Pani/Pana instytucja uwzględnia:

	nigdy	rzadko	często	zawsze
Równość szans				
Ochrona środowiska				
Społeczeństwo informacyjne				

41. Czy łatwo przychodzi Pani/Pana instytucji do wywiązania się z elementów związanych z politykami horyzontalnymi zapisanymi w projekcie?

	bardzo trudno	trudno	łatwo	bardzo łatwo
Równość szans				
Ochrona środowiska				
Społeczeństwo informacyjne				

42. Jak ocenia Pani/Pan sytuację wnioskodawców na etapie aplikowania o środki unijne?

- Wszyscy mają równy dostęp do informacji
- Następuje dyskryminacja w dostępie do informacji. *Proszę wyjaśnić*
- Wszystkie wnioski są oceniane według obiektywnych kryteriów
- Wnioski oceniane są w sposób niesprawiedliwy. *Proszę wyjaśnić*

11. WYKAZ TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Wykaz tabel

Tabela numer 1.	Struktura grupy badawczej- pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 – oraz poziom zwrotu kwestionariusza CAWI.....	44
Tabela numer 2.	Struktura grupy badawczej- pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 – oraz poziom zwrotu kwestionariusza CAWI.....	58
Tabela numer 3.	Procent udzielonych odpowiedzi na pytanie: Jak Pani/Pan ocenia swoją wiedzę w zakresie polityk horyzontalnych?	59
Tabela numer 4.	Procent udzielonych odpowiedzi na pytanie: Jak ocenia Pani/Pan sposób informowania na temat polityk horyzontalnych wobec członków KKOW przez Urząd Marszałkowski WO?.....	68
Tabela numer 5.	Struktura grupy badawczej- wnioskodawcy - oraz poziom zwrotu kwestionariusza CAWI.....	71
Tabela numer 6.	Procent udzielonych odpowiedzi na pytanie: Jak ocenia Pani/Pan politykę informacyjną prowadzoną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego na temat polityk horyzontalnych?.....	80
Tabela numer 7.	Procent udzielonych odpowiedzi na pytanie: Jak ocenia Pani/Pan politykę informacyjną prowadzoną przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki.....	80

Wykaz rysunków

Rysunek nr 1.	Kryteria ewaluacyjne.....	20
Rysunek nr 2.	Koncepcja badania ewaluacyjnego	22

Wykaz wykresów

Wykres numer 1.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki ochrony środowiska wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.	45
Wykres numer 2.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki równości szans wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.	47
Wykres numer 3.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.	48

Wykres numer 4.	Poziom wiedzy teoretycznej pracowników IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 w zakresie polityki horyzontalnych.....	49
Wykres numer 5.	Stopień uwzględnienia przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013 czynnika ekologicznego przy dokonywaniu prywatnych decyzji zakupowych.	51
Wykres numer 6.	Rozumienie polityki równości szans przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.	52
Wykres numer 7.	Rozumienie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego przez pracowników IZ i IP2 RPO WO 2007-2013.	54
Wykres numer 8.	Ocena respondentów na temat poziomu, na jakim normy postępowania przyjęte w IZ RPO WO 2007-2013 i IP2 RPO WO 2007-2013 sprzyjają promowaniu poszczególnych kwestii horyzontalnych.	55
Wykres numer 9.	Ocena respondentów dot. zaangażowania przełożonych w kreowanie warunków dla praktycznego zastosowania kwestii horyzontalnych w miejscu pracy.....	56
Wykres numer 10.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki ochrony środowiska wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013.	60
Wykres numer 11.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki równości szans wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013.	61
Wykres numer 12.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród członków KKOW RPO WO 2007-2013.	62
Wykres numer 13.	Stopień uwzględnienia czynników ekologicznych przy podejmowaniu decyzji zakupowych przez członków KKOW RPO WO 2007-2013.....	64
Wykres numer 14.	Zrozumienie polityki równości szans przez członków KKOW RPO WO 2007-2013.	65
Wykres numer 15.	Opinie członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat dyskryminacji w miejscu pracy.....	66
Wykres numer 16.	Zrozumienie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego przez członków KKOW RPO WO 2007-2013.	67
Wykres numer 17.	Opinie członków KKOW RPO WO 2007-2013 na temat praktycznych umiejętności wnioskodawców w aplikowaniu polityk.....	69
Wykres numer 18.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki ochrony środowiska wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	73

Wykres numer 19.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki równości szans wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	74
Wykres numer 20.	Procent udzielonych prawidłowych odpowiedzi na pytania sprawdzające wiedzę w zakresie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	75
Wykres numer 21.	Stopień uwzględnienia przez wnioskodawców RPO WO 2007-2013 czynników ekologicznych przy podejmowaniu decyzji zakupowych.	76
Wykres numer 22.	Zrozumienie polityki równości szans wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	77
Wykres numer 23.	Rozumienie polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego wśród wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	78
Wykres numer 24.	Ocena zapisów dotyczących kwestii horyzontalnych pojawiających się w dokumentacji dla wnioskodawców.	81
Wykres numer 25.	Procentowy udział problemów z wypełnianiem we wniosku pól dotyczących polityk horyzontalnych przez wnioskodawców RPO WO 2007-2013.	82
Wykres numer 26.	Porównanie realizacji polityki ochrony środowiska przez wnioskodawców w działaniach finansowanych ze środków własnych oraz z RPO WO 2007-2013.	83
Wykres numer 27.	Porównanie realizacji polityki równości szans przez wnioskodawców w działaniach finansowanych ze środków własnych oraz z RPO WO 2007-2013.	83
Wykres numer 28.	Porównanie realizacji polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego przez wnioskodawców w działaniach finansowanych ze środków własnych oraz z RPO WO 2007-2013.	84
Wykres numer 29.	Opinia wnioskodawców RPO WO 2007-2013 w kontekście przyczynienia się polityk horyzontalnych do rozwoju firmy.	84
Wykres numer 30.	Stopień wywiązywania się przez wnioskodawców RPO WO 2007-2013 z elementów związanych z politykami horyzontalnymi zapisanymi w projekcie.	85

